

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica številka 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Vsem prijateljem in prijateljicam „Domovine“ želita
prijazen božič in uso srečo v novem letu

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Ob zatonu leta ...

Vsakokrat, kadar se leto nagiba h koncu, se nam menda vsem zdi, da prehitro mineva. Že dolga leta čakamo, da se bodo enkrat gospodarske razmere popravile in da bomo res lahko govorili o nekem izboljšanju. Gotovo je, da je velika napetost že minila, vendar je do res trdnega gospodarskega izboljšanja še daleč. Prav to, ker se nam zdi, da se na gospodarskem področju marsikaj ni napravilo, kar bi se moralo, nam napravlja leto prekratko.

V »Domovini« smo v teku minevajočega leta pogosto naglašali, da je treba z odločnimi ukrepi postaviti kmetijstvo na trdne noge po starem geslu: »Če ima kmet denar, ga imajo vsi ljudje.« Kmetijstvo potrebuje temeljite preosnove, da ne bo čez leta potrebna še ena razdolžitev. Treba bi bilo napraviti dobro preiščen načrt, ki naj bi se izvršil v petih, desetih ali petnajstih letih, saj vidimo, da so se take petletke ali desetletke v raznih državah dobro obnesle. Kmetijstvo mora postati dobičkanosno, odnosno bi se moralo v ubožnejših krajih vsaj toliko dvigniti, da bi se lahko preživljalo in ne potrebovalo posrednih in neposrednih podpor.

V Jugoslaviji, ki je tako izrazito kmetijska država in ima malo industrije in obrti, bo prej ali slej nujno potreben tak načrt, pri katerem bodo morali sodelovati naši najboljši kmetijski strokovnjaki in znanstveniki. Gotovo to ne bo lahko, zlasti ne za kraje, kjer je malo rodovitne zemlje. Pri sestavljanju načrta bomo pač lahko tudi izkoristili izkušnje, ki jih imajo v tem pogledu na primer Nemčija, Italija, Rusija in Zedinjene države. Za izvedbo takega načrta se bomo zavzemali tudi v prihodnjem letu, ker smo prepričani, da je to edino prava pot do resničnega blagostanja ne samo posameznikom, temveč tudi države, ki bi dobila v trdnem kmetijstvu krepke vire dohodkov. Hkratu bi se dvignili obrt in industrija, ker bi se povečala raba njih izdelkov. Namesto, da se pri nas krhajo sile za takšno in takšno preureditev države, naj bi se raiši z enakim ognjem lotile dela na gospodarskem področju.

Zdaj pa še nekaj besed prijateljem in prijateljicam našega lista. Prepričani smo, da ste soglašali s smerjo našega lista, ki se je zmerom zavzemal za malega človeka, za pametno gospodarstvo in za eno državo, ne da bi bil skušal iz političnih ozirov s praznimi sladkimi besedami varati ljudi. Tudi z zabavno, poučno in obveščevalno vsebino lista ste bili zadovoljni, kakor lahko sklepamo iz mnogih pisem, ki smo jih prejeli od naših prijateljev v teku leta. Storili bomo tudi v bodočem letu vse, kar je mogoče, da bomo zadovoljevali bralce inbralke.

Če kdaj pa kdaj kateri izmed cenjenih dopisnikov ni bil zadovoljen, ker mu dopisa nismo objavili ali ker smo mu ga krajšali, mu moramo v svoje opravičilo povedati, da so tiskovni predpisi strogi. Izostal je tudi marsikateri sumljivi dopis, ker nismo mogli dognati, ali ga nam je zares poslal podpisnik. Da se ne bi v bodoče prezrl kot sumljiv tudi pošten dopisnik, pozivamo vse dopisnike, ki niso stalni in katerih pisave ne poznamo, da si v potrditev priskrbe žig tega ali drugega društva.

Se nekaj moramo ponovno položiti na srca naših prijateljev in prijateljic: točno plačevanje naročnine. Naših najzvestejših ni treba opominjati, ker vedo, kaj je njih častna dolžnost do lista, in razumejo, da noben časopis ne more izhajati brez denarja »Domovina« je tako poceni, da cenejša ne more biti, ker ji pač gre le za to, da z naročnino poravnava tiskarske in uredniške stroške. Žal nam je, da je med naročniki nekaj zamudnikov in zanikarnežev, ki jih noben opomin ne gane. Grdo je to in nevhvaležno proti listu, ki so ga radi brali vse leto. Sedite zdaj za mizo in izpolnite položnice, da vam ne ustavimo lista in vas kot nevhvaležne ne zapišemo v črno knjigo. Tak majhen znesek premore vsakdo.

Med prazniki tudi ne pozabite pridobivati novih naročnikov. Vsak naš prijatelj ali prijateljica lahko pridobi vsaj enega novega naročnika ali novo naročnico. Pomislite: če bi se zgodilo, da bi se število naročnikov za enkrat povečalo, bi se lahko list, ki ste z njim že zdaj zadovoljni, še znatno izboljšal. Na razpolago imamo tudi knjižne nagrade za one, ki nam pridobe vsaj pet plačujočih naročnikov. Storite to, za kar vas najlepše prosimo, da bo še zmerom veljalo geslo: »Domovina« za naročnika, naročnik za »Domovina«.

Kmečka zaščita in vlagatelji

Od vsega početka uvedbe zaščite kmečkih dolžnikov so skušali nekateri časopisi, kise navidezno postavljajo vedno v bran malega človeka in prav posebno še kmeta zvaliti vso krivdo denarne stiske, ki se je začela poleti 1931 leta, na škodljive posl dice uredbe o kmečki zaščiti. Koliko gre njim vere, je razvidno že iz otipljive okolnosti, da so nastale denarne težkoče že pol leta pred uvedbo kmečke zaščite in torej ni mogla biti zaščita kriva denarnih nepreluk, temveč je skušala država zaščititi pred popolnim polomom največji in od gospodarske stiske najbolj prizadeti sloj — našega kmeta.

Z zaščito kmetov ni namerjala tedanja vlada rešiti denarne stiske, ker se s takimi ukrepi rešiti ni dala. Bili so namreč vzroki za te težave povsem druge. Pri našem združništvu na primer, zlasti v nasprotnem taboru, so se godile zaradi nepoznanja denarništvu samega in njegovih krutih zakonov usodne napake. O teh je nedavno rekel ugleden predstavnik združništva, da se je danes izkazalo, da so bile dolga desetletja priznane za največje čednosti združništva prav okolnosti, ki so dovedle do takšnega poloma na združnem denarnem trgu. Živkovičevi sledeči vlade so skušale bolj ali manj posrečeno rešiti vprašanje kmečke razdolžitve. Sedanja vlada je pred dobrim letom izdala uredbo o končni ureditvi kmečkih dolgov, ki se zdaj v polnem teku izvaja. V zvezi s tem je država izdala dvojce vrednostnih papirjev: bone in obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov.

Po zadnji uredbi dobijo denarni zavodi za izročene kmečke dolgove polovico svojih terjatev povrnjenih od Privilegirane agrarne banke v štirinajstih letih s triodstotnimi obrestmi. Za vsakoletne obroke izda lahko banka svoje vrednostne papirje, tako zvane bone, ki jih bo banka vnovčevala v polni

vrednosti, kadar bodo izšli, in jih bo izročila denarnim zavodom. Teh bonov pa še ni in bodo izdani šele, kadar bodo izvršeni končni obračuni kmečkih dolgov pri tej banki, česar pa ni pričakovati še tako kmalu.

Eno četrtno kmečkih dolgov mora kriti zavod iz svojega rezervnega zaklada, ostalo četrtno pa plača država v državnih vrednostnih papirjih, imenovanih državne obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov. Na podlagi teh obveznic bo plačevala država v dvajsetih letih denarnim zavodom preko Privilegirane agrarne banke del teh obveznic, katere morajo zaščiteni denarni zavodi izročiti vlagateljem na njihovo zahtevo do 28. februarja l. 1938.

Mnogo nejasnosti je sedaj med vlagatelji ali naj zahtevajo od zaščitenih denarnih zavodov te obveznice ali ne. Mnogi napačno menijo, da bodo mogli s temi obveznicami plačati obroke, odnosno dolg pri Privilegirani agrarni banki. S temi obveznicami se namreč ne da plačati nič drugega, kakor neki določeni davčni zaostanki iz leta 1932., kakršnih pa pri nas ni.

Kaj to torej počel vlagatelj z dobljenimi obveznicami? Lahko jih hrani doma, odreže vsako leto tako zvani kupon in dobi pri Privilegirani agrarni banki vsako leto dvajsetino na obveznici označene vsote s triodstotnimi obrestmi. Torej mu bo država njegovo terjatev izplačala v 20 letih. Kdor pa bo nujno potreboval gotovino, bo pač skušal to obveznico vnovčiti, kakor se splošno vnovčujejo takšni denarni papirji na borzih, podobno kakor Vojna škoda, ki je našim čitateljem že kolikor toliko znana. Koliko pa se bo dobilo v gotovini za takšno obveznico? Poznavalci razmer pravijo, da se bo dobilo kakih 40 odstotkov, to je slabo polovico. Kaj torej početi vlagateljem? Ali naj

zahtevajo obveznice ali naj čakajo na polno izplačilo svojih zamrzlih vlog?

Branilec koristi enega dela našega združenstva »Domoljub« piše, da bo sam sebi škodoval, kdor bo dvignil te obveznice. V zavesti, da moramo pred vsem skrbeti za koristi malega človeka, ki je še danes v strahu, da bo izgubil, če že ne vsega, pa vendar dovršen del svojih od ust pritržanih prihrankov, moramo ugotoviti, da »Domoljubova« trditve nikakor ni povsem točna. Pri zaščitenih denarnih zavodih so uredili izplačevanje starih vlog tako, da jih izplačujejo v dvanajstih letnih obrokih s približno 2% obrestmi. Kakor kažejo sedanje izkušnje, kljub tem predpisom ne dobijo vlagatelji denarja, ker ga pač ni. Zato prodajajo vlagatelji hranilne knjižice po najrazličnejših cenah, če hočejo priti do denarja. Cene vložnih knjižic se ravnaajo po uglednosti ni moči denarnega zavoda: za knjižice dobrih denarnih zavodov se plača 60 do 80 odstotkov, za ostale manj, med tem ko se knjižice malih podeželskih zadrug sploh ne dajo prodati. Zato svetujemo našim čitateljem, naj dobro preudarijo, kako je zanje boljše: če prodajo svoje knjižice ali pa zahtevajo od denarnega zavoda obveznice.

Pripomniti še moramo, da ne bo noben zavod izplačeval v celoti vlog z obveznicami. To pa zato ne, ker pač ni posodil vsega vložnega denarja kmečkimi dolžnikom, temveč ga je nalagal pri svoji zadržni zvezi. Tako poznamo dolgo vrsto rajfajznoyk, ki imajo večino svojih naložb zamrzlih pri eni ali drugi zadržni zvezi. Takšne zadruge bodo dobile seveda prav malo kmečkih obveznic in bodo le po majhne zneske izplačevale svojim vlagateljem. Zato je prav umljiv »Domoljubov« nasvet, naj vlagatelji ne zahtevajo obveznic. Prav zato pa je tudi zelo slaba »Domoljubova« tolažba, da bodo zadruge, ki jim bodo vlagatelji pustili kmečke obveznice, te zastavile pri Poštni hranilnici ter prišle tako do gotovine. Tako tudi ne bo držala »Domoljubova« trditve v tej zvezi, da se bo znatno izboljšal naš denarni trg in da ne bo pomanjkanje gotovine v denarnih zavodih več tako občutljivo.

Povsem drugačen je položaj za vlagatelja v naprednih denarnih zavodih, ki so pretežno del svojih vlog posodili kmetom. Ti bodo mogli v veliko večji meri postreči svojim vlagateljem s kmečkimi obveznicami in posebno še z boni, kadar jih Privilegirana

agrarna banka izda, ter bodo tako prišli do prav lepega odstotka svojih prihrankov.

Nismo napisali teh besed, da bi kovali iz tega politični kapital, temveč smo le ugotovili dejanski položaj na našem denarnem trgu, ki kljub lepim besedam ni preveč razveseljiv. Zato se nikakor ne moremo pridružiti »Domoljubovim« naslednjim izvajanjem: »Gotova reč je, da se bo po naših zadržah spet začel obtok denarja. Začelo se bo že v nekaj mesecih. Tisti, ki bodo res

potrebni, bodo mogli kmalu dvigniti, kar potrebujejo. Potem pa se bo postopno odpiralo da bo vsaj v enem letu vsak dvig popolnoma svoboden. Velik del bo izplačljiv torej kmalu, drugo pa postopno.« Če upoštevamo vse okoliščine, ki smo jih zgoraj navedli, moramo pač z žalostjo ugotoviti, da so te »Domoljubove« besede neumestne, ker tako hitro pač ne gre in tudi ne na ta način. Denarna tiska se da rešiti namreč samo z denarjem.

Potreba jasnih predpisov za točenje lastnega vina

O točenju vina lastnega pridelka od petih litrov naprej manjka žal nam vinogradnikom, našim občinskim upravam in najbrž tudi finančnim organom jasnih zakonitih predpisov in določil. Nikjer ni toliko nedoslednosti, toliko neenakosti v poslovanju kakor prav tu. Banovinska trošarina je hvala Bogu odpravljena, ni pa še ukinjena povsod občinska. Nekateri občinski odbori so še zmerom na stališču, da brez teh malenkostnih zneskov ne more občina obstojati, ter nočejo spoznati kakšno ogromno škodo povzročajo s tem svojim najsiromašnejšim občanom, v obupnem stanju se nahajajočim vinogradnikom.

V naslednjem navajam primer silne strogosti tukajšnje občinske uprave nasproti siromašnemu občanu:

Posestnik Ignac Frleš v Narapljah je pridelal leta 1935 150 litrov vina. Ker ga ni mogel prodati skupno po primerni ceni, je naznanil pristojni občinski upravi, da bo točil vino od petih litrov narej pri svojem vinogradu, ki je dobro uro hoda od njegovega doma. Hkratu je plačal 25 din na kolkovini. Točenje se je vzelo uradno na znanje in izstavilo se mu je zadevno uradno potrdilo. Frleš je torej začel točiti vino ter je iztočil po nedeljah leta 1936 celih 90 litrov, ostalih 60 litrov mu je pa ostalo za domačo rabo.

Pred dnevi pa je dobil Frleš od občinske uprave nastopno kazensko odločbo, ki jo navajamo dobesedno z vsemi jezikovnimi napakami:

»Frleš Ignac posestnik iz Naraplje je dne letu 1936 iztočil 130 litrov vina od pet litrov naprej brez da bi plačal predpisano ob-

činsko trošarino za občino Majšperk. S tem je imenovan zakrivil tihotapstvo po členu 34 navedenega zakona. Prikrajšana občinska trošarina za občino Majšperk kateri občini je odobreno s odlokom kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani z dne 5. 3. 1937 št. 11530/ pobiranje občinske trošarine po stopnji 100 din od 100 litrov vina ter je po verjeno pobiranje te trošarine oddelku finančne kontrole na Ptujski gori. V pričujočem kazenskem slučaju znaša tedaj prikrajšana občinska trošarina 130 din, ki še ni plačana. Preiskovalnih stroškov ni.

Izreka se tedaj naslednja odločba: Uprava občine Majšperk odloča v razpravi proti Frleš Ignacu iz Narapelj št. radi prikrajšbe občinske trošarine na . . . vina, takole:

1. Imenovani je zakrivil v smislu člena 80. zakona o državni trošarini tihotapstvo ki se kaznuje po členu 34 navedenega zakona ker je točil svoj lastni pridelek vina nad pet litrov naprej ni pa plačal občinske trošarine ter se

2. kaznuje radi tega v smislu čl. 34 v zvezi s čl. 80 trošarinskega zakona s petkratno na gornjo količino vina odpadajočo prikrajšano obč. trošarino 130 din to je na denarno globo din 650 reci Šestopedeset

3. Tudi ima imenovani v smislu čl. 34. troš. zak. plačati za 130 litrov vina odpadajočo obč. trošarino po 130 za občino.

4. Dalje ima isti donesti v smislu čl. 47. troš. zak. za to razsodbo po tar. post. 229 zakona o taksah odpadajočo takso po din 150 reci: Enstopedeset v taksnih markah čim postane ta razsodba pravokrepna in s tem izvršena.

PAVEL HRIBAR: 7 PLAZ USODE

Seveda! To je novica za goste! Če pa Cilka misli, da bodo to vlačili sem in tja po zobeh in morda padli celo po Devetaku, se zelo moti. Če bi tudi hotela od tega, kar je tukaj čula, nesti tjakaj Devetaku, da bi dva ognja podpihovala, tedaj mu more kvečjemu reči, da so kmetje po večini z Devetakom iste misli: tudi nas eden bi storil prav tako.

To vse pa je Cilki premalo napeto in premalo razburljivo, da bi ona prišla pri tem na svoj račun. Zato sede neopažena in razočarana tja v kot v večji sobi in prešteva, ko že ima vsak gost svojo piščo pred seboj, denar, ki ga shranjuje v usnjati torbici pod predpasnikom. Prešteva, pa tudi v tem uspehom ni zadovoljna. So ljudje, ki niso nikoli sili, pa naj se še tako pasejo na nesreči drugih. Nasprotno, venomer brodijo in vohajo okrog in si pri tem iz nesreče drugih napravljajo slavo, samoodpadljivi pravičnosti . . . Takšna je tudi Cilka.

Zdajci Cilka prisluhne. Avto se je pripeljal. Čeprav bi mogel biti to povsem drug avto, vendar skoči iz svojega kota in krične med goste:

»Tukaj je! To mora biti on, Gregorinov!« Pa steče, kakor bi jo zajela nepopisna razdraženost, prav med vežne podboje:

»Morilec! Skrunilec deklet! S kamni ga je treba, prašič!« Njen krik se razlega po vasi in votlo odmeva od vežnega oboka, kakor da kriči od tam nepregledna množica z njo.

Kaj je zares zakričala? Kaj ni bila to le njena krvi prenasočena želja? Mar so drugi zakričali to, kar je mislila? Nihče ni mogel pozneje natančneje povedati, kako se je vse to prav za prav zgodilo!

Dejstvo ostane vsekakor, da je nastal peklenki vrišč, kakor da bi se odprl ognjenik in da so ti razbrzdani glasovi pa čeprav ni bil noben moški od vina pijan, zbičali ljudi na cesti, kjer se je zgnatla mogočna stena teles, ko se je res bližal voz s Francetom.

Pred Lizino gostilno napravi cesta ovinek, tako ozek in oster, da popotnik, ki pride iz Ljubnega, za njim kar z nosom zadene v Luče. Voz, ki hoče mimo, mora voziti prav počasi.

Prav na tem mestu se gnetejo človeška telesa med gostilno in strmim bregom Savinje. Tudi Devetaka je zbudil trušč ljudi iz njegove jezne osamelosti. Skoči pokoncu, da pogleda, kaj naj pomeni to vpitje. Morda je storil to v temni slutnji da se pripravlja tu nekaj strašnega, kar pa se nikakor ne sme zgoditi, tudi ne za ceno, da je naperjeno proti nekomu komur velja vsa njegova jeza in ves njegov gnev.

Ko plane Devetak tako na cesto, že stoji povsem v ozadju in bi le težko še kaj preprečil. Tudi tedaj ne, če bi to hotel. Nikjer ne more mimo, saj so ljudje zgnateni kakor zagvozda med gostilno in železno ograjo ob

Savinji. Čez hrib na desni bi lahko seveda prišel. Bil bi izven tega vrveža; preden bi pa prišel čez hrib na ono stran ceste, pa bi se moglo že davno že davno izvršiti grozeče zlo.

Zato še vseeno poskuša, da bi se preril v zagvozdi sami do konca: dela si pot s kolmoči, s pestjo, kriči nad ljudmi . . .

Pred njim se košatijo predvsem ženski hrbti, zato še verjame, da se bo preril. Toda ta množica je kakor iz kavčuka: Vtisneš jo lahko, toda sama zleze spet nazaj. Nekaj ženskih hrbtov se sicer umakne, da že misli, da ima prost prehod, toda pred njimi stojijo drugi in spet drugi. Nihče se ne zmeni za njegove klice:

»Stojte! . . . Nikar s silo! Ni prav tako! . . . Poslušajte me vendar!« Iz vsega grla vpije. Toda kdo ga posluša v tem vrvežu Devetaka! Saj je samo še telo med telesi. Ni ga gospodarja, ni ga zapovednika, samo drobni delci množine so še. Nedopovedne in nerazumne!

Ko bi bil vsaj župnik Gregor tu, si misli Devetak, da bi pomiril množico. Njega bi še morda poslušala. Dobro pa ve, da lučkega župnika Gregorja ni doma, ker ga je srečal visoko gori v grapi. Župnik je šel sprevidet starega Planinška, ki ima že ves teden dušo med zobmi.

Spet si začne delati s pestmi pot. Naj se še toliko rine, naj še toliko vpije, prav nič ne zaleže.

V tem trenutku zaori kakor iz grla strahotnega velikana razdražen klic:

»Ven iz voza! Gregorinovega ven!«

»Ven s prascem!«

»Sami bomo sodili morilca!«

5. Preizkovalnih stroškov isti nima povrniti.

6. Ako se to razsodbo izrečeno denarno kazen v znesku din 650 iz premoženja in dohodkov obsojenca na postaven način po vsem ali deloma nebi dal iztrjati odnosno se ne bi plačala v roku treh mesecev po pravokrepnosti odločbe kaznoval bi se isti v smislu čl. 46 troš. zak. z nadomestilnim navdnim zaporem 13 dni povsem ali deloma primerno v znesku ki se ne bi iztirjal.

7. Stroške za morebitno izvršitev pod točko 6 omenjene nadomestilne zaporne kazni ima isti poravnati, ti stroški se pa v smislu naredbe bivšega justičnega in finančnega ministerstva z dne 14. 7. 1890 državnega zak. št. 150 proglasijo hkrati neiztirljivim.

Protij tej odločbi se more vložiti v smislu čl. 51 in 80 troš. zak. pritožbo s katero se lahko združi ob enem prošnjo za milostno znižanje kazni tekom 15 dni po dostavi te odločbe. Pritožba (evnet. združena s milostno prošnjo) mora biti kolekovana s 50 din naslovljena na dravsko finančno direkcijo v Ljubljani ter se mora vložiti v omenjenem roku petnajst dni pri tukajšnjem občinskem uradu. Pripomba: Izrečeno denarno kazen in prikrajšano obč. trošarino v skupnem znesku din 780 je plačati v gotovini na čekovni račun št. 10.330 kraljevski banški upravi dravske banovine v Ljubljani s čekovnimi položnicami, ki se bodo že izpolnjene dostavile naknadno tekom 14 dni po nastali pravokrepnosti te razsodbe takso po din 50 pa je položiti v istem roku v kolkih pri občini Majšperk, ker bi se sicer iztirjali ti zneski izvršilnim potom po predpisih za iztirjanje zaostalih neposrednih davkov. O tem se obvesti 1. Gospod Frlež Ignac 2. Kr. banska uprava drav. banovine odl. VII v Ljubljani radi vednosti. Uprava občine Majšperk dne 19. 11. 1937. Delovodja: Vrečko. Predsednik: Leskovar.

Tako govori torej kazenska odločba. Kaj pravite, ali spada zgoraj omenjeni dogodek pod tihotapstvo: Frlež je pravočasno in po rednem potu naznanil točenje lastnega pridelka od petih litrov naprej, plačal je celo kolkovino v znesku 25 din in prejel je od občinske uprave tudi o vsem tem uradno potrdilo. Storil je torej celo več, kakor je predpisano, saj pravi zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 27. aprila 1932. dobesedno: »Proizvodniki, ki prodajajo vino in žganje lastnega pridelka in z lastnega zemljišča v svojih va-

»Kakor je on Potoškega, tako mi njega...«
 »Ne izpustite psa, nikar ga ne izpustite!«
 »Držite voz!... Ne pustite ga naprej!«
 »Gregorinov je kriv vse naše nesreče!«
 Podivjani glasovi se vržejo na voz kakor vihar.

»Ubijte ga!«
 Voz, v katerega se zaletava zdvijana množica ljudi, je avto, ki ga je posodil za prevoz osumljenca trgovca Mencin, Gregorinovemu Francetu so trdno uklenili roke v zapestju kakor nevarnemu zločincu. Poleg njega sedi narednik Gorjup ki je odgovoren za prevoz. Krmilo drži ves bled Mencinov šofer. Oba sodnika, ki sta vodila prvo preiskavo, sta jo mahnila kljub slabemu vremenu peš čez hribe v Gornji grad, da si malo pretegneta ude.

France je povsili pogled na svoje uklenjene roke. Tudi Gorjup se nekoliko vznemiri, ko vidi ta zid človeških teles čez cesto, upa pa vseeno, da bo prišel avto skozi, saj so vendar domači ljudje. Resno zakliče ljudem:

»Prostor, prostor! Narazen!«
 Zdaj pa, ko ne prosi Gorjup kot star znanec, temveč zahteva kot uradna oseba, se obrne ves vihar proti njemu. Ker voz le tišči naprej, zatuli množica:
 »Zadržite voz!... Naj izstopijo!«
 »Kdo pa zapoveduje?« zakriči Gorjup.
 »Ti že ne! Ven z njim!« grmi besen odgovor.

»Gobec mu zaprite!« tulijo drugi glasovi.
 »Voz!« ukazuje Gorjup.
 »Potegnite Gregorinovega prasca iz voza!«
 »Pa tudi Gorjupa zraven!«
 Kakor sam pekel valovi vpitje na cesti. Voz se noče ustaviti, temveč vozi grozeče naravnost v množico. Gorjup stoji pokoncu na

seh od petih litrov in več, v mestih in trgih od 10 litrov in več naenkrat se ne smatrajo za točilec na drobno in ne plačujejo trošarine in takse.« Okrožnica banske uprave z dne 6. maja 1. 1936. na sreske načelnike pa pravi: »Vinogradnik, ki ni točilec na drobno ali na debelo, sme prodajati vino lastnega pridelka brez posebne dovolitve in brez plačila banovinske trošarine v množinah nad pet litrov, odnosno 10 litrov le iz kleti, kjer je vino proizvedel, naj si je ta klet v vinogradu ali v hiši, kjer proizvoznik stanuje.« Frlež je iztočil 90 litrov, vodil je seznam odje-

vozu s puško v roki. Ne toliko zato, da bi jo utegnil rabiti, temveč bolj zaradi strahovanja množice.

Prednji v množici se gnetejo in rinejo nazaj, ker pa oni odzadaj vedno huje pritiskajo, nastane še hujša gneča.

Nekdo je vrgel kamen v avto, da se razleti z glasnim žvenketom šipa. Stekljeni drobci zasekajo šoferju globoke rane v roke in lice, da je namah ves oblit s krvjo.

Gorjup si vrže puško v ramo ter repetira:
 »Zadnjič vam rečem, prostor za avto!«

Ljudje stojijo pred kolesi, pred blatniki, pred hladilnikom. Nihče ne ve več, kaj dela! Prvi lučaj je bil kakor znak za splošen napad s kamni. Gorjup pa stoji, tudi fant za krmilom ne izpusti kolesa z rok in ne dene noge s plinske nogavnice.

France bolj leži v vozu kakor sedi. Oster kamen ga je zadel sredi čela, drug mu je zbil s strani zobe iz čeljusti; samo ječi, saj je zvezan in brez moči. Ves njegov obraz je ena sama kepa krvi.

Tudi na Gorjupa leti kamenje in ga zadeva v prsi, da še komaj diha, v roke in noge.

Vse moči zbere za zadnji poziv. Šoferju ukaže, naj da polni plin in zavozji sredi med ljudi. Drugače pač ne gre, če nočejo propasti vsi trije. Kakor da je tudi raztogoten, zahrska avto.

Zdivjanci pa so kakor zverina, ki ne popusti, preden je ne ubiješ. Kriki bolečin tistih, ki so jih zgrabila kolesa, še bolj podžigajo one zadaj, da se zaženejo proti avtomobilu.

Naredniku Gorjupu ne preostaja nič drugega, kakor da izpaši prvi strašilni strel tja z nizke oblake. Šele ko se zgrudi s ostrima

malcev, ki je bil in je še finančnim organom vedno na razpolago. Vse potrebno je torej izvršil, le občinske trošarine ni plačal. Temu pa po predpisih banske uprave, odnosno finančnega ravnateljstva ni dolžnost plačati, ker to morajo plačati v seznamu navedeni konzumenti. Nastane torej vprašanje, čemu zgoraj omenjena dolgovozna kazenska razsodba, ki ni malo razburila že tako popolnoma ubožanih tukajšnjih vinogradnikov, Zakaj se po nepotrebnem povzročajo temi siromakom nepotrebne skrbi, poti in stroški, Zakonodajalec je hotel z zgoraj omenjenim

krikom človek med množico, prevzame vsa zbesnelo množico divji strah. Bliskovito se umaknejo nazaj in naredijo osupli pot za voz. V tej tihoti, ki bi bila lahko smrtna, pa obstane voz.

Še vedno gori v mnogih, morda celo v večini želja po krvi in zmedi. Spogledujejo se v obeh jim pa preži zločinska skupnost.

Toda razmaknejo se pred strahotnim pogledom na Franceta, vsega zalitega s krvjo, še bolj pa pred tiho grožnjo karabinke, ki počiva pripravljena za strel v čvrstih Gorjupovih rokah.

Najprej se odločijo od množice posamezniki, potem pa jih odide vedno več: eni proti Lučam, drugi na ljubensko plat.

Pogled na cestni ovinek jasno priča, da se je pravkar vršila tu bitka. Povsod leži za pesi debelo kamenje in sveže nalomljena krepelca. Celo črepinje steklenic in kozarcev so med njimi; nekdo jih je moral prinesiti iz gostilne. Sredi vsega tega pa leži na cesti Maričkin Jože, ki ni imel z vso to rečjo nobenega opravka. Ljudski val ga je potegnil s seboj iz gostilne, kjer se je krepčal prišede z Radohe. Zdaj leži sredi ceste z zdrobljeno lopatico; ječi in škrtja z zobmi. Gorjup stoji z osteklenelimi očmi pred to žalostno sliko. Grenki očitki se mu vsiljujejo, ki jih ne mora njegov razum zavrniti, saj ni mogel in tudi smel ni drugače postopati. Kaj mu je sicer preostajalo; sicer bi ležal nemara sredi tukaj, s njim pa tudi France, za katerega je odgovoren in bi bil ubit tudi šofer. Tega je hudo izdelala šipa, nekaj je pridodalo še kamenje. France pa je takšen, da je kar groza. Š čela in iz ust mu je steklo na prsi toliko

zakonom ublažiti žalostno stanje vinogradnikov ter je prav zaradi tega točilce vina in žganja lastnega pridelka zaščitil s tem, da jih je z zakonom oprostil vsake trošarine. Tudi gospodje pri banski upravi so spoznali neznosno stanje naših vinogradnikov ter so oprostili te plačila banovinske trošarine. Le naši občinski odborniki, ki so izključno izšli iz kmečkih hiš in ki so priče nepopisne siromaštine tukajšnjih vinogradnikov, nimajo dovolj spoznavnosti, da bi se upali takim nesmiselnim predlogom svojega delovodje ugovarjati.

Ce kje, je gotovo tu treba izdati vsestransko jasnih in razumljivih določil, ki bi se naj nekaj nedelj zaporedoma uradno razglasila pred cerkvijo ter nabila na uradno desko. Kako moremo pričakovati od navadnega vinogradnika, da bo ugodil zakonskim predpisom, ko pa ti niti službo izvršujočim finančnim organom niso povsem jasni.

Da se izboljša obupno stanje ubožnih vinogradnikov, je nujno treba tehle zakonskih odločb:

1. Točenje vina in žganja lastnega pridelka od petih litrov in več se sme nemoteno brez vsake prošnje in stroškov vršiti na kraju pridelave ali tam, kjer pridelovalec stalno stanuje.

2. Točenje vina ali žganja lastnega pridelka od petih, odnosno desetih litrov in več je vsake trošarine prosto.

3. Vsako točenje vina ali žganja v količinah pod petimi, odnosno desetimi litri se ostro kaznuje in se točilcu, če treba, odvzame celo pravica do nadaljnjega točenja za določen čas ali tudi za vedno.

4. Vse dosedanje tozadevne kazenske razsodbe se razveljavijo.

S takimi jasnimi zakonskimi določili, ki naj bi se čim prej uveljavila, bi se na eni strani vsaj deloma odpomoglo neznosni bedi naših vinogradnikov, na drugi strani bi se pa odstranila občutna škoda, ki jo povzročajo brezvestni špekulanti z nakupljenim vinom in žganjem ter točilci lastnega pridelka hudo obremenjenim gostilničarjem. a občinskimi upravam bi se prihranilo suboparno sestavljanje obsežnih kazenskih rozsodb proti tihotapstvu. Prav tako bi se finančnim ormom skrčila dnevna služba.

Janko Žunkovič

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

krvi, da je suknjič ves prepojen s strto krvjo. Kakor pobita divjačina leži v vozu.

Z Ljubnega se je pripeljal na motornem kolesu zdravnik, ki je pregledal in za silo obvezal Gorjupa in šoferja ter odločil, da ne smejo Franceta nikamor več peljati. Spravili so torej hudo ranjenega v sobo nad gostilno, kamor je postavil Gorjup enega svojih orožnikov bolj za pomoč bolniku kakor za stražo osumljencu.

Devetak stoji ob strani, ko se je vse to dogajalo, prav kakor da ne more vsega tega razumeti. Kar v glavo mu ne gre, kako je mogla ta pagansko krvoločna pošast prehiteti njega in njegove opomine. Zmajava s svojo že vso zmešano glavo ter se vprašuje, kako se je moglo sploh primeriti, da je sam zašel v vse to.

Zdaj pa je prvi, ki poleg zdravnika najbolj pomaga. Gre tudi k Nacetu, ki je že zaprl gostilno. Pokliče ga na stran in mu naroči:

»Ničesar mu naj ne manjka, Nace!... Čeprav sem jaz nedolžen na vsem tem, all vsaj kriv nisem, vendar nočem, da bi kdo škodo trpel zaradi zadeve, v katero je zapleteno moje ime... Poskrbi torej za Maričkinega, pa za šoferja in seveda — tudi za Franceta... Bova pa potem poračunala.« Nace je prav rad vse to obljubil, saj je imel še od zadnjega večjega nakupa vina dolg pri Devetaku. Ko je bil zdravnik s svojim delom gotov, stopi Lojz še k njemu in ga prosi, naj pošlje ves ta račun na njega osebno: »Da, na Lojza Devetaka na Devetakovi planini, pošta Solčava!«

Sele zdaj se napoti Devetak domov; neko notranje čuvstvo pravičnosti mu je nareko-

Kako se plačuje banovinska trošarina na vino in žganje

»Službene novine« so objavile pravilnik o banovinski trošarini na vino in žganje, ki ga je izdal finančni minister na osnovi finančnega zakona in uredbe o izvajanju javnih del. Pravilnik ureja višino banovinske trošarine na vino in žganje, način plačevanja in nadzorstvo nad plačevanjem trošarine.

»Trošarina sme znašati na liter vina največ en dinar. Vinski mošt se bo od 12. novembra dalje vsako leto smatral že za vino. Za liter šampanjca ali drugega penečega se vina bo treba plačati do pet dinarjev trošarine. Za liter vina, uvoženega iz tujine, bosta znašala državna in banovinska trošarina največ dva dinarja. Za žganje sme znašati banovinska trošarina največ pet dinarjev od

vsake hektolitrske stopnje, za žganje, uvoženo iz tujine, pa bosta znašali državna in banovinska trošarina skupno 20 dinarjev za vsako hektolitrsko stopnjo. Vino, ki ima več kakor 18 stopinj alkohola, se smatra že za špirit in je treba zanj plačevati trošarino prav tako, kakor za druge alkoholne pijače z višjo stopnjo alkohola od hektolitrske stopnje.

Trošarina na vino kakor tudi na žganje, narejeno iz kupljenih ali lastnih sirovin, se bo plačevala tedaj, ko se blago proda ali pa odstopi v svrhu neposredne rabe ali prodaje na drobno. Ostale določbe pravilnika se nanašajo na način plačevanja trošarine in na kazenske prestopke.

Socialno zavarovanje naših delavcev v Franciji

Med drugimi vprašanji, ki sta jih za časa bivanja francoskega zunanjega ministra Delbosa v Beogradu obravnavala Stojadinović in Delbos, je bilo tudi vprašanje ratifikacije francosko-jugoslovenske pogodbe o socialnem zavarovanju delavcev, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Francijo 1. 1932. in ki jo je naša država ratificirala 1. 1933. Francija te pogodbe do danes še ni uzakonila ter zaradi tega naša država želi to, za naše delavstvo v Franciji važno pogodbo imeti čimprej odobreno.

Pogodba je sicer že pred francoskim državnim zborom in sta bila tudi že imenova-

na odbora, in poročevalec. Toda na dnevni red ni prišla, ker se vladna večina boji nasprotovanja kapitalistov, ki se upirajo odobrili pogodbo, češ da ima Jugoslavija v okrog 50.000 delavcev, Francija v Jugoslaviji pa samo 1000.

Naša država je zdaj naprosila tudi naše poslaništvo v Franciji, naj skuša doseči čimprejšnje odobrenje pogodbe, kakršna je z Nemčijo že davno uveljavljena. Upati je, da bo morda zdaj le šlo in da bodo naši delavci v Franciji kmalu deležni socialnega zavarovanja, ki jim spričo napornega dela pritiče prav tako kakor francoskim

Pripravlja se omejitev hmeljskih nasadov

Srednjeevropski hmeljski urad je sklical nedavno predstavnike Češkoslovaške, Nemčije, Jugoslavije, Poljske in Francije na poseben posvet, ki naj bi razpravljal o vpra-

šanju omejitve hmeljskih nasadov v Srednji Evropi. Seje so se udeležili zastopniki Nemške, Češkoslovaške, Francije in Jugoslavije brez Poljske. Ugotovili so, da je za vzpost-

valo vse to. Sam ne ve, zakaj ga čedalje bolj teži temna zavest, da je sokriv vse te nesreče. Samo on ve, kako ga to teži: Kar nič si ne odpušča napak, katere je storil... Nemara je imela mati vendarle prav v marsičem, kar mu je rekla. Ko zdaj tako sam pri sebi preudarja, vidi, da je imela v vsem prav... Pa se spet nekaj oglašča v njem, ki hoče vse to podreti, ne zaradi prizanesljivosti, temveč zato, ker je njegovo ponosno devetakovstvo zdaj tako majceno in slabotno... prav kakor pri tem spopadu dol!

Ta razdvojenost ga trpinči, ko stopa spet navkreber po strmi cesti proti domu. Skupine gostih smrek mečejo temne sence, ki ga kar pogoltno, da skoraj izgine v njih. Kjer so jase, pa se jasno odraža njegova plečata postava v svetli mesečini. Gorski vršci se lesketajo v novo zapadlem snegu. Vse to vpliva spokojno nanj, da je povsem umirjen, ko pride domov, kjer ga ves vesel sprejme Hektor.

VIII. POGlavJE

Le redko se pripeti, da gre Devetak tako vsebe. Če pa se to že zgodi, da se oglasita v njem dobroti in usmiljenje, ne traja dolgo, da spet utopijo vsakdanje skrbi vse to v njem. Gotovo je v njegovem srcu prostora za vse to in njegovo oko ni slepo za težave drugih! Nikakor ne! Ta občutja le nekako dremljejo v vrvežu dela na Devetakovini, ki ga tako vsega prevzema, da kar ni za kaj drugega prostora v njem kakor za večanje imetja in ugleda. Tako je tudi naslednjega jutra stopil Devetak iz sence na svetlo in je bil spet cel gospodar. Stopil je v sobo k hlapcem in deklam, ko je še prej pregledal vse

štiri strani neba, kakšno vreme se obeta; mimogrede je v veži še potrkal na barometer, ki se je naglo dvigal. Kljub temu pa niso znamenja za vreme ugodna. Bolje kakor učena priprava se spozna v vremenu Devetak, ki ve, da bo komaj kakšen dan lepo. Te ure bo treba seveda dobro uporabiti.

Živino in dom prepusti dekli Lizi in materi, kateri mora tudi Lenika pomagati, sam pa gre z dvema hlapcema gor za Tolsti vrh, da poderejo tiste borovce, ki jih je oni dan prodal in obljubil, da jih spravijo še ta teden do ceste.

Kakor da hoče v nekaj urah doprinese vse, kar je zamudil zaradi zadnjih neviht, vihti Devetak ostro sekira, da letijo iveri izpod udarcev kakor splašene jerebice iz gnezda. Znoj mu obliva obraz, šinjek in košata prsa. In ga grize v kožo, čeprav je že ustrojena kakor usnje. Dolgih pet ur teče brez oddiha delo, nato pa ukaže hlapcema, naj razlagata hlode na platanice, sam pa se napoti domov.

Ko stopa po ozki stezi navzdol, zagleda Lojz nekoga stati med podboji poleg matere in si misli: Najbrž bo lovec! Ko pride bliže, spozna, da je prišlec Florijan Grlic. Skofjski višji gozdar. Vidi, kako kaže mati s prstom nanj, kakor da bi rekla: »Tamle prihaja sin!«

Ko pride blizu, vpraša Devetak: »Kaj ne, nadgozdar?... Kaj vas je na privedlo k nam?... Tako redek obisk, da bi ga bilo treba za dimnik zapisati!«

Po teh besedah povabi gozdarja, naj stopi z njim v hišo, ker se je tudi sam hotel za pol ure oddahniti. Grlic se mu zahvali tako, da se po vojaško zravnja in stopi pred njim v sobo, kjer sedeta za mizo.

vitev zdravih razmer na hmeljskem trgu in v hmeljarstvu sploh nujno potrebno, da se v določenem obsegu omejuje nasadi, in sicer predvsem v državah, ki hmelj izvažajo, tako v Češkoslovaški, Poljski in Jugoslaviji. Ker ni mogoče doseči, da bi hmeljarji prostovoljno zmanjšali nasade, naj bi bila naloga srednjeevropskega hmeljskega urada in društev v posameznih državah, da pri svojih vladah dosežejo zakonito ureditev glede obsega hmeljskih nasadov. Predstavniki srednjeevropskih hmelj pridelujočih držav so bili v tem vprašanju soglasni in so naložili uradu, da sestavi zadevne predloge.

Vlada je tudi soglasje v tem, da morejo Češkoslovaška, Poljska in Jugoslavija omejiti nasade samo tedaj, če bodo države, ki nimajo izvoznih presežkov ali imajo le malenkostne presežke (Nemčija, Francija in Belgija), prevzele obvezo, da nasadov ne bodo povečale. Zastopniki Nemčije in Francije so že na seji v tem pogledu podali zadovoljive izjave. O obsegu namevanega zmanjšanja nasadov srednjeevropski hmeljski urad še ni sklepal in se bodo v tem pogledu vršila šele pogajanja s posameznimi državami.

Gotovo je umestno, da se nasadi zmanjšajo, kjer so se pretirano razširili. Prav tako pa je treba za to zmanjšanje imeti jamstvo, da se bo to dosledno izvršilo. Kako naj, se omogoči to jamstvo, je na vprašanje zastopnikov našega hmeljarstva naj bodo budno na straži, da naši hmeljarji ne bodo utrnili škode.

Politični pregled

Evropski časopisi so zadnje čase polni izjav

o napetem mednarodnem položaju,

da danes ne vemo, ali nam ne donese jutrišnji dan kako posebno presenečenje. Zato ni nič čudnega, ako človeštvo živi v stalnem strahu, da danes ali jutri ne nastane vojna, neprimerno strahotnejša, kakor je bila ona v letih 1914. do 1918., katere posledice še do danes nismo preboleli. Kakor poročajo listi, se je te dni ruski maršal Budjennij o po očaju v mednarodni politiki izrazil tako-le: »Vojna ni bila še nikdar tako blizu kakor danes v prvi vrsti grozi nam, Rusom. Toda okrepili smo se že tako silno, da lahko svoje sovraž-

nike pomandramo vse skupaj ali pa posamič, podnevi ali ponoči, pozimi prav tako kakor poleti.« V češkoslovaškem senatu v Pragi pa je te dni senator dr. Šmeral ob splošni pozornosti izrekel te-le besede: »Pravkar sem se vrnil z večmesečnega bivanja v Parizu. Prvi vtisk, ki sem ga dobil doma, je bil, da se ljudje tu prav nič ne zavedajo, kako usodne trenutke preživljamo. Šele nedavno sem slišal v francoskem državnem zboru ministra, ki je zaupno izjavil poslanem: »Jaz si danes ne upam trditi, da bi ne bilj po treh tednih sredi velike vojne!« To so zelo črne napovedi. Upajmo pa, da se svet le ne bo zapletel v krvavi ples, saj je že dovolj klanja na španskih in kitajskih bojiščih.

Vesti, ki so prihajale zadnje dni iz Španije, govore

o uspehih republikanskih čet proti frankovcem.

Republikanci so začeli pred dnevi ofenzivo proti Teruelu in med hudimi boji potisnili frankovce nazaj. Kaže, da bodo republikanci vsak čas zavzeli Teruel, čeprav je zelo dobro utrjen. Protinapadi, ki so jih napravili frankovci, so bili krvavo odbiti. Republikanske čete, ki napadajo Teruel od treh strani in so že v predmestjih štejejo kakšnih 30.000 moč. Drugače s španskih bojišč ni posebnih vesti. Frankovska letala so bombardirala Madrid in Barcelono, kjer so ubila mnogo civilnega prebivalstva.

Po zadnjih japonskih zmagah, so se končale zasedbe kitajskega glavnega mesta Nankinga,

se je prodiranje Japoncev ustavilo.

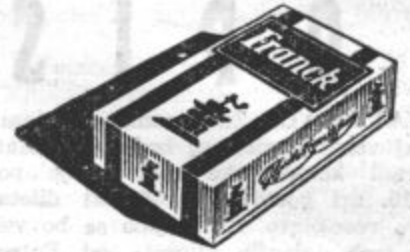
Kitajci še zmerom niso malodušni in je kitajski maršal Čangkaiček odklonil japonski predlog o premirju. Vesti pravijo, da pripravljata Čangkaiček pri Hankovu veliko vojsko, ki bo štela 50 divizij in bo moderno oborožena. Japonci silijo zdaj proti Kantonu ter napadajo z letali kantonska predmestja in železniško progo, ki drži v Hankov. V Kantonu je te dni priselilo 40 ruskih letal, ki bodo branila mesto pred napadi japonskih letal.

Zaradi poopitve ameriške topničarke »Panaya« na reki Jangceju

vlada še zmerom velika napetost med Zedinjenimi državami in Japonsko

Japonci se opravičujejo, a način japonskega opravičevanja Ameriki ne zadovoljuje. Neznana je tudi usoda angleške križarke

Vaša kava je boljša in cenejša s Prvim Franckom

»Captowna«. Amerika je te dni poslala Tokiu novo protestno noto, v kateri zahteva od japonske vlade in samega japonskega cesarja (nikada), da se taki napadi ne bodo več ponovili. Poleg tega pripravljajo Amerika, Anglija in Francija skupno akcijo proti Japonski, da zavarujejo svoje koristi na Daljnem vzhodu. Ameriško vojno brodovje je v strogi pripravljenosti in Anglija je že poslala na Daljni vzhod več svojih ladij.

Kakor smo že poročali, so se pred dnevi vršile v Rusiji, ki ima nad 180 milijonov prebivalcev,

volitve v prvi ruski sovjetski državni zbor, to je v najvišji svet sovjetrov in svet narodov.

Volilnih okrajev je bilo 1143, volilnih upravičencev pa nad sto milijonov. Volilno pravico so imele tudi ženske. Glasovalo je v celem 90.319.246 volilnih upravičencev. Štetje glasov je trajalo skoraj štiri dni. Izvoljenih je bilo 1143 kandidatov. Vsak izmed njih je dobil nad polovico vseh v dotičnem volilnem okraju oddanih glasov, zato ne pride nikjer do ožjih volitev. Med izvoljenimi je 855 komunistov, 288 pa jih ne

5 TRI KAPLJE KRVI...

takoj se je preselil v drugo vilo, ki je tudi njegova last. Se sedaj stanuje tam in zanj skrbi samo star sluga, ki ga ima pri hiši že dolgo vrsto let. Med obema vilama, ki so starčeva last, leži široka planjava. Nekoč je stala tam stara pivovarna, ki je pa pred leti do tal pogorela. Zidovi, ki so ostali, so se počasi drug za drugim podrli in zdaj stoji le še ena sama stena. Ta stena prestreže glasove strahov, tako da jih Smedley zdaj ne more več slišati.

»Ali se strašenje razen glasov na noben drug način ne kaže, Jim?« sem vprašal svojega prijatelja. »In kakšni so prav za prav ti skrivnostni glasovi?«

»Nekakšno otožno ječanje, ki človeka čudno prime, če ga sliši ponoči v tisti duševni samoti. Začenša se kakor tih, tožec glas iz mučecih človeških prsi. To traja precej dolgo. Potem postane glas še močnejši, še pretresljivejši, skoraj vreščec, kakor bi osamljen, umirajoč človek klical druge na pomoč. Naposled začno glasovi iznova pojemati in se porazgube, dokler se ne začno čez nekaj časa spet oglašati.«

»Ali si mar vse to snoči slišal?« sem ga vprašal.

»Da. Slabemu vremenu se moram zahvaliti, da sem se s strahom seznanil.« mi je dejal. »Ob takem vremenu se najrajši pojavlja, da je še strašnejši.«

»Čez dan nikoli?«

»Ne, pravi nikoli. In to je najbolj čudno!« je vzkliknil Jim. »Zapuščena vila leži v zelo podivjanem vrtu, ki je poln drevja. Ta vrt meji na eni strani ob poslednjo steno nekdanje pivovarne, na drugi strani pa ob prvo drevje Starega parka. Nedaleč stran je precej obširno močvirje. Kakor ti je najbrž znano, so svoje čase kaznovali zločince na ta način, da so jih žive pognali v močvirje, kjer so se počasi vgreznili in se zadušili. Zaradi tega trdijo praznoverni ljudje, da straše duhovi teh obsojencev.

Najbrž bova slišala skrivnostne tožeče glase tudi nocoj, ker še zmerom lepo dežuje in je razen tega tudi veter.«

»Ti torej ne misliš, da bi bili ti glasovi prirodnega izvora?« sem ga vprašal.

»Ne, Stone. Drugače bi jih bili morali ljudje tudi prej slišati.«

»Ali jih mar ne? Kdaj pa so jih prvič čuli?« sem se začudil.

»Natanko pred sedmimi meseci,« je čisto mirno povedal Jim.

»Pred sedmimi meseci? Takrat je vendar izginil nesrečni doktor Thore!« sem presenečen vzkliknil.

»Na to sem tudi jaz takoj mislil, ljubi Stone, in hkratu se mi je zazdelo nenavadno čudno, da je zadnjo noč izginil stari Crawford prav tja, v tisto okolico, kjer tako hudo in zlovesče straši, v bližino Isleworth.«

Vraga, to je bilo pa res hudo sumljivo.

Seveda, če je Jim vse to že odkril, mora biti na zadevi nekaj resničnega. Vsekako je bilo vsaj vredno ugotoviti, v kakšni zvezi je to z izginulim Thorejem.

Da je moral biti stari Crawford vsaj posredno v zvezi z izginutjem doktorja Thoreja in potem tudi Duneja, so dokazovale že tiste tri skrivnostne kaplje krvi v sobah in na stopnicah. Kako čudno se je vse to ujemalo. Potem pa Crawfordov izlet v oddaljeno mestno četrt. Strahovi v vili in močvirje v njeni bližini... Toliko zanimivih ugank, ki bi jih bilo vredno reševati!

Iznenada me je nekaj streslo. Ali sta morda doktor Thore in Dune v tem skrivnostnem kotu Londona? Morda so ju zvalili tja v spretno nastavljeno past in storili z njima bog ve kaj. Ali ju bova morala tam iskati?

Da bova imela opravka z zahrbtnimi sovražniki, je dokazoval že snočnji napad name, ki je bil tako spretno zasnovan in bil se bil nedvomno posrečil, če me ne bi bila rešila duševna prisotnost in Jimova bližina. Kako me je nasprotnik lepo zvalil v kanal, da bi me bil tam zadavil kakor podgano!

Kakor je vse kazalo, bova imela še prekleto neprijetno delo, preden bova nasprotnike užugala, če se nama bo to sploh posrečilo. Toda na to nisva hotela in utegnila misliti. Kolikokrat sva bila že v podobnem položaju, toda vselej sva se srečno 'zmazala'. Zato sva bila prepričana, da jih bova tudi to pot.

In obema nama je nekaj pravilo, da bo odločitev padla kmalu, zelo kmalu, morda že to noč.

pripada nobeni stranki. Med izvoljenimi poslanci je tudi 184 žensk. Oni poslanci, ki ne pripadajo nobeni stranki, so po večini iz izobraženskih vrst — pravniki, profesorji, inženirji in zdravniki. Pravniki bodo v državnem zboru potrebni pri urejevanju novih zakonov. Kdaj se prvi državni zbor sestane, še ni znano, najbrže šele po novem letu. Na delovanje tega državnega zbora so radovedni v Rusiji, še bolj pa v tujini. Parlament bo šele podal jasno sliko, koliko se je sovjetska Rusija že odmaknila na desno. Vsekakor prehaja sovjetska Rusija od okorelega boljševizma k urejeni demokratični vladavini.

D O P I S I

IVANJKOVCI. Za praznike se nam obeta nekaj veselih uric, saj bodo na Štefanovo v dvorani kolodvorske restavracije popoldne ob 15. uri gostovali boljševski diletantje z dobro veseloigro. Predvajala se bo vaška šala v treh dejanjih »Vozel« od Petroviča v Skrbinskih prevodbi. Za običajno nizko vstopnino se bo lahko vsak od srca nasmejati in tako vsaj za praznike pozabil tegobe današnjega življenja. Zato vsi od blizu in daleč dobro došli!

MALA NEDELJA. Sokolska četa je svečano proslavila praznik Zedinjenja. Po svečani službi božji je bila v Sokolskem domu skupna proslava tukajšnjih društev. V nedeljo 5. t. m. pa je četa priredila samostojno proslavo s svečano akademijo, ki je nad vse lepo uspela. Nastopili so vsi telovadni oddelki in četni moški pevski zbor. Prireditev je dvignil lepo preurejeni oder z novo električno razsvetljavo, tako da so gledalci, ki jih je bila nabito polna dvorana, navdušeno pritrjevali posameznim točkam in upravičeno izjavljali, da tako lepe akademije Mala nedelja še ni videla. Po akademiji je nastopil sokolski Miklavž, ki je obdaril 124 sokolskih otrok. Z resno sokolsko voljo in bratskim medsebojnim sodelovanjem se dajo tudi v zdajšnjih časih doseči povoljni uspehi. Bratska hvala vsem sodelujočim in vsem, ki so pripomogli do lepe prireditve. Le naprej s sokolsko mislijo med široke plasti naroda, ki se jim že tudi odpirajo oči. Naša podeželska četa naj bo ostalim za zgled! Nedavno si je tudi sestavila program bodočega dela. Prav

tako je dramski odsek na delu in pridno pripravlja božično igro »Tonček je videl nebesa«, ki bo uprizorjena v Sokolskem domu na Štefanovo. Za igro vlada med občinstvom že zdaj veliko zanimanje.

ŠMARJE PRI JELSAH. Naš sokolski oder se je v tej sezoni uspešno predstavil s spevoigro »Svojejavčkom«. Igra je bila skrbno pripravljena v režiji s. Pohorjeve, ki je obenem igrala naslovno vlogo Polonice zelo pristrčno in ljubko. Njenega fanta Toneta je igral br. Smeh, ki je spet dokazal, da je zelo sposoben igralec. Želeli bi ga še večkrat videti na odru, kateremu se je zadnja leta popolnoma odpovedal. Zagrebškega Juda Kohna je igral br. Ciglenceki tako posrečeno, kakor zna to le on. Vsa dvorana se mu je večkrat do solz nasmejala. Polončinega očeta je igral br. Škorjak, ki je naravnost presenetil zlasti v terek zvečer, ko je podal svojo vlogo tako naravno, da nam je vsem zelo ugajal. Hlapca Jožeta in dekle Cilo sta igrala br. Stupica in s. Anderluhova, oba zelo posrečeno. Želeti bi bilo, da se nam še oba večkrat pokažeta na deskah. Pevske točke so bile v splošnem dobre, želeti bi bilo nekoliko razločnejše izgovorjave. Salonski orkester je pod vodstvom br. Dežele izpolnil dano nalogo tako, kakor je treba. Ta orkester bi bil marsikateremu največjemu kraju v čast in ponos. Dobro bi bilo, da bi bil tudi med odmori igral. Občinstvo je obakrat precej napolnilo dvorano, tako da je bila tudi finančna plat zadovoljiva. Upamo, da se v kratkem spet pokažete s kako igro.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. V nedeljo 19. t. m. je bila tudi pri nas ustanovljena podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva. Kot zastopnik osrednjega društva je bil navzoč g. Jakob Žnidarič. V odbor so bili izvoljeni: gg. Jožko Tomažič in Vitana za predsednika, Robert Košar iz Koga za podpredsednika, Jakob Zabavnik iz Jastrebcv za tajnika, Anton Topolovec iz Jastrebcv za blagajnika, Ivan Sešek s Koga, Albin Zabavnik iz Vodrancev in Alojz Plehl s Koga za odbornike. Franc Pučkavec in Štefan Sever sta nadzornika in preglednika računov. Takoj po občnem zboru pa so še pristopili novi člani, tako lahko pričakujemo, da bo nova podružnica marljivo delovala za napredek sadjarstva.

VERZEJ. Bralno društvo je v novembru uprizorilo v dvorani g. Hedžeta žaloigro »Za pravdo in srce«. Igra, pri kateri je sodelovalo nad 35 igralcev, je bila lepo podana.

PETO POGlavJE

Skrivnostni glasovi

Ob enajstih zvečer sem se sestal z Jimom ob koncu Arlingtonove ceste. Jim si je bil priskrbel zaseben avtomobil in v njem sva se potem peljala skupaj dalje.

V hotelu sva temeljito izpremenila svojo vnanost, da naju nasprotniki ne bi spoznali. Vedela sva, da sta koži Jima Lawrencea in Stonea drago ocenjeni in ker sva ju hotela še nekaj časa nositi, sva ju dobro skrila.

Razen tega sva napravila ovinek okoli Regentovega parka in sva se peljala počasi po Albertovi cesti navzdol. Gori v Crawfordovem stanovanju nisva opazila nobene luči, toda med vožnjo sva slučajno zagledala starega Crawforda, ki je hitel po dežju proti najbližjemu stojišču za najemniške avtomobile.

Ali je bil mar namenjen v Isleworth? Vse je kazalo tako.

Ko je dobil svoj avtomobil, sva mu sledila nekaj časa. Kmalu sva po smeri, v katero je krenil, ugotovila, da je bila najina slutnja pravilna.

»Tole pa lahko imenujete srečo, Jim,« sem vesel dejal.

»Veš kaj? Prehitela bova njegov avtomobil, še preden bo stari Crawford prišel tja, kamor je namenjen,« je rekel. »To pot nama nikakor ne sme zmešati štrene.«

Malo pred polnočjo sva se pripeljala do bohotnega gozda v bližini Islewortha. Tam sva zapustila avtomobil. Dobro sva ga skrila med drevjem ob ozki gozdni poti.

»Pojdi z mano,« mi je velel Jim, »zdaj ti

bom najprej pokazal hišo starega Smedleya. Moral jo boš natanko opazovati. Jaz sam pa pojdem med tem pogledat, kaj je z ubogimi strahovi.«

Jim me je prijel pod roko in me odvedel s seboj v zapadno smer.

Kmalu nato sem opazil pred sabo v globoki temi komaj viden soj luči, ki je mogel prihajati le iz kakšne samotne hiše.

»Ali je to mar Smedleyeva vila?« sem mu šepnil.

»Da, tik pred nama je,« mi je potrdil Jim. »Na desni teče vozna pot dalje. Od onod bo moral prav kmalu priti stari Crawford. Dobro pazi nanj in glej, da mi ne napraviš kakšne neumnosti. Upam, da se bom lahko prav kmalu vrnil in ti pomagal, če bo morda potrebno.«

»Upam, da ne bo,« sem mu dejal.

Vse je kazalo, da se Jimu nekam muditi in da bi me rad čim prej zapustil. Potem mi je še pokazal, v kateri smeri se nahaja zapuščena hiša, ki je ne mara nihče vzeti v najem ali kupiti. Med tem so se moje oči nekoliko navadile teme in razločil sem že ostanke zidov stare pivovarne, ki je ležala med obema vilama.

Zdaj sem torej vedel, kje sem in kaj je moja dolžnost. Jim je izginil, jaz pa sem se še bolj približal Smedleyevi vili.

Hm, kaj je pa spet tole?

Obstal sem in prisluhnil.

Od nekod sem iznenada zaslišal čuden, tožeč glas.

Neprijetni glas je začel počasi naraščati. Postajal je čedalje rezkejši in čedalje bolj v srce segajoč. Še mene, ki sem bil nanj pripravljen in nikoli nisem verjel v straho-

Številno občinstvo je napeto sledilo poteku vsakega dejanja in je požrtvovalne igralce nagradilo za trud z navdušenim ploskanjem. Tudi pri ponovitvi igre je bil lep obisk. Pri obeh predstavah je zapel društveni zbor več pesmic, kar je prireditev še bolj povzdignilo. Za Štefanovo pa pripravljata isto društvo igro »Stari grehi«. Pravijo, da nam bodo igralci nudili s svojim nastopom prijetno zabavo in mnogo smeha. Zato bomo prireditev obiskali.

ZIROVNICA. Nedavno je bil ustanovni občni zbor krajevne organizacije OJNS. Kot zastopnika banovinskega odbora OJNS sta prišla Andrej Uršič in Vekoslav Bučar iz Ljubljane, kot zastopnika radovljiškega sreskega odbora pa inž. Franjo Baltič in Janko Trojar z Jesenic. Navzočni so bili tudi zastopniki že ustanovljenih krajevnih organizacij v jeseniškem kotu. O političnem gibanju nacionalne mladine sta poročala Uršič in Bučar. Bivši župan Bizjak je s topimi besedami izpodbujal mlade zborovalce k delu in boju za jugoslovenske ideale. Predsednik OJNS iz Gorij Ferčaj je pozdravil novo organizacijo v imenu že delujočih posestrim v radovljiškem srezu. Za predsednika krajevne organizacije OJNS v Zirovnici je bil izvoljen Stanko Prešeren, za podpredsednika Ignac Baloh, za tajnika Valentin Dolar in za blagajnika Franc Legat. V odboru so Franc Hočevar, Franc Bizjak, Ivan Vovk, Janko Prešeren, Leopold Prešeren, Stanko Noč, Anton Rebolj, Adolf Mekina in Franc Zupan, v nadzorstvu pa Janez Prešeren, Geno Pengar, Karol Beravs, Rudolf Dovljan.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli volji po 5 do 5.50, poldebili volji po 4 do 4.50, plemenski volji po 3.75 do 4.50, biki za klanje po 3.50 do 4.50, klavne krave debele po 4 do 4.75, plemenske krave po 3.40 do 3.90, krave za klobasarje po 2.15 do 3.40, molzne krave po 3.70 do 3.75, breje krave po 3.10 do 3.70, mlada živina po 4.50 do 5.50, teleta po 5 do 7 din. Mesne cene: volovsko meso I. 10 do 13, volovsko meso II. 8 do 10, meso od bikov, krav, telic 6 do 12, telečje meso I. 10 do 12, telečje meso II. vrste 8 do 10, svinjsko meso

ve, je v tej čudni okolici zmedel. Nič čudnega, da je vsakdo pobegnil, če je slišal te grozotne glasove.

Izenada pa je vse potihnilo, prav tako kakor bi bila nevidna sila zamašila usta tožečega človeka s silo.

Samo nekaj trenutkov je bilo vse tiho, potem pa se je začelo strašenje znova.

Neprijetna zadeva. Razumljivo, da je vsakdo zbežal odtod!

Postavil sem se pod košato drevo, ki je bilo le nekaj metrov oddaljeno od vrtnega plota Smedleyeve vile. Tam sem sklenil počakati, dokler se kaj pomembnega ne zgodi.

Izenada sem zaslišal brnenje motorja, ki pa je prav tako hitro potihnilo, kakor se je bilo oglasilo.

Nekaj minut nato sem začul korake, toda ne na bližnji cesti, ampak na vrtu Smedleyeve vile. Kdo mora biti pozni gost Crawford?

Da, Crawford. Toda hiši se je moral približati od zadnje strani, ne pa od spredaj. Kakor mačka sem tedaj šinil tik k plotu.

Zaskripala so hišna vrata. Droben soj luči je za trenutek preletel vrt, potem pa je izginil, kakor je bil prišel, in spet se je vse stemnilo. Nato sem slišal rožljanje ključev v hiši.

Crawford je bil v vili! Škoda, da mu nikakor nisem mogel slediti.

Nikakor? Ali pa bi morda na kakšen način le lahko prisluhnil?

Nekaj časa sem premišljal.

Pod krinko, ki sem jo imel, poleg tega pa v usnjeni obleki iz avtomobilsko čepico, bračo in naočniki, pač nihče ne bi bil mogel v meni spoznati Stonea.

sveže 10 do 14 din. — Na sejmu pri Sv. Petru pod Sv. gorami so se trgovali za kg žive teže: voli II do 5.25, III. do 4.25, telice II do 5 III do 4, krave II. do 4.25, III. do 3.50 dinarjev

SVINJE. Na sejmu v Mariboru so se trgovali: prasci, 5 do 6 tednov stari po 60 do 90, 7 do 9 tednov po 80 do 100 3 do 4 mesece 120 do 170, 5 do 7 mesecev po 210 do 340, 8 do 10 mesecev po 350 do 440, eno leprodajale za kg žive teže po 6 do 7.50, za to po 620 do 780 Din za rilec Svinje so se prodajale za kg žive teže po 6 do 7.50, za kg mrtve teže pa po 9 do 11 Din.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo) dne 21. t. m.:

1 holandski goldinar za 23.97 do 24.11 Din;
1 nemško marko za 17.36 do 17.50 Din;
1 angleški funt za 215.05 do 217.11 Din;
1 ameriški dolar za 42.77 do 43.14 Din;
100 francoskih frankov za 146.10 do 147.54 Din;
100 češkoslovaških kron za 151.33 do 152.43 Din;
100 italijanskih lir za 225.74 do 228.83 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 424 Din.
Avstrijski šilingi v zasebnem kliringu so bili po 8.68 Din, a nemški klirinški čeki po 14 Din.

Drobne vesti

— XIII. vinski sejem in razstava v Ivanjovcih bosta 20. januarja prihodnjega leta

— Pletarski tečaj. Banska uprava priredi na svoji trsnici in drevesnici pri Kapeli, pošta Slatina Radenci, pletarski tečaj od 10. januarja do 10. februarja. Poučevalo se bo pletenje vseh vrst košar, košev in boljših predmetov, kakor kovčegov in drugega. Tečaj je namenjen predvsem viničarjem in manjšim posestnikom in je brezplačno. Oddaljeni obiskovalci lahko dobijo tudi prenočišče. Interesenti naj se prijavijo najpozneje do 31. decembra pri upravi banovinske trsnice in drevesnice, Kapela, pošta in železniška postaja Slatina Radenci. Prijavi se lahko tudi z dopisnico

— Pred novo uredbo o izvozu živine. V zavodu za pospeševanje trgovine s tujino pripravljajo načrt nove uredbe o izvozu živine. S to novo uredbo naj se jugoslovenski izvoz živine uredi tako, da bodo izvozniki čim bolj obvarovani pred negotovostjo glede prodaje

živine v tujini in da se prepreči preplava tržišč, kar neugodno vpliva na razvoj cen. Uredba bo posvečala tudi pozornost vprašanju kakovosti živine, ki se izvažajo v tujino, in sicer tako, da bo izvožena živina ustrezala zahtevam rabnikov na posameznih tržiščih. S to uredbo bo urejeno tudi vprašanje razdelitve kontingentov, ki je doslej med izvozniki povzročalo največ težkoč in nezadovoljstva.

— Tečaj za vinarstvo in sadjarstvo. V času od 1. marca do 30. novembra l. 1938. bo pri banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli (p. Slatina Radenci) devetmesečni tečaj za vinarstvo in sadjarstvo. V ta tečaj bodo sprejeti dobro razviti in zdravi mladeniči v starosti od 16 let naprej. Prednost pri sprejemu imajo sinovi viničarjev in sinovi malih kmečkih posestnikov. Gojenci imajo na zavodu brezplačno stanovanje in hrano. Pridelki in ubožni učenci dobijo za nakup učil podporo. Lastnoročno pisane prošnje, ki morajo biti opremljene s kolki z Din 10, je poslati najkasneje do 15. januarja upravi gornjega zavoda. Prošnji je priložiti krstni list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, нравstveno spričevalo, izjavo staršev ali varuha, da dovoljujejo prošilec obisk tečaja, obvezo staršev ali varuha, da bodo krili vse radi poškodbe nastale stroške, kakor tudi, da bodo krili stroške prehrane, ako bi zapustil prošilec tečaj brez tehtnega vzroka. — Nравstveno spričevalo in obvezo staršev za kritje stroškov je treba kolkovati vsako s kolkom za 4 Din.

— Zaščiteni denarni zavodi in izplačevanje s triodstotnimi obveznicami za likvidacijo kmečkih dolgov. Na osnovi uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov je finančni minister izdal pravilnik o plačilu dolgov vlagalcem in drugim upnikom zavodov in zadrug, ki so pod zaščito, s tri odstotnimi obveznicami za likvidacijo kmečkih dolgov. Po tem pravilniku lahko vlagalci in drugi upniki zavodov in zadrug, ki so pod zaščito, zahtevajo do 28. februarja l. 1938., da jim da zavod ali zadruga na račun izplačila njihovih terjatev triodstotne obveznice po določilih uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Zavodi in zadruga so dolžne svoje obveznice, ki jih bomo imele ali pozneje dobile od Privilegirane agrarne banke, dati za odplačilo dolga svojim upnikom, ki se jim prijavijo v gornjem roku. Upniki so dolžni sprejeti obveznice v njihovem popolnem nominalnem znesku. Če celotni znesek tistih obveznic s ka-

terimi zavod ali zadruga razpolaga, in tistih, ki jih pozneje dobi od Privilegirane agrarne banke, ne bo zadoščal za kritje vseh prijavljenih vlagalcev in drugih upnikov, bo zavod ali zadruga te obveznice razdelila med vlagalce in upnike sorazmerno z njihovimi terjatvami

— Zelezarna v Zenici se širi. Pred dvema mesecema so začeli postavljati še četrto Martinovo peč, ki bo največja izmed vseh. Dosedanje tri peči so omogočile letno proizvodnjo 50.000 ton jekla, med tem ko bo četrta sama dajala 35.000 ton. Tako se bo celotno pridelovanje povečalo na 85.000 ton letno. Kljub temu pa Zenica ne bo mogla oskrbovati s jeklom vseh jugoslovenskih železarn, zato se bodo Martinove peči zgradile tudi še v državnih rudnikih Varešu in Ljubiji. Tudi Kranjska industrijska družba na Jesenicah bo za lastno potrebo zgradila nekaj Martinovih peči.

— Tolmačenje uredbe o kmečki razdolžitvi. Minister pravde je objavil tolmačenje k uredbi o kmečki razdolžitvi, ki pravi, da ima sodišče pri postopanju glede zmanjšanja kmečkih dolgov preko 25.000 din določiti v smislu drugega odstavka člena 27. le odstotek znižanja, ne pa znesek znižanja dolga. Nadalje pravi tolmačenje, da je kot blagovne dolgove do 500 din iz četrtega odstavka člena 3. uredbe (ki se ne smatrajo kot kmečki dolgovi, če so nastali po 20. oktobru leta 1931.) razumeti posamezne blagovne dolgove enega kmetovalca.

SVILENE NOGOVICE VAM RADI PODARIMO,

če pridobite dve novi naročnici za ženski časopis »Žena in dom«. Nič drugega vam ni treba storiti, kakor da pokažete »Ženo in dom« svojim prijateljicam in znankam. »Žena in dom« bo vsaki ugajala in če ji svetujete, naj si »Ženo in dom« naroči, bo to prav gotovo vsaka rada storila. Ko bosta vsi dve naročnici naročilo plačali, pa vam takoj pošljemo par svilenih nogavic.

Se danes pišite upravi Ljubljana, Dalmatinova 8/D, pa vam brezplačno pošlje eno številko »Žene in doma«.

BLAZNIKOVA »VELIKA PRATIKA«

za leto 1938 je izšla in se razpošilja za ceno Din 5 — za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnikova nasl., Ljubljana, Breg št. 10—12, dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljeni in najbolj razširjeni slovenski

Zakaj ne bi uporabil izgovor, da sem avtomobilist, ki se mu je na poti primerila nezgoda? Pri tem slabem vremenu in na teh čudnih poteh pač ne bi moglo biti sumljivo, če bi šel v hišo prosit pomoči.

Da mi je zmanjkalo bencina, bom rekell. Ta misel se mi je zdela najpametnejša.

Kakor sem skienil, tako sem tudi storil. In sicer takoj.

Odhitel sem nazaj v gozd k avtomobilu, izpraznil hitro prvo posodo za bencin, ki sem jo našel, in se z njo v roki napotil naravnost v Smedleyevo vilo.

Vrtna vrata niso bila zaprta. To mi je bilo zelo všeč, ker mi je olajševalo nalogo in mi dovolilo, da grem naravnost v levji brlog. Tako sem prišel brez ovire do hišnih vrat. Zvonca nisem nikjer odkril. Začel sem izprva tiho trkati po vratih, ko pa se mi nihče ni oglasil, sem jel razbijati, kar so mi moči dale.

Izenada sem v notranjosti zaslišal korake. Čul sem, kako je nekdo odrinil zapah in vrata so se prav malo odprla.

»Oprostite,« sem tedaj vzkliknil. »Veliko smolo sem imel. V tej vražji okolici in pri tem vremenu se človek kar spoznati ne more, zlasti če še skoraj nikoli ni bil tu. Bencina mi je zmanjkalo v gozdu. Ali bi mi morda vi lahko pomagali?...

»Ne, pri nas nimamo nič bencina,« se je začul precej surov odgovor iz za vrat. »V tej okolici ga sploh nikjer ne boste mogli dobiti.«

»Ne bodite vendar tako neprijazni proti avtomobilistu, ki je v stiski. Verjemite mi, da ni nikakšen užitek če moram sredi noči sedeti brez pomoči sredi gozda in poslušati

neke hudo neprijetne tožeče glasove. Kakšni glasovi pa so to prav za prav?« sem dejal na videz zelo prestrašen.

»Tega pa nihče ne ve, gospod,« je odgovoril možiček za vrati. »Kdo pa ste prav za prav? Niti tega niste povedali.«

»Levis Dane iz Londona,« sem hitro odvrnil. »Ne mislim vas zadrževati. Le nekaj bi vas prosil. Gotovo imate v hiši telefon in bi mi lahko toliko dovolili, da bi telefoniral svojemu znanцу, naj mi pride na pomoč. Saj vas smem za to uslugo prositi? Do jutra ne morem ostati v tem dežju na prostem.«

»Spusti ga v hišo!«

Od nekod je prišel ta čudno raskav glas starega človeka do vrat, kjer sem stal.

Vrata so se takoj odprla.

Pred menoj je stal neznan starec v nekoliko služabniški uniformi, ki me je nezaupno meril od glave do nog.

»Stopite v vežo,« je rekel. »Moj gospodar je zelo uslužen.« Telefoniral bom kar jaz, samo naslov, kje naj pokličem, mi povejte.«

Možak je bil zelo previden. Prosil sem ga, naj pokliče mehanika iz hotela, kjer sem stanoval. K sreči sem bil v hotelu prijavljen pod imenom, ki sem ga povedal vratarju.

Starec mi je pokazal udoben naslanjač in mi velel, naj sedem.

Na videz hudo izmučen sem omahnil na mehki sedež. Starec pa je počasi odkorakal po stopnicah v prvo nadstropje.

Neka vrata so se odprla in zaprla, potem pa je bilo spet vse mirno in tiho.

Sele tedaj sem začel premišljati, ali je bilo prav, da sem na lastno pest napravil ta poizkus.

Kaj če se bo med tem Jim vrnil in me bo iskal okoli hiše?

Zal so se me lotili ti pomisleki dosti prepozno, da bi bil mogel še kaj izpremeniti. Bil sem v levjem brlogu in sem moral zdaj mirno čakati, kako se bo zadeva dalje razvijala.

Zgoraj so se zdaj spet odprla neka vrata. Nekdo je prihajal po stopnicah navzdol. Imel je sinje naočnike in tudi brado. Toda jaz sem v njem vendar takoj spoznal Crawforda z Albertove ceste.

Crawford je šel mimo mene, kakor me ne bi bil opazil, in izginil na hodniku, ki je držal iz veže v stran. Prepričan sem bil, da je šel le zaradi tega mirno mene, da se me je lahko dobro nagledal. Vse je kazalo, da mi ljudje v tej hiši še zdaj ne zaupajo prav.

Stari Crawford se je prav kmalu vrnil in je šel po stopnicah navzgor. Pri tem mi na videz ni privoščil niti pogleda.

Zgoraj so se spet zaprla neka vrata. Prav v istem trenutku pa sem zaslišal odondod presunljiv krik na pomoč, da sem takoj planil s stola in pohitel proti stopnicam.

Nisem pa prišel do prve stopnice, ko so se iznenada pod menoj vdrla tla in preden sem se zavedel, kaj se z menoj dogaja, sem padel v neznane globine.

Moja glava je udarila ob tla. Začutil sem strašno bolečino, potem pa ničesar več.

Od udarca sem izgubil zavest. Nekaj časa se je vse sukalo okoli mene, potem pa je utonilo v čudni megli.

ŠESTO POGAVJE

Žarek soj luči me je predramil in me skoraj oslepi. Planil sem kvišku in si po-

Domače novosti

* Mladi božični gostje našega kralja. Na osebno povabilo Nj. Vel. kralja Petra II. pride v Beograd za več dni v goste 50 najboljših učencev in učenk petega gimnazijskega razreda iz vse države. Iz sedeža vsake banovine so povabljeni po dva siromašna učenca in dve siromašni učenki odličnega vedenja in odličnih uspehov in najboljši učenec petega razreda ne glede na njegovo gnetno stanje. Prav toliko učencev in učenk je povabljenih iz Beograda, tako da bo v vsem povabljenih 50 učencev in učenk kraljeve starosti. Lani so bili povabljeni samo učenci, letos so pa povabljeni tudi učenke. Vsi bodo gostje Nj. Vel. kralja. Učence in učenke iz posameznih banovin bo spremljal po en učitelj, ki bo z njimi vse dni. Sestavljen je obsežen in raznovrsten vzgojni in zabavni spored. Na željo meščanov bodo gosti v Beogradu stanovali pri svojih vrstnikih in vrstnicah, učencih in učenkah petega gimnazijskega razreda. Na ta način se bodo učenci posameznih krajev države seznanili in pobratili s svojimi beograjskimi tovariši. Domaćini bodo neprestano spremljali svoje tovariše iz notranosti ves čas obsežnega sporeda od 22. do vštete 27. decembra. Siromašni povabljeni bodo obdarjeni z zimskimi suknjami in rokavicami. Poleg tega je Nj. Vel. kraljica povabila še 100 siromašnih otrok iz četrtega razreda beograjskih osnovnih šol. Tudi ti otroci bodo obdarjeni z zimsko obleko.

* Nj. Vel. kraljica za siromake. Nj. Vel. kraljica Marija je odredila, da se na njen račun razdeli med zagrebške siromake za božične praznike 100 kubičnih metrov drv in večja količina živil.

* Kraljica Marija v Bukarešti. Prejšnji teden se je peljala z dvornim vlakom v Bukarešto Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu adjutanta polkovnika Pogačnika.

* Službeno glasilo Jugoslovenske nacionalne stranke. V Beogradu je začelo izdajati vodstvo Jugoslovenske nacionalne stranke »Nacionalni vestnik« kot službeno strankino glasilo. List bo izhajal dvakrat na mesec. Njegova naloga bo skrbeti za redno in neposredno zvezo med strankinimi organizacijami križem države. Predvsem bo list obveščal somišljenike o delu stranke, o katerem

je zaradi posebnih razmer le malo slišati in čitati, čeprav je redek dan, ko ne bi bilo po več sestankov in zborov JNS. Seveda bo poleg tega objavljali list tudi članke o važnih vprašanjih našega javnega življenja. Polletna naročnina znaša 12 Din. Naroča se v upravi, Beograd, Kosovska 5.

* Prebivalstvo naše kraljevine. Kakor izkazuje uradni podatki, je imela Jugoslavija ob koncu 1936. leta 15 milijonov 173.508 prebivalcev. To število se porazdeli na poedine banovine tako-le: dravska banovina 1.022.063, savska 2.874.896, vrbaska 1.160.024, primorska 961.449, drinska 1.753.597, dunavska 2.515.857, moravska 1.588.058, zetska banovina 1.015.997 in vardarska 1.736.157. Na prestolnico Beograd odpade 375.557 prebivalcev. Najbolj je naraslo prebivalstvo v savski banovini, in sicer za 18.95%. V dunavski banovini znaša prirastek 6.6%, drinski 11.56%, vardarski 11.44%, moravski 10.5%, dravski 7.86, vrbaski 7.64, zetski 6.7, primorski 6.3 in v Beogradu 2.47%. Kakor je iz teh podatkov razvidno, znaša prirastek prebivalstva v dravski banovini samo 7.86 odstotka. Ni dvoma, da je naravni prirastek dosti večji, zmanjša pa se z odtokom naših ljudi, ki so primorani iskati kruh po drugih banovinah in v tujini. Ako bi vse te mogla prehraniti rodna zemlja, bi bil prirastek prebivalstva v naši banovini gotovo mnogo višji.

* Pred novo uredbo o skrbstvu za brezposelne delavce. Od več strani smo dobili vprašanja, kako je z novo uredbo o skrbstvu za brezposelne delavce, kakšna je njena vsebina in kdaj stopi v veljavo. Na vse to odgovarjamo tole: Nedavno je dal minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković novinarjem izjavo, da je ministrski svet sprejel že 25. novembra novo uredbo o skrbstvu za brezposelne delavce, s katero se združijo vsi dosedanj predpisi o tej zadevi v celoto. Nova uredba ureja posredovanje dela, zavarovanje brezposelnih delavcev, podeljevanje podpor takim delavcem, ki so izgubili pravico do redne podpore ali pa je niso imeli, žive pa v hudi stiski in pomanjkanju, kadar stopi uredba v veljavo, bomo izčrpno pisali o njej.

* Sodišča dobrih ljudi. Lanj je dr. Maček s posebnimi navodili uvedel pri organizacijah Hrvatske seljačke stranke tako zvana sodišča dobrih ljudi, ki imajo nalogo s svojim posredovanjem odstranjevati razne neспорazume in spore med pristaši Mačkove politike. O delovanju teh sodišč je

imel nedavno v Splitu daljše predavanje dr. Branko Zoković. Med drugim je dejal: »V pisanih zakonih prihaja do izraza volja države, Hrvatska seljaška stranka pa hoče ustvariti tak pravni red, da bo v skladu s potrebami kmetijskega naroda in z njegovim pojmovanjem pravičnosti in poštenja. Zato je začela ustanavljanje sodišč dobrih ljudi, ki sodijo po nepisanih zakonih in v duhu kmečke pravičnosti. Dosedanje izkušnje kažejo, da so se sodišča dobrih ljudi prav odlično obnesla pri razsojanju raznih kmečkih sporov. Pri vsaki organizaciji stranke izvolijo pristaši do 12 najbolj odličnih in poštenih kmečkih gospodarjev. V primeru spora izbereta obe sprti stranki izmed teh 12 mož po dva svoja zastopnika. Ti štirje izvolijo svojega predsednika. Sodišče dobrih ljudi odloča z večino glasov in stremi predvsem za tem, da se doseže poravnava med obema strankama, ki se smeta zateči k državnemu sodišču šele po končani razpravi sodišča dobrih ljudi.«

* Železniška zveza Koprivnica—Varaždin vzpostavljena. Pred dnevi je bila izročena prometu nova železniška proga Koprivnica—Varaždin. Izročitev prometu je bila združena z lepo slovesnostjo, kateri je prisostvovalo tudi več ministrov.

* Vsaka žena bi morala imeti svojo domačo knjižnico, kjer bi hranila vse knjige, ki jih potrebuje kot mati, žena in gospodinja. Tuje knjige te vrste so zelo drage in vsaka žena tudi ne zna tujega jezika, da bi se jih mogla posluževati. zato izdaja založba naše mesečne revije »Žena in dom« vsako leto po pet gospodinjstvih knjig. Letos je izdala založba že štiri dobre knjige. Prva »Od zakona do ljubezni« svetuje, kako si morata zakonca urediti življenje, da bo njun zakon ostal srečen. V drugi popisuje, zakaj je žena povsod v svetu zapostavljena za moškimi in kaj mora storiti, da mu bo postala enaka. Tretja »Za pridne roke« prinaša krasne vzorce za kvačkane čipke za perilo, prte, zastore in drugo. V četrti knjigi »Kako naj se negujem« so opisi, kako more žena skrbeti za svojo zunanost, da bo ostala za moža privlačna pri delu, ki ga mora opravljati. Poslednji bo obširen koledar za leto 1938 z domačim knjigovodstvom v razpredelnih, kamor bo žena lahko zapisovala svoje prejemke in izdatke ter tako nadzorovala gospodarstvo. Razen tega bodo v koledarju še zanimive zgodbe in spisi s slikami. Knjige stanejo vsaka zase po 30 dinarjev, naročnice

mel oči. Potem sem spoznal svojega prijatelja Jima Lawrencea.

»Kako si pa ti prišel sem?« me je začuden vprašal.

»Iz nebes v peklo!« sem vzkliknil napol v šali, napol zares.

Potem sem mu precej zmedeno povedal, kaj se mi je primerilo. Od bolečin mi je še zmerom vse šumelo po glavi in nekje na lemenu se mi je še lepila kri.

»Nepreviden si bil kakor zmerom,« je odvrnil Jim nekoliko slabe volje. »Vendar pa si imel pri vsem tem še kar pasjo srečo.«

»Ali so mar tudi tebe na tak način ujeli?« sem ga hitro vprašal.

»Motiš se, dragi moj,« se mi je posmejal. »Saj sem ti rekel, da si imel pri vsej smoli svojo nepremišljenostjo še zelo veliko sreče. Jaz sem namreč prišel sem čisto prostovoljno in slučajno, in sicer po zelo nenavadni in hkratu nevarni poti. Ali lahko stojiš, Stone?«

»Nekako pojde, Jim. Kaj pa nameravaš zdaj? Povej mi, da ne bom spet taval v temi in se lovil za teboj.«

»Skupaj bova izginila po isti poti, po kateri sem bil jaz pravkar prišel, dragi moj Stone, in sicer čimprej in kar se bo dalo hitro. Vse se mi hoče zdeti tako, da te je stari Crawford le spoznal. Tvoja obupna velikost te je pogosto izdala in zdaj prav tako. Mislim, da te bom moral prihodnjič pri nogah in pri glavi odrezati, da ne boš večji kakor so naavdno drugi ljudje. Zdaj ko so se tebe otreli, mislijo ti ljudje skoraj gotovo poiskati tudi mene, ker so z upravljenjem prepričani, da nisi bil samo ti v bližini.

Našli bodo najin avtomobil in bodo meni tam pripravili past. Čakali me bodo v gozdu. S tem pa bova pridobila nekaj časa za delo. Hitro se torej zberi, če si kolikšaj pri močeh. Ura gre že na drugo. Kakor vse kaže, si moral ležati celo uro brez zavesti tu v kleti.«

Opotekel sem se dalje, počasi pa se mi je le vrnila trdnost v noge. Tedaj sem šele odkril na svoje veliko presenečenje, da se nahajam z Jimom v veliki obokani kleti, ki ima v kotu veliko luknjo v tla.

»Vrata na loputnico,« mi je šepnil Jim. »Našel sem jih in z njimi vred tudi tebe. Ko sem te zagledal, sem res kar debelo gledal. Odtod bova zdaj prišla še v neko drugo klet. Vse je lepo in priročno urejeno, da se mora človek kar čuditi. Potovala bova po kletih stare pivovarne in naposled prišla v novo zgrajeni hodnik, ki se konča v vili, kjer straši.

Tam čaka neki človek že sedem mesecev na rešitelja.«

»Doktor John Thore?« sem skoraj v grozi vzkliknil.

»Da, on sam in nihče drug,« mi je mirno potrdil Jim.

»Siromak je že malone zblaznel. V poslednjem trenutku sem prišel do njega. Tu imajo zaprtega, ker hočejo izsiliti od njega vse njegovo premoženje. Izprva so ga najbrž hoteli kar umoriti, da bi napravili varnejši konec tej pustolovščini, toda potem so se umora očitno zbal. Vse to sem že vnaprej slutil. Gospod Dune se je preveč zavzemal za ubogo gospo Violeto. On in ona sta napravila ta načrt, da bi se Thoreja iznebila in da bi skratka dobila njegovo pre-

moženje. Gospa Violeta nikoli ni ljubila svojega moža. Ljubila je Duneja, zločinca.«

»To je strašno, Jim!«

»Vse sem zaslutil takoj, ko sem to žensko prvič videl. Dune je svojo ugrabitev sam pripravil, prav tako pa tudi skrivnostni napad nase. Ob pogledu na tri sumljive kaplje krvi se mi je zbudil ta sum. Razen tega sem dobil v Dunejevi spalnici na nočni omarici med starimi časniki star recept, ki ga je bil napisal doktor Thore tisto noč, ko je izginil. Zdravila na ta recept ni šel nihče iskat...«

»To razumem,« sem prepričano odvrnil.

»Ko naju je Thomas Thore privedel v London, da bi poiskala njegovega brata, se je zločinska dvojica hudo prestrašila in je naredila veliko napako, ker je opustila svojo prejšnjo igro. To mi je delo zelo olajšalo. Že snoči sem ti rekel, da ne bo gospa Violeta prav nič vesela, če ji bova privedla moža živega. Groza, ki se je pokazala v njenih očeh, ko sem ji rekel nekaj besed, da bom moža morda rešil, je bila moj poslednji dokaz. Ti pa si mislil, da je bilo njeno vedenje posledica žalosti in si jo v pogovoru z menoj še pomiloval.«

»To je strašno, Jim!« sem iznova šepnil in se zamislil.

»Zdaj pojdi!« mi je odvrnil Jim in zaprl za menoj vrata v tleh.

Četrť ure nato sem zagledal doktorja Johna Thoreja. Ležal je na stari žimnici ob soju drobne sveče. V njegovem izmozganem bledem, z divjo brado poraslem obrazu so se njegove oči iskriale nenavadno, kakor v vroćici.

Jim mi je velel, naj ostanem pri zdravni-

»Žene in doma« pa dobe vseh 5 knjig za 37 dinarjev. Če se zanje zanimate, pišite upravi »Žene in doma« v Ljubljani, Dalmatinova ul. št. 8, pa vam bo poslala brezplačno na ogled eno številko lista in eno knjigo. Pišite še danes, da ne pozabite.

* **Tobak za pipo bo cenejši.** Uprava državnih monopolov je sklenila znižati dosedanje cene nekaterim tobačnim vrstam. Tako se tobak za pipo, amerikanec, ki so ga prodajali po 150 dinarjev za en kilogram, ukine in pride v promet na njegovo mesto nov tobak enake kakovosti z naslovom »tobak za pipo prve vrste«. Zavitek (100 g) tega tobaka bo stal 10 din. En kilogram bo stal na ta način 100 dinarjev. Cena bo na ta način znižana za eno tretjino. Hkratu se ukine dosedanja dunavski tobak, ki so ga prodajali po 100 din za en kilogram. Na njegovo mesto pride v promet nov tobak enake kakovosti z naslovom »tobak za pipo druge vrste«. Zavoj bo stal en dinar (20 g), kar pomeni 50 dinarjev za en kilogram. Cena temu tobaku se zniža na ta način za polovico. Te tobačne vrste pridejo v promet v kratkem Ker kadilci pri kupovanju vžigalic niso imeli posebne izbire, bo državni monopol začel v kratkem prodajati novo posebno obliko vžigalic. Izdelovali jih bodo pri nas doma. Na vsaki škatlici bodo sličice raznih narodnih noš. Škatlica bo stala en dinar.

* **Gamzom na Gorenjskem grozi smrt.** Leta 1934 je zahtevala garjavnost med gamzi v revirju Höllental-Nasswald na Nižjem Avstrijskem v kratkem času 248 žrtev. Avstrija je morala najodločneje poseči vmes, da je varovala širjenje garjavnosti med gamzi. Porešili so vso mladež in jo sežgali, odstranili so vse solnice in nastavili posebne lovske postaje in lovce, ki so imeli nalogo opazovati in uničevati okuženo divjad. Vsi ti odločni ukrepi so pomagali da se je širjenje garjavnosti nekoliko zaustavilo. Bolezen je prišla tudi v Ziljske Alpe in 13. t. m. je lovski čuvaj g. Polajner ustrelil prvega gamza v Karavankah, ki je bil že močno garjav. Kako huda je ta bolezen, kaže prav ta primer. Gams je tehtal očiščen le 13 kg (drugače najmanj do 30 kg). Koža je bila vsa posejana z garjami in dlaka je izpadala v šopih. Upravitelj posestev in lova Kranjske industrijske družbe g. Lukman bo stopil v stike s sosednimi avstrijskimi oblastvi in zaprosil za navodila za pobiranje te bolezni po njihovem načinu. Bati se je namreč, da to ni edini primer v naših gorah in da je za garja-

vostjo poginilo že več živali. Kjerkoli bi opazili kak primer garjavnosti gamzov, naj to takoj sporočijo Lovskemu društvu. Dokler bolezen ni preveč razširjena, so ukrepi varovanja lažji.

* **Priznanje ljudskošolskih spričeval.** Minister prosvete je odločil, da veljajo do 31. oktobra leta 1924. dovršena osemrazredna osnovna šola v Sloveniji toliko kakor dovršena meščanska šola ali nižja gimnazija, osem let, dovršenih na petrazrednici ali šestrazrednici, toliko kakor dva razreda meščanske ali srednje šole in osem let na enorazrednicah toliko kakor dovršena štirirazredna osnovna šola.

* **Za prvi december odpuščene kazni po tiskovnem zakonu.** Na razna vprašanja odgovarjamo, da so bile odpuščene le kazni po tiskovnem zakonu, torej nanašajoče se na časopisna poročila.

* **Legija koroških borcev** namerava s sodelovanjem Zveze Maistrovih borcev, Združenja vojnih prostovoljcev-borcev za osvoboditev severnih krajev kraljevine Jugoslavije v Zagrebu in nekaterih odličnih osebnosti ob 20 letnici zasedbe Celovca in Gospe Svete izdati s slikami opremljeno spominsko knjigo o bojih na severni meji od Podkloštra do madžarske meje. Da ne bi bila snov nezadostno obdelana, je potrebno zbrati čim več podatkov, doživljajev in spominov na to razgibano dobo naše zgodovine. Zato vabimo vse, ki so se borili ali kakorkoli delovali za Koroško, Stajersko, Prekmurje ali Medmurje, da opišejo svoje delo, boje in doživljaje. Prav tako kakor daljši so dobrodošli tudi krajši sestavki Žrtvuje v ta namen le nekaj zimskih večerov. Ni vse malenkost, kar morda smatrate za malenkost! Ali ni ohranitev spomina na ta prizadevanja bodočim rodovom naša narodna dolžnost? Ali naj znamci brez potrebe motre tudi to dobo skozi motna očala našega nasprotnika? Ker bo zahtevalo urejevanje mnogo časa, prosimo, da se tega prepotrebne dela lotite čimprej! Natančnejša pojasnila daje glavni odbor Legije koroških borcev v Ljubljani, Pred Škofijo 18, kamor izvolite poslati tudi svoj prispevek.

* **Smrt vnetega Sokola.** V železarni na Javorniku se je pred tedni ponesrečil g. Oton Gerdej. Prepeljan v ljubljansko bolnišnico je v soboto preminil. Štel je šele 27 let in je zapustil ženo z dvema otročkoma. Pokojnikovo truplo so prepeljali na Javornik in ob lepi udeležbi občinstva in zlasti članstva Sokola

pokopali na pokopališču na Koroški Bebi. Pokojniku, ki je bil vzoren Sokol, bodi ohranjen blag spomin!

* **Novi zagrebški nadškof proti klerikalizmu.** Novi zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac je izjavil zagrebškemu dopisniku »Vremena« med drugim, da je najstrože zabranil duhovnikom svoje škofije kandidirati na listi katere koli stranke, češ da je duhovnik kot dušni pastir enako potreben vsem vernikom ne glede na njih politično opredelitev.

* **Nova jugoslovenska torpedovka.** Danes bodo v Nantesu spustili v morje našo novo torpedovko »Beograd«. Novi ladji naše vojne mornarice bo komandovala soproga predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra ga. Stojadinovičeva. Navzočne bodo pri tej svečanosti tudi mnoge druge jugoslovenske in francoske osebnosti. Svečanost bodo prenašale radijske postaje v našem in francoskem jeziku.

* **Zvišane plače pri prometnih ustanovah.** Na predlog prometnega ministra je ministrski svet sprejel sklep o povišanju temeljnih delavskih mezd pri državnih prometnih ustanovah. Po tem sklepu bodo temeljne mezde povišane za približno 10%, kar velja za vse delavce pri državnih prometnih ustanovah od 1. novembra letos. Kredit za to povišanje je vzeti iz presežka dohodkov državnih prometnih ustanov. Povišanje se namerava izplačati še pred prazniki.

* **Državni uradnik zadel glavni dobitek.** Na žrebanju razredne loterije za III. razred predzadnje srede je zadel glavni dobitek na četrtno srečke v znesku 126.000 din uradnik finančne direkcije v Novem Sadu Ante Grančin.

* **Mladenci rekruti,** ki imate pravico do osvoboditve, skrajšanega roka službe, čim prejšnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati! Pojasnila daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pok., koncesionirana pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 din.

* **Samo kdor pravilno kuha,** kuha dobro in varčno! To velja za vsako jed, posebno pa še za belo kavo. Kadar kuhate kavo, mislite na tole: Za dobro belo kavo je treba dodati dobro mero pravega Francka — rajši malo več kakor pa premalo!

ku. Sam pa je nameraval oditi hitro v Isleworth po pomoč za ubogega ujetnika.

Tako sem potem sedel pri doktorju Thoreju in držal v roki revolver z napetim petelinom. Thore ni govoril. Od onemoglosti je zaspal. Misel, da bo kmalu rešen, mu je vzela poslednji drobec moči. Počasi je potekal čas. Jima dolgo ni bilo nazaj. Naposled pa sem le začul korake ljudi, ki so se hitro bližali. Prihajali so po isti poti, po kateri je bil prišel prej Jim z menoj, torej iz Smedleyeve hiše. Izprva sem se zbal, da je Crawford s svojimi pajdaši, potem pa sem zaslišal Jimov glas in se pomiril.

Z Jimom sta prišla še dva londonska policijska uradnika.

»Zal nisi mogel doživeti in videti na lastne oči konca te zgodbe, dragi prijatelj,« mi je dejal Jim. »Crawford bi nam bil sicer ubežal. Ujeli smo ga prav zdaj, ko je hotel prav skrivaj zapustiti svojo jazbino. Strgali smo mu krinko z obraza. Zdaj sedi Crawford, ki je hkratu tudi stari Smedley in Dune, zvezan zunaj v policijskem avtomobilu in čaka, da ga bodo odpeljali tja, kamor spada. Naravnost v zapor, kjer mu že pripravljajo celico. Midva bova pa vzela ubogega doktorja Thoreja, ki je sedem mesecev gnil v tej luknji, in ga odpeljala k njegovemu bratu. Pojdi po najin avtomobil, Stone!»

To pot sem šel kar skozi vilo, kjer je strašilo. Pri vratih sta stala dva policista v uniformi.

V bližini sem zagledal policijski avtomobil. Njegova notranjost je bila razsvetljena. V avtomobilu sem opazil mlad, od jeze in

besnosti spacen obraz, in oči, v katerih se je lesketal strah.

To je bil torej Dune, mož, ki je brez sledu izginil, in večkratni zločinec!

Doktorja Johna Thoreja sva potem oprezno spravila v svoj avtomobil. Pustil je, da sva delala z njim, kar sva hotela. Tako slaboten je bil.

Med vožnjo v London sem nato še vprašal Jima, kako je mogel tako hitro najti doktorja Johna Thoreja. Povedal mi je takole:

»Iskal sem kraj, odkoder so prihajali skrivnostni glasovi, ki so se jih ljudje tako bali, in se ravnal pri tem po svojem prepričanju, da jih je moral nekdo nalašč povzročati, da bi razvpil vso okolico. V delu razvalin stare pivovarne sem našel rešitev uganke. Da ti povem natanko, — to je bilo v starem vogalnem stolpu.

V skritem kotičku, kamor se je moral ob slabem vremenu ujeti zapadni veter, sem odkril dve spretno vdeleni piščalki — sireni —, ki sta se končali v široki svinčeni cevi. Cev drži navzdol ob stolpu in se potem vleče skozi luknjo v zidu na prosto do starega kostanja. Tam so napeljali potem cev ob deblu in pustili odprtino pod široko vejo, da je bila varna pred dežjem in da so jo lahko odstranili ali zaprli, če se jim je zdelo potrebno.

Čim močnejši je bil torej zapadni veter, tem glasnejše je bilo skrivnostno stokanje. Tako so tudi nastajali glasovi raznih višin in obsegov.

Zaradi tega umetnega strašenja se ni upal nihče preveč približati prazni villi. Seveda sem potem, ko sem to že odkril, začel segati

globlje v vso skrivnost. Prav težavno ni bilo. Tako sem prišel v obokane kleti nekdanje pivovarne, Blatni sledovi čevljev, ki so bili še vlažni, so mi izdajali, da so morali tu hoditi ljudje in da so se mudili v kleti šele nedavno. Sledovi so kazali v dve različni smeri — proti vili, kjer je strašilo, in v Smedleyevo novo hišo.

Tako sem našel najprej doktorja Johna Thoreja in pozneje tudi tebe, dragi prijatelj.

Thoreja so zalagali s hrano po hodniku. On sam se ne bi bil mogel nikoli rešiti, kajti vrata v njegovo ječo so bila železna in na drugi strani zapahnjena.

Dune ga je takrat ponoči zvalil k sebi, češ da je hudo bolan. Ko ni ničesar slutil, mu je v kozarec vina, ki mu ga je bil ponudil, natresel uspalvalni prašek. Potem ga je odvedel v svoje drugo stanovanje, ki ga je imel kot gospod Crawford.

Trije temni madeži krvi in pozabljeni recept so mi razkrili vso skrivnost in mi tudi pokazali jasno pot do rešitve uganke.

Gospe Violete ni bilo mogoče več prijeti in zapreti. Iz strahu pred kaznijo in pred razkritjem Jima Lawrencea si je tisto noč sama vzela življenje.

Duneja je zadel najhujša kazen — smrt, ker je imel na vesti še več drugih dotlej nerazrešenih zločinov.

Thomas Thore je spravil svojega brata naslednji dan v dobro zdravilišče, ki so mu ga bili specialisti priporočili. Oba brata sta pozneje odpotovala na Švedsko. Tam živita še zdaj zelo sama zase.

Jim Lawrence in jaz pa sva se z obilno nagrado vrnila domov.

K O N E C

* **Nova strokovna knjiga v slovenščini** »Ogrevanje vlakov«, ki jo je napisal in v sanjalozoi izdal g. Svaigar Verij, višji učačnik strojnega oddelka pri ljubljanskem železniškem ravnateljstvu, bo gotovo zbudila zanimanje tudi nezelezničarskih vrst, saj je ogrevanje železniških potniških vlakov važno vprašanje za potujoči svet. Marsikdo bo že iz tega razloga segel po knjigi in preučil ustroj parnega ogrevanja. Knjiga je izšla v Svaigarjevi zbirki »Železniška vz. la« kot 1. snopič III. dela in stane samo 20 Din. Priporočamo pa tudi I. del »Lokomotiva« in II. del »Vozovi in zavore«. Vse knjige se dobe po vseh knjigarnah ali pri piscu samozaložniku neposredno.

* **Velike povodnji na jugu.** Pri Slavonskem Brodu je Sava zadnje dni dosegla čez osem metrov nad normalo in predrla nasip, ki je varoval mesto. Sava je preplavila vse liše in prisilila prebivalce, da so se iz nižjih delov mesta izselili. Prav tako je Sava pri Bosanskem Samcu narasla skoraj osem metrov nad normalo. Vse ceste v Bosani in Posavini so pod vodo. Tudi iz Mostara poročajo, da je tam del mesta pod vodo. V Bosni so sploh vse reke narasle in so vsi večji kraji poplavljeni. Prav tako je Neretva močno narasla in je ustavljen parniški promet med Metkovićem in odprtim morjem. Sisek je ves obdan z vodo. Vsa nižava med Siskom in Petrinjo je zalita z vodo, tako da je ta del Hrvatske čisto podoben morju. V Liki so divjali hudo-urniki, ki so odnesli več hiš. Ljudje so odvažali svoje blago na čolnih. V Sremski Mitrovići je vdrla voda v predmestje in ogražala mesto samo.

* **Huda nesreča na žagi v Podstencih.** V Podstencih je velika parna žaga, kjer je zaposlenih večje število delavcev. Eden izmed njih, Ivan Vratar iz Podturna, je imel te dni opravka z žaganjem hlodov. K njemu je prišel tedaj strojnik in mu dajal navodila, kako naj delo izvršuje. Ker je postal Vratar zaradi tega nepozoren na žago, ga je ta zgrabila za desnico in mu odrezala štiri prste. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico v Novo mesto.

* **Ko mu je država izplačala 110 tisočakov,** se je obesil. V Koblerjih pri Stari cerkvi je živel mali posestnik Jakob Žele. Mož se je bil po prevratu preselil iz Prestranka v našo državo in si v Koblerjih kupil majhno posestvo. Pokojnik je bil v času Avstrije v Prestranku v državni službi v tamšnji konjušnici. Po razsulu Avstrije je bil Žele

po dveh letih odpušen iz službe brez odpravnine in pokojnine za 22 letno službovanje. Pred šestimi leti pa se je Žele začel potegovati za priznanje pokojnine za leta službovanja v prestranski konjušnici in zdaj je bila njegova prošnja rešena. Finančno ministristvo mu je priznalo pokojnino in ga obvestilo, da bo prejel izplačilo vseh zaostankov za dobo od leta 1921. naprej. Pred dnevi ga je na domači pošti čakal ček za 111.000 dinarjev. Ko so mu sporočili novico, je od veselja zavriskal. Dvignil je denar in ga takoj nesel v hranilnico. Od tega dne dalje je bil Pokojni Zele sumljivo nemiren. Predzadnjo sredo zjutraj je vstal, ko je njegova žena še spala, šel v hlev in se tam obesil. Pokojnik, ki je svoje dejanje izvršil v duševni zmedenosti, je zapustil vdovo in pet otrok, izmed katerih so štiri že preskrbeni.

* **Dve žrtvi nesrečne ljubezni.** Nedavno je posestnikov sin Alojz Debelak v Harjah pri Marijagradcu ustrelil 21-letno brezposelno služkinjo Magdaleno Strotovo v kuhinji na njenem domu v Harjah s samokresom v levo stran prsi in pognal nato še sebi kroglo v prsi. Debelak je takoj izdihnil. Smrtno nevarno poškodovano Strotovo so prepeljali v celjsko bolnišnico. Vzrok groznega dejanja je nesrečna ljubezen.

* **Koroške novice.** Pred dnevi je v Borovljah umrl fužinski delavec Ivan Pošnger, po rodu z Ljubelja, pretekli mesec pa krojaški mojster Janez Obilčnik. V Podkrinu pri Mohličah je umrl delavec Anton Povšner. V Ledenicah so pokopali 87-letnega Franca Ambroža, ki je zapustil sedem otrok. Pokojnikom blag spomin!

* **Nevaren nočni požar v Črnomlju.** Te dni pozno ponoči je začelo goreti novo gospodarsko poslopje g. Janeza Badovina hišnega posestnika v Črnomlju. Ogenj je nastal v notranjosti zgradbe, je prebil streho in kmalu je bilo vse poslopje v plamenih. Kljub požrtvovalnemu trudu gasilcev se n p srečilo rešiti poslopja, ker je bilo podstrešje napolnjeno s senom in ker je bil požar oznažen šele, ko je zajel že vso zgradbo. Vendar pa so ga omejili tako, da ni zavzel večjega obsega.

* **Zaradi brezposelnosti se je zstrupil.** V Podjurski ulici 19 v Ljubljani so te dni našli nekega mladeniča mrtvega. Policijski zdravnik dr. Lužar je ugotovil, da se je mladenič zstrupil z lizolom. Nesrečnik je Alfonz Sečovnik, po rodu iz Nomna pri Bohinjski Bistrici, pristojen pa v Ljubljano.

Alfonz se je izučil za ključavničarja. Bil je priden in pošten mladenič. Ničesar si ni želel iskreneje, kakor da bi dobil dela. Trudil se je zaman. Povpraševal je vsepovsod, a nikjer ga niso sprejeli. Zaradi tega je postal mladi Sedovnik bolj in bolj potr, dokler ni segel po strupu.

* **Nevarno opečena.** Nedavno zvečer sta pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah kuhala čaj na petrolejskem kuhalniku 24letni posestnikov sin in šofer Vilko Ketiš ter njegov 17letni brat Janez. Pri tem pa se je zgodilo, da se je kuhar zaradi neprevdnega ravnanja nenadno razpočil. Goreči petrolaj iz notranjosti posode se je razlil po njenem obrazu. Oba sta bila v trenutku v plamenih. Na njihove klice na pomoč so prhiteli domači ter ju polivali z vodo. Mariborski reševalci so ju prepeljali v bolnišnico.

* **Avtomobil povozil žrebca.** Predzadnjo sredo je bilo v Gornji Radgoni premiranje žrebcev. Ko se je po končanem premiranju vračal posestnik Koler Franc iz Spodnje Ščavnice s svojim 18 mesecev starim žrebcom, se je v Podgradu dogodila huda nesreča. Proti Gornji Radgoni se je vozil iz Maribora večji tovorni avto last tvrdke Benko iz Murske Sobot. Posestniku Koleru se je v trenutku, ko je avto vozil mimo njega, splašil madi žrebec in skočil proti avtu. Vozilo je žrebca ob udarcu zlomilo nogo, in so ga morali ubiti.

* **Smrtna nesreča vojaka na progi.** Nedavno zvečer je imel opravke na železniški progi pri Litiji 22letni vojak Radošlav Radošavljevič. Ponoči pa ga je neznano kako povozil vlak do smrti. Vojak Radošavljevič je služil svoj rok v Mariboru, z dne čase pa je bil v Ljubljani. Čez dva dni bi bil že odpušen in bi odšel k svojem v Knjaževac. Nesreča je zbudila obilo sočutja.

* **Otrok v plamenih.** V Brezjah, občina Dobrunje se je pripetila huda nesreča v hiši posestnika Filipa Brezovarja. Njegov polletni sinček Filip je ležal na posteli, pa se mu je vnelo krilce in na meh je bil otrok v plamenih. Hudo opečeno dete so prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl.

* **Drzna tatvina na Pobrežju.** Vse Pobrežje govori o drzni tatvini, ki je bila izvršena pri Potiskovih v Lovski ulici. Tatovi so zaklali v svinjaku tri pitane pračiče, dva so odnesli, tretjega pa niso mogli nositi, ker je bil pretežak, zato so ga pustili v svinjaku. Tatove iščejo orožniki in policija.

Frank-Froest:

Neznanka s tančico

Kriminalni roman.

PRVO POGlavJE

Pred Jerminkim klubom je dež neusmiljeno pljuskal po pločniku prazne ceste. Gospod Robert Grell je podpiral komolce ob mizi in strmel neprestano skozi okno, ki je bilo od sopare v dvorani motno. Potem je skomignil z rameni, da se je skoraj videlo, kakor bi ga bila groza stresla.

»Hudičevo vremelo je vzkliknil s prepričljivim glasom.

Govoril je angleško, toda zategnjeno izgovarjanje besed je pričalo, da mora biti najbrž Američan, ki je mnogo potoval po svetu in prišel v stike z vsemi vrstami ljudi.

Sir Ralf Fairfield je namršil obrvi in odgriznil konec smotke. »Kaj hočeš, tako je pač,« je pritrtil. »Toda način, ki v njem govoriš, zveni bolj po nekdanjem Grellu, kakor pa po sedanjem elegantnem gospodu Robertu, maliku družbe milijonarju, državniku in osvojlju najbogatejše neveste v Londnu.«

Grell si je zavihal povešene brke, ki so bili sivi kakor jeklo: »Saj je vse v redu,« je dejal. »Tu ni nikakšna družba dvorjanov. V svojem klubu bom pač imel iste pravice kakor vsak svobodni državljani, in bom smel vreme ali pa karsikoli imenovati s takšnim imenom, kakršno bo meni všeč. Požja ne bosa, Fairfield! Pa vendar ne boš od mene zahteval, da bi moral zmerom govoriti kakor

pred samimi grofi. Saj bi človeka od same imenitnosti in zapetosti kar razneslo, če ne bi imel kraja, kjer lahko živi in govori, kakor je od nekdanj vajen.«

Prijatelj, ki ga je dobro razumel, je samo prikimal. Oba sta bila že stara znanca in po značaju precej drug drugemu podobna. Oba sta morala popiti v življenju marsikakšno grenko kapljo. V mladosti ju je obsedla želja, da bi videla svet. Klatila sta se po vseh celinah, stradala, umirala od žeje, bila pogosto v smrtni nevarnosti — in po teh svojih potovanjih sta postala slavna. Fairfield je mnogo pisal o življenju tujih narodov in o svojih doživljajih. Grell pa si je napravil razen tega še visoko zveneče ime v ameriški denarni politiki. Pogosto mu je naložila vlada kakšno težavno delo in vselej ga je srečno izvedel. Lahko bi bil prišel še zelo visoko, če ne bi bil iznenada sklenil napraviti vsemu konec. Pustil je svoj poklic in se nselil kot zasebnik na Angleškem. Kupil si je v Sussexu tisoč oralov zemlje in razen tega še hišo v Londonu.

Potem se je seznanil s Heleno Meredith, hčerko nekega vojvode. Kakor že marsikateri drug, je tudi on postal žrtev njenih sivih oči. Njena lepota in ljubkost sta ga začarali. Kot mož ki doseže vse, kar hoče, je začel hoditi za njo. Posrečilo se mu je. Nocoj je preživljal svoj poslednji samski večer v svojem klubu.

Bil je v petinš iridesetem letu zastaven in močan. Lepa obleka je njegovo postavo še bolj poudarjala. V vsaki n. govori kretni je bilo nekaj skrivnega zanaša, da bi ga bil marsikdo lahko primerjal s tigrom, ki se zaveda, da se ga vse boji in da mu je vse pokorno. Kratko prstrižni lasje in spuščeni brki so mu prezgodaj osiveli. Njegova navada, da je vsakega človeka med govorom gledal skozi priprte oči, je zbudila dojem, da nabo, dremlje. Obraz je imel oglat, bravo uporno, ustnice pa ozke in trdno zaprte. Bil je tiste vrste mož, ki pride iz vsakega boja kot zmagovalc. Odkrit in značaten je bil če je bilo potrebno pa tudi zahrbtn in soletkarski.

Veter je zanašal dež ob okenska stekla. Sir Ralf je prekrizal noge in počasi dejal: »Robert, čudovit človek si. Najlepše dekle si priboriš. Radoveden sem kako ti bo v zakonu všeč. Veš, prav za prav ne spadaš med ljudi, ki bi se mogli dolgo greti za isto pečko.«

Njune oči so se srečale. Grell je premislil prijateljeve besede. Dolgo ni odgovoril. Potem pa se je iznenada dvignil in prsnil na uro. Pol desetih je bilo.

»Moiš se Ralf,« se je posmejal. »Hodi in jaz sva kakor ustvariena drug za drugega. Ali hočeš videti darilo, ki ti ga bom jutri dal? Majhno presenečenje bo. Poglej ga!«

Segel je v žep na prsni in vzel iz njega usnieno škatlico. Pritisnil je na vzmet, da se je dvignil pokrov. »Tukajle!«

Na temnem žametu je ležala verižica izbranih biserov. Ralf je kar odorl usta. Vedel je, da je ta verižica neprecenljiva. Vsak

* **Požar v Stranski vasi.** Nedavno je v zgodnjih jutrnjih urah zgorela hiša posestnice Marije Šrajeve v Stranski vasi. Čeprav je bila še tema, je bila že vsa vas skupaj in so požrtvovalni sosedje ogenj v glavnem pogasil, preden so prišli gasilci.

* **Posrečena zvižaja žeparske tolpe na vlak.** Priletni gospodar Janez Pavliha iz Zapolja se je vračal z vlakom domov. Na vlak je bilo precej gneče. Ko je vlak krenil dalje, je Pavliha prepaden kriknil: »Na pomoč! Okradli so me!« Stari mož je pokazal železniškemu uslužbencem odprt telovnik. Ves obupan je povedal, da je malo prej prodal vola. Izkupiček je shranil v notranji žep telovnika in tega zapel s šestimi gumbi. Vesel je nesel tisočake domov, a pri izstopanju v Kresnicah ga je nekdo spretno opleni. Pavliha je uverjen, da so se mu nastavili na pot žeparji, ki so nalašč napravili gnečo, mu spretno odprli telovnik in ugrabili listnico. Načelnik kresniške postaje je takoj telefonsko javil v Jevnico zagonetno tatvino. V Jevnici so potniki opazili, da je skočil na nasprotni strani postaje neznanec iz vagona in se potem skrivil v enega izmed zadnjih vagonov. Ta sumljiva igra se je ponovila tudi v Lazah. Tedaj pa so se začuli od vagona klic: »Ga že imajo!« Potniki in orožniki, ki so potovali z vlakom, so bili prepričani, da je tat res že prijet, in vse se je pomirilo. Kmalu pa se je izkazalo, da je bilo vpitje potnikov le stara zvižaja žeparske družine. Pajdaši glavnega tatu so se bili razšli po vlak. Ko so videli, da jim gre za kožo, ker so začeli potniki, sprevodniki in orožniki iskati sumljivce, so se jim hitro pridružili tudi člani žeparske tolpe in začeli klicati iz sprednjih vagonov, da je žepar že prijet. Tako so premetili ostale in žeparjem se je naposled posrečilo, da so se vsi do zadnjega razkropili.

* **Velike tatvine v celjskem podjetju.** V velikem skladišču železa tvrdke Rakusch v bivšem mestnem mlinu v Celju so prišli na sled velikim tatvinam blaga.

* **Kam so izginili tisočaki.** Preiskovalna oblastva so vneto na delu, da razčistijo veliko tatvino denarja pri mesarju Pavlu Persciuttiju v Gorenji vasi, kjer je izginila ročna blagajna z 22.000 dinarji. Orožniki iz Poljan so zaslišali najprej domače. Doma sta bili ob času vloma le 15letna hčerka in kuharica, med tem ko sta šla gospodar Pavle in njegov mesarski pomočnik v Sokolski dom, kjer so igrali igro »Revcček Andrej-

ček«. Na podlagi raznih znakov so orožniki aretirali nekega osumljenca. Aretirani možki je italijanski državljan. Udeležbo pri tatvini odločno zanika. Tatvina zbuja po vsej Poljanski dolini izredno pozornost. Hiša mesarskega mojstra Persciuttija je ugledna in slovi zlasti po dobrosrčnosti gospodarja, ki pa je bolehen. Vse kupčijske posle vodi njegova žena Marija, ena izmed redkih naših žen, ki je izučena mesarica. Ob času vloma je imela doma okrog 25.000 dinarjev, ki jih je hranila v železni blagajni v podstrešni sobi. Ta soba služi zakoncem tudi za spalnico. Usodno nedeljo je šla gospa z doma na kupčijo in je vzela s seboj nekaj gotovine, tako da je ostalo v ročni blagajni še vedno 22.000 din gotovine in 300 italijanskih lir. Predal omare je zaklenila kakor običajno. Ko pa se je vrnila domov in hotela spraviti nekaj denarja nazaj v blagajno, je opazila, da je imela spalnica vlomilski obisk. Splošna želja je, da bi uspelo zagonetno tatvino čimprej razčistiti.

* **Pojasnjena velika tatvina.** Nedavni vlom v Mariboru na Aleksandrovi cesti 17 v stanovanje trgovskega zastopnika Aleksandra Watzeka je razjasnjen. Te dni je bil aretiran v Karlovcu 38letni krojaški pomočnik Vladimir Vouk, doma iz Predgrada in pri njem so našli precejšnjo količino zlatnikov in raznih zlatih predmetov, izvirajočih iz mariborskega vloma. Kakor poročajo iz Karlovca, so našli pri Vouku skoro vso ukradeno zlatnino.

* **Obstreljen cigan.** V nedeljo zvečer je zasebni avto oddal v ljubljanski bolnišnici obstreljenega cigana. Nesreča izvira iz tatvine konj, ki sta jo zagrešila brata cigana Nikoliča. Lani novembra sta ukradla nekemu posestniku v Dubravi v čabarskem srezu iz hleva tri konje. Orožniki so zasledovali tativa, ki so ju po videzu poznali, vendar ju tedaj niso našli. Po enem letu pa sta cigana mislila, da je njun greh že pozabljen in sta spet prišla v čabarski srez. Orožniki so jih prijeli in ugotovili, da sta prodala konje na Dolenjskem. Odvedli so ju v Št. Vid pri Stični, kjer so v resnici našli enega konja in nato v Mokronogu, kjer sta lani prodala druga dva konja. Od tod ju je orožništvo gnalo nazaj. Ustavili so se v Stični, kjer so šli v gostilno kositi. Uklenjena cigana sta sedela pri eni mizi, oba orožnika in posestnik, kateremu so bili konji ukradeni, pa pri drugi mizi. Med tem ko so jedli, sta cigana na spreten način stopila skozi vrata in začela

bežati iz vasi. Orožniki so si sposodili od gostilničarja konja in voz in ju zunaj vasi zapazili, kako sta bežala proti bližnjemu gozdičku. Enega sta ujela, drugi pa kljub pozivom, naj se ustavi, ni hotel ubogati. Tako je orožnik oddal prvi strel, pri čemer je meril v levo nogo. Cigan je teklen naprej in orožnik je oddal še drugi strel. Tedaj šele je cigan padel. Ko so prišli do njega, so videli, da je bil zadet z obema streloma. Naložili so ga na osebni avto, ki je prav tedaj privozil iz Novega mesta in odpeljal v Ljubljano, kjer ga bodo v bolnišnici ozdravili, da bo potem lahko zdrav stopil pred sodnike.

* **Tudi sin gre za očetom.** Citatelji se še spominjajo, da je bil z zloglasnim razbojnikom Čarugo obešen njegov glavni pajdaš Ivan Prvič Veliki. Leta so minila in zdaj je dorasel že njegov nezakonski sin Ivan Krmpotič, pri katerem se je uresničil prepoved, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Nedavno so razbojnik odnesli iz župnišča v Tonunu pri Karlovcu nad 46.000 din. Ko so orožniki prijeli dva mladeniča, sta izpovedala, da je Ivan Krmpotič vodja mlade zločinske družbe, ki je izvršila vrsto razbojstev in vlovov.

* **105 let star ubijalec.** V zapore okrožnega sodišča v Kragujevcu so privedli 193 letnega kmeta Jovana Milanovića iz Vulića, ki je ubil svojega vnuka Dragotina. Hkrati so zaprli tudi njegovo snaho, ker je osumljena soudeležbe pri uboju.

* **Strašen zločin v Karlovcu.** V vasi Šišljaviću pri Karlovcu so opazili kmetje, da uglednega posestnika Vekoslava Brezovića že več dni ni na spregled. Ker se je po vasi mnogo šušljalo o tem, so orožniki prebrskali hišo in nazadnje razkopali kup gnoja pred hišo. Tam so odkrili že razpadajoče truplo Brezovića, ki je bil umorjen. Sum je padel na hčerko in zeta, ki sta kmalu zatem pod težo dokazov priznala svoj zločin.

* **Dva vloma v Komendi.** V noči na 18. t. m. je neznanec vdrl v prostore Mlekarske zadruge v Komendi. Lotil se je blagajne, ki je pa ni mogel odpreti. Pač pa je iz delavnice odnesel mlekarju okoli 80 dinarjev drobiža, iz njegove omare pa nekaj stare slivovke, obleke in drugih predmetov. Isto noč je bilo vlomljeno tudi v bližni vasi, v Mostah, v mesnico Mihe Koncilje, kateremu je vlomilec odnesel drobiža za 30 dinarjev, dva goveja jezika in eno pleče.

biser je bil čist kakor kristal in ves niz najskrbneje sestavljen. Skrlatna svetloba senčnika je lesketala na njem.

»Lepa igrača, ali ne?« je dejal. »Draguljarju sem naročil, naj izbere najlepše, kar dobi, če stane še toliko.«

Malomarno je spustil ovratnico nazaj v škatlico, ki jo je vtaknil spet v žep. Ralf je zmajal z glavo.

»In toliko neumen si, da nosiš to dragoceno kar v žepu. Človek božji, ali ne veš, da je dosti ljudi, ki bi te umorili, samo da bi dobili to verižko?«

Grell se je brezskrbno nasmehnil. »Nikari se vendar toliko ne boj. Edini si, ki sem mu to dragoceno pokazal. Da bi se tebe bal, bi bilo pa menda nepotrebno. Zaklal me ne boš, ali ne?«

Hitro je prešel na drug pogovor. »Skoraj bi bil pozabil! Nocoj imam še neki pogovor, ki ga ne bi rad zamudil. Ali me boš nademestoval pri telefonu, če bi me kdo klical? Reci samo, da sem v hiši, pa imam šez glavo dela in ne utegnem govoriti z nikomer. Ali hočeš?«

Ralf je začudeno pogledal. »Toda, Robert, ali ne bi bilo bolje, če bi kar naravnost povedal, da si šel na sestanek?«

Grell je bil očitno v zadregi, pa jo je skušal zakriti. »O, to je le moja mušica,« je dejal tja v tri dni. »Saj se kmalu vrnem. Velja torej?«

»Seveda,« je rekel Fairfield, čeprav nerad.

»No, lepo. Čez pol ure se vrnem.« Pokimal je in hitro odšel iz sobe. Kmalu nato je Ralf zaslišal ropot avtomobila pred hišo. Vleknil se je v naslanjač in začel puhati dim pod strop. Nekaj ga je vznemirjalo,

pa sam ni vedel, kaj je bilo to. Potem je zavil proti igralnici in se tam poskušal zatopiti v igro kvartačev. Pa le za nekaj časa. Kmalu nato ga je poklical sluga. Vstal je in šel k telefonu. Nekdo je klical Grella.

»Halo, ali si ti dragi? Jaz sem tu, Helena... Ne razumem. Kaj si rekel?«

Bil je zvonki glas dekleta, ki je bila Grellova zaročenka. Fairfield se je nehote vprašal, ali je njegov prijatelj računl, da ga bo nevesta poklicala.

»Pri telefonu ni gospoda Grella,« je odvrnil. »Jaz sem, Fairfield... Sir Ralf Fairfield.«

»O,« je začel razočaran odgovor. »Ali ni Roberta? Jaz sem lady Helena Meredithova.« Fairfield je sam pri sebi preklinjal položaj, v katerega je bil zašel.

»Da... ne... da...« je zajeceljal v zadregi. »Tu je, lady Helena, pa ima pravkar nekaj dela in ne more takoj priti. Mislim, da so nekakšni politični pogovori. Zaupna zadeva. Ali mi smem kaj sporočiti?«

»Ne, hvala sir Ralf. Njen glas je zdaj zvenel hladno in dostojanstveno. Razumel je njeno užaljenost in v mislih preklinjal Grella. »Ali trajajo že dolgo? Kdaj pa mislite, da bo prost?«

»Žal vam tega ne morem reči. Ob sedmih je z menoj večerjal, ven pa ni šel odtlej.«

Obesil je slušalo in jezilo ga je. Da bo moral lagati Grellovi nevesti, ni pričakoval, ko je obljubil prijatelju, da mu bo napravil uslugo. To je pa res prehudo! Pogledal je ne uro in začuden ugotovil, da je že skoraj enajst. Grell je torej že malone poldrugo uro zunaj.

»Cuden človek,« je zamrmral sam pri sebi

in si prižgal novo smotko. Potem se je spet spustil v naslanjač. »Zaljubljen je nedvomno, toda kaj, vraga, ima, da se danes otresa svoje izvoljenke z mojo pomočjo. Kaj naj le to pomeni?«

Dve uri nato je pritekel zmeden, zasopel, gologlav sluga v najhujšem dežju k prvenemu policistu in mu jecljaje povedal, da so našli sira Roberta Grella umorjenega v njegovi delovni sobi.

DRUGO POGlavJE

Rezki glas telefonskega zvonca je prestrašil Heldonu Foyla in ga zbudil iz spanja. Vedel je, da ga morejo ob tej uri klicati samo iz urada. Planil je kvišku, zagrabil z eno roko slušalo, z drugo pa obleko.

»Ali ste vi, gospod Foyle?...« Glas na drugem koncu žice je zvenel razburjeno. »Tu Scotland Yard, policijsko ravnateljstvo. Jaz sem, Flack. Ameriškega raziskovalca Grella so nocoj umorili. Našli so ga v njegovi hiši na Grosvenorskem trgu. Hišni oskrbnik ga je dobil...«

Ce je človek trideset let v službi na policiji, se utrdi in pozabi na strah. Samo redkokdaj ga še more kaj vreči iz tečajev. Umor kakšnega Roberta Grella še dolgo ne. Heldon Foyle je samo zasopel in potem ni več izgubljal časa. Saj je bilo toliko reči, ki jih je bilo treba takoj opraviti, kajti v glavnem je kriminalno preiskovanje samo zadeva vaje. Hitro je razdelil svoje ukaze:

»Takoj pridem. Upam, da ima kakšen nadzornik zadevo že v rokah. Pošljite po višjega nadzornika Greena in nadzornika Vaverleya,

* Brata je spravila v smrt. Julija je v Račah pri Mariboru 37 letna posestnica Elizabeta Drevenškova s sekuro zamahnila proti svojemu nekoliko slaboumnemu bratu Henrik Lipniku in mu prizadejala tako hude poškodbe, da je ta mesec dni zatem izdihnil v mariborski bolnišnici. Henrik Lipnik je svojo sestro vedno nadlegoval, naj mu izroči denar, in ji pri tem celo grozil. Usodnega dne je Drevenškova preživea silno razburljiv dogodek s svojim bratom in je v razburjenosti segla po sekuri in ubila brata, da reši domačijo pred propadom. Drevenškova je bila obsojena na štiri leta strogega zapora. Obtoženka je kazen sprejela, med tem ko je branilec prijavil ničnostno pritožbo.

* Obsojena detomorilka. Žalostno sliko je razgrnila tajna obravnava pred malim senatom v Ljubljani, ki je bila te dni proti Uršuli in dvema njenima bratoma, ki so doma tam nekje na gorenjskih hribih. Vsi so bili obtoženi sodomije, Uršula pa še sama zaradi dvojnega detomora, ker je dvema hčerkama po porodu zavila vrat. Uršula je bila obsojena na dve leti strogega zapora, brata pa na tri in pet mesecev zapora.

* Huda kazen za uničeno oko. Mali kazenski senat v Ljubljani je obsodil samskega delavca Ivana Šimenca iz Trzinā na 18 mesecev robije, ker je v Mengšu napadel z nožem Josipa Škrlepa in ga močno ranil v desno oko, da je ta popolnoma izgubil vid, ker je bil na levo že poprej slep. Plačati mora poškodovancu 10.000 din za oko.

* Morilec Fišter je tudi požiga'ec. Morilec Fišter iz Srednjega Lakenca, o katerem smo že poročali, je priznal, da je svojo taščo Špeličevo zadavil in mrtvo obesil. Fišter je pred meseci pogorel, in to v kratkem času dvakrat. Prvič mu je v jutrnih urah, ko so bili vsi razen njega samega pri prvi maši v Mokronogu, pogorela hiša, nekaj tednov kasneje pa še zidanica. V obeh primerih sumijo, da je požigalec on sam, ker je nedavno prej da lobe stavbi dobro zavarovati. Ker mu tedaj požiga niso mogli dokazati, je Fišter prejel zavarovalnino. Taščica je to sumila ter mu v prepiru očitala požig, zato je morala izginiti s sveta. Zločinec je zakrknjen grešnik ki ne kaže kesanja.

* Prijeta krvavica. Nedavno so orožniki iz Gornje Radgone razdrinkali tatico, ki ima na vesti dve tatvini krav. V začetku meseca julija je bila posestnica Kranerjevi Mariji v Ihovi ukradena krava, vredna 1500

dinarjev. V noči na 14. t. m. pa je bila isti posestnici ukradena druga krava, vredna 2000 dinarjev. Posestnica je o tatvini ovestila orožniški postaji pri Sv. Trojici v Slov. Goricah in v Gornji Radgoni. Orožništvo je šlo na zasledovanje in radgonskim orožnikom se je že naslednjega dne posrečilo izslediti ukradeno kravo v Plitviškem vrhu. Orožniki so začeli v isti vasi po zvedovati tudi za ono kravo, ki je bila pri zgoraj navedeni posestnici ukradena julija, in so našli tudi to kravo, in sicer pri isti hiši. Lastnica ukradenih krav je po ogledu dobila živali nazaj. Kravi je ukradla ženska iz omenjene hiše in bo preiskava dognala, ali je imeja tudi pomočnike.

* Neznani siepar. K posestniku Alojzu Lavrenčiču pri Sv. Andražu pri Ptujju je pred dnevi prišel neki moški, ki se je izdal za zavarovalnega agenta in mu je rekel, da mu bo preskrbel posojilo. Dejal mu je, naj si nabavi posesniški list in naj pride v Maribor. Lavrenčič je to res storil, se sestal z »agentom« in mu izročil posesniški list. Ko je moški imel listino že v rokah, je rekel posestniku, naj ga čaka pol ure in šel. Po preteku pol ure je moški spet prišel in zahteval od Lavrenčiča za razne kolke 300 dinarjev gotovine, kar mu je tudi izročil. Posestnik je čakal do večera, toda moškega ni bilo več nazaj. Za sleparjem poizveduje policija.

* Pojasnjen roparski napad. Drzen roparski napad, izvršen nedavno pri Piški v Veliki Kostrevnici, so poztvovalni hiti ski orožniki že razjasnili. Enega udeleženca, Jakopina Toneta, so aretirali v dolini Sopotu, njegov pajdaš Tone Valentinčič pa je ušel v gozd. Kakor kažejo sledi, se je Valentinčič umaknil proti kočevskim gozdom Jakopina so odvedli v ljubljanske sodne zapore. Pri zaslišanju je izjavil, da je napad v Veliki Kostrevnici zasnoval Valentinčič, ki je doma iz Kresniških poljan. Za pobeglim roparjem je izdana tiralica.

* Štiri ure daleč sta šla krast k sorodnikom. Kmečka sinova Ivan Mejač iz Zgornjega Kašlja in njegov Prijatelj Jože Zajec iz Spodnjega Kašlja sta kovala načrte, kako bi prišla do denarja, in odločila sta se za vlom pri nekem Mejačevem sorodniku. Štiri ure hoda sta kolovratila skozi sneg in noč v Tuji Grm pod Jančami sta prišla pozno popoldne. Mejačevemu je bilo pri Zavrlevih vse znano. Pri zadnjih vratih je odmaknil zapahe. Nato sta se napotila oba nočna gosta v hišo in Ivan je znesel skupaj obleko.

perilo in nekaj denarja. Imela sta izredno srečo, da ju ni nihče zalotil. Lahko si mislimo presenečenje gospodarja in njegovin, ko so jutraj ugotovili, da so bili ponoči oplenjeni. Vlom so prijavili štangarskim orožnikom, ki so šli na zasledovanje. Okrog Janč in tudi v Tujem grmu je precej snega. Orožniške patrulje so našle nekaj sledi, ki so jim pomagale razjasniti nočni obisk. Pri nepoštenem sorodniku so napravili hišno preiskavo in so res odkrili del nakradenega blaga. Nekaj sta ga medtem z Zajcem že prodala. V strahu pred aretacijo sta facta pobeignila z doma, orožniki pa so ju le našli in spravili v sodne zapore.

* Velik vlom pri Pragerskem. Nedavno je bilo vlomljeno v hišo posestnika in upokojenega železniškega uradnika Rudolfa Franca v Leskovcu pri Pragerskem. Z vlomi cem je izginil precej obilen plen: Med drugim je tat odnesel zlato moško žepno dvokrovno uro Omega z zlato verižico in več zlatih obeskov, zlato damsko zapestno uro, zlato damsko dvojno ovratno verižico, par zlatih uhanov z briljanti in več kosov raznovrstnega denarja. Tatvine je osumljen neki mlajši pustolovec, ki se je potikal te dni okrog Pragerskega in se ukvarjal z nakupovanjem starega zlata in srebra in s posredovanjem prodaje posestev in hiš.

* Umor v Loški vasi nepojasnen. Na okrožnem sodišču v Celju je bila pred petletnim senatom razprava proti 33 letnemu hlapcu Lamutu Naretu iz Loške vasi pri Zrečah, ki je bil osumljen da je sam ali pa s pomočjo neznanega pomočnika usmrtil 68 letnega Alojzija Kladnika s tem, da ga je sunil z nožem v srce in ga potem obesil. Zaslisišanih je bilo 21 prič. Sodišče je zaradi pomanjkanja dokazov oprostil Lamuta. Smatra pa za dokazano, da se Kladnik ni sam obesil in da je treba še iskati storilca.

* Kaj vse krađejo. V eni izmed zadnjih noči je nekdo vtril v salon restavracije Ele Slavčeve v Struževem in odnesel vse kar se je dalo odnesti: dva zidna električna ventilatorja, sliko kralja Aleksandra v pozlačenem okviru, dve medeninasti palici za zavese na oknih in štiri bele koteninaste zavese. Kakor kažejo znamenja, je izvršil vlom neki brezposelni delavec iz Italije in je s plenom pobegnil preko meje.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« ie za nas

potem pa obvestite še ljudi, da bodo vzeli odtiske prstov. Potreboval bom enega vaših najboljših ljudi. Pošljite tudi dobrega fotografa v umorjenčevo hišo. Da, tam naj me počaka. Tudi k profesorju Hardingu naj gre kdo vsem ljudem v hiši recite, da se ne smejo ničesar dotikati. Vsi naj ostanejo tam in še nekaj, Flack! Da ne pride čisto nič v časnike. Poskrbeti je treba, da bo vse ostalo nekaj časa prikrito.*

Obesil je s'ušalo k aparatu in se začel hitro, a skrbno oblačiti. Na umor sploh ni mislil. Saj bi bilo nezmisljeno razmišljati o njem, ko ni vedel prav nič drugega kakor to, da se je zgodil.

Ze deset let je bil Heldon Foyle vodja londonske policije. Malokdaj je bil oblečen v domačo haljo in nikoli ni igral gosli kakor glavni Sherlock Holmes, bil pa je poznavalec dobrih smotk in vselej tako lepo oblečen, da bi se bil maiokdo mogel meriti z njim. Vendar pa njegova obleka ni bila preveč posebna in izrazita. Tudi drugi detektivji so morali biti po njegovem ukazu preprosto oblečeni. Zavedal se je tega, da se mora dober detektiv vselej neopazno podajati k družbi, v kateri se giblje, da ga ljudje prehitro ne spoznajo in da ne postanejo nanj preveč pozorni.

Vse na njem je kazalo, da je močan kakor kakšen orjak in tudi njegov obraz ni prikriival moči. Samo hudomušno mežikanje je nekoliko omiljevalo njegov izraz. Ta hudomušnost, ki je bila vsem njegovim bližjim znana, ga je že pogosto obvarovala marsikatero napako, ki jo lahko zagreši vsak detektiv, čeprav je tako spreten in iznajdljiv, kakor je bil Foyle.

Po tihii ulici je pridrvel avto in obstal pred

mirno predmestno hišo. Prihajal je s Scotland Yarda.

»Ne brigajte se za dovoljeno hitrost,« je dejal Foyle prav mirno, ko je lezel v avto. »Če vas bo kakšen stražnik nadlegoval se skloščite name, zdaj pa dalje! Čim hitreje na Grosvenorski trg!«

Šofer je prikimal in avto je zdrvel dalje. Človeku, ki ne bi bil imel tako utrjenih živcev kakor Foyle, bi se bila zdela ta vožnja blazno nagla. Dvakrat je avto na ovinkih spodrsnil in enkrat bi bil skoraj povozil postopača, kakršnih je v Londonu ponoči vse polno po cestah.

Ko je avto obstal pred vrati velikega Grellovega doma, je stopilo nekaj stražnikov iz sence. Vsi so po vojaško pozdravili.

Foyle je prikimal in šel po stopnicah nazgor. Vrata so se odprla. Možak s sklonjenimi rameni se je pokazal na koncu veže. Bil je nadzornik Bolt, resen, miren človek, ki so mu bili v tej mestni četrti poverjeni vsi zločini razen nekaterih izjem.

»Vi ste prvi na mestu, gospod Foyle,« je dejal s svojim mirnim, skoraj otožnim glasom. »Strašna zadeva je tole, ali ne?«

Mislil je s stališča svojega poklica. V njegovih očeh je bila zadeva le zato »strašna, ker je bil prepričan, da bo dosti težav z razkritjem zločina. In zato, ker bo policija škodovala, če zločinca ne bodo prišli. Policija se zmerom boji za svoj dober glas.

»Da,« je prikimal Foyle. »Kje je pa hišni oskrbnik? Slišal sem, da je on odkril truplo. Spravite ga v kakšno sobo, kjer bom lahko z njim govoril.«

Bledi in zmedeni sluga je prišel v majhno

sobo. Bil je možak srednjih let. Plašno je gledal in roke so se mu tresle.

Foyle ga je hitro premeril od nog do glave, potem pa mu je velel, naj sede.

»Bolt, kakšno pijačo mu dajte,« je dobrodušno rekel. »Potem mu bo že boljše. — No, torej: Kako se pišete? Zberite se! — Wills? Zdaj mi pa mirno povejte, kako je bilo. Nič se ni treba bati.«

Teh besed ni rekel v strogo uradnem glasu, ampak brez zadrege in skoraj prijateljsko. Wills je popil kozarec žganja. Ko je spet prišlo nekaj barve v njegov obraz, je začel govoriti z rahlo drgetajočim glasom. Strašno je bilo, gospod — strašno! Gospod Greil je prišel malo pred deseto uro domov in je povedal, da bo najbrž prišla neka dama. Če pride, je rekel naj jo takoj privedem v njegovo delovno sobo. Nekaj minut nato se je res pripeljala z avtom in šla takoj k niemu. »Kakšna dama pa je bila? Ali jo poznate?« mu je segel Bolt naglo v besedo. Foyle pa je svojemu uradniku hitro pomahnil, naj rajši molči.

Wills se je zdrznil in za trenutek spet izgubil samozavest. Potem pa je nadaljeval: »Ne — ne vem Ivan — sluga — jo je odvedel h gospodarju. Jaz sem jo videl samo od daleč, ko je šla skozi vežo. Bila je velika in vitka, toda čez obraz je imela gosto tančico, da si nisem mogel njenega obraza zapomniti. Kdaj je odšla, tudi ne vem. Ko je šla uredno na eno, sem stonil proti gospodarjevi spalnici, da bi gospoda vprašal, ali še kaj potrebuje. Dvakrat sem potrkal pa mi ni odgovoril. Tedaj sem odprl vrata. Moj bog! ... Skril je obraz v rokah in začel jokati kakor otrok. (Dalje prihodnjé)

Popotnikova torba

Ne zavijajte resnice...

Veržej, decembra.

Dopis »Slovenskega gospodarja« o proslavi 1. decembra v trgu Veržeju je poleg netačnih podatkov še pomanjkljiv. Čitatelj lahko dobi vtisk, kakor da se do letos proslava zedinjenja v našem trgu sploh ni vršila. Temu pa ni tako. Kdor se je po zedinjenju 1. decembra l. 1918. zanimal za našo narodno stvar, je lahko prisostvoval že neštetim proslavam državnih in narodnih praznikov, ki so se vršile v našem trgu. Dvorana g. Hedžeta je bila ob takih prilikah že večkrat polna občinstva.

Ako se dopisnik »Slovenskega gospodarja« morda do letos ni zanimal za te narodne manifestacije, je to le dokaz njegove nacionalne mlačnosti. Dopisnik navaja točke, ki sta jih fantovski in dekliski oidek podala vsak zase. Videli pa smo, da prizora »Naše meje« ni podal fantovski oidek sam, ampak je pri tej točki nastopilo prav toliko članov Sokola in Bralnega društva. V poročilu Slov. gospodarja je nastop Sokola prezt, tako da čitatelji lahko dobe vtisk, da se Sokol praznovanja sploh ni udeležil.

Resnici na ljubo je treba naglasiti, da se je izmed tukajšnjih društev baš Sokol vsa leta sem posebno brigal za vse državne manifestacije v kraju. Sokol je na letošnji proslavi 1. decembra nastopil s številnimi točkami ter jih lepo izvedel. Mešani zbor Bralnega društva pa je zapel pesmi »Slovanska pesem« in »Molitve za vladarja in domovino«. Tudi službe božje so se Solšoli udeležili.

Dopisnik nadalje poziva starše, naj svojo mladino izročajo le društvom, ki temeljijo na narodnih in katoliških načelih in ki vzgajajo k »dostojnosti«. Glede na to bi vprašali ta društva, kako se sklada z njihovimi katoliškimi načeli, da mladina, ki so jo nacionalnemu društvu odbili in zase pridobili, iz zasebe obmetava s kamenjem mirne ljudi. Kakor se govori, se mladina k takim dejanjem celo hujska. Naš kraj nudi žal več primerov, da imajo neki ljudje načela dostojnosti in spoštovanja le na jeziku in za druge, sami se pa po njih bolj malo ravnaajo.

Na zagoneten način je izginil

Črešnjevce, decembra.

V začetku avgusta je izginil od doma upokojeni železničar Ivan Kancler iz Leskovca pri Pragerskem. 48 dni potem, ko je Kucler neznanokam odšel, pa je prijavil ta primer orožniški postaji na Pragerskem Kanclerjev zet železničar Leskovar Jožef iz Črešnjevca. Na podlagi prijave so Kanclerja začela oblastva iskati, vendar je bilo vse iskanje zaman. Leskovar je ob priliki prijave dejal, da se je odpeljal Kancler na svojem kolesu, katero je kupil marca v Lužnikovi trgovini na Pragerskem. Odnesele da je Kancler s seboj tudi 1500 din gotovine in vse svoje listine. Zanimivo je, da je trgovka Lužnikova prejela nekaj dni potem, ko je Kancler izginil, kolo, katero je bila prodala Kanclerju. Poslano ji je bilo iz Ljubljane brez vsake navedbe, zakaj ga Kancler vrača. Lužnikova je po prejemu kolesa čakala še kaka dva tedna misleč, da se bo Kancler spet javil in prišel po kolo, potem pa je poldicala Kanclerjevo ženo Veroniko in ji povedala, da je dobila kolo njenega moža iz Ljubljane. Kanclerjeva je odgovorila, da je mož šel od doma, kakor je že večkrat napravil, in da se bo že spet sam vrnil.

Zadnji čas pa se je začelo med ljudmi govoriti, da je postal Ivan Kancler žrtev zločina. Zaradi tega so orožniki 16. t. m. napravili v neki hiši hišno preiskavo. Med zloženim opranim perilom so našli dve srajci s sumljivimi lisami. Obe srajci so orožniki zaplenili in so ju poslali v preiskavo, ki naj

očzone, alilise ne izvirajo od krvi. Obenem so poizvedbe ugotovile, da ni imel Kancler namena pobegniti od doma, ker je imel takrat mlatiče, poleg tega pa si je naročil še za naslednje dni kosce in je tudi naprosil slana, naj bi mu prišel tistega dne popraviat svinjake. Orožniki nadaljujejo preiskavo, za katere izid vlada med ljudmi veliko zanimanje.

40 let nepretrganega kovinarskega dela

Jesenice, decembra.

Predzadnjo sredo zvečer je bila prisrčna slovesnost ki jo je priredila Kranjska industrijska družba v počastitev kovinarjev, ki so v letošnjem letu dosegli 40 let nepretrganega službovanja pri železarni. Vseh letošnjih jubilarov je 20, lani pa jih je praznovalo enako obletnico 60, tako da jih je zdaj 80, ki so pri družbi delali nad 40 let. G. Rozman iz Bohinja pa obhaja že 58-letnico dela pri železarski industriji. Tako visokih jubilarov menda nima nobena tvornica v Evropi. Jubilar g. Svetina Anton je omenil na omenjeni slavnosti, da dela njegov rod pri železarstvu gotovo nad 200 let, če ne več.

Na omenjeni prireditvi, ki se je vršila v tvorniški kazini, so se zbrali jubilarji s svojimi ženami. Ko je prišel med nje generalni ravnatelj G. Noot, ki skoraj vsakega osebno pozna, saj biva med njimi že dolgo vrsto let, so ga jubilarji prisrčno pozdravili. G. Noot je segel vsakemu v roko in jim čestital k lepemu jubileju. Ob navzočnosti vseh obratovodij in članov ravnateljstva je pozdravil ju-

bilante šef inspekcije dela inž. Petrovčič z lepim nagovorom. Tam pred 40 leti so prišli na delo. Dolga doba je to in polna lepih, a tudi trdih dni. Prav v letih, ko so prišli k železarni na delo, so se pričeli opuščati stari plavži in danes po 40 letih nas spet osvetljuje sij novega modernega plavža. Kovinarji najstarejšega našega rodu naj bodo po svojih vsestranskih izkustvih učitelji svojih sinov in vnukov. Inž. Petrovčič se je potem spomnil tistih tovarišev, ki so z jubilarji skupaj prišli na delo, pa so nas zapustili in šli v večnost pred to slavnostjo. Kovinarji so vstali v počastitev spomina na umrle tovariše.

Sledila je razdelitev diplom. Vsak jubilar je dobil lepo diplomu, posebej od generalnega direktorja pa kot častno priznanje še vsak po 1000 dinarjev. Po razdelitvi diplom in nagrad sta sledila skupno slikanje in skupna večerja. Generalni ravnatelj je ostal z jubilarji čez polnoč. Prav tako obratovodje, člani ravnateljstva in nekateri uradniki. V imenu generalnega ravnatelja in vseh prisotnih uradniških sodelavcev je jubilate pozdravil še dr. Obersnel, generalni tajnik družbe. V imenu jubilarov se je za počastitev zahvalil gosp. Tratnik Jože, ki je očrtal razmere, ki so bile takrat, ko so prišli k podjetju, in se ravnateljstvu in upravnemu svetu družbe zahvalil za lepo počastitev.

Jubilarji, ki so prišli prvič na delo leta 1897., so: Bizjak Janez, Gašperin Janez, Legat Jože, Perkinik Jože, Piber Nande, Gabrijel Šimen, Mohorič Janez, Hlebanja Franc, Justin Anton, Pogačnik Alojzij, Tratnik Jože, Svetina Anton, Vilman Franc, Razinger Ignacij, Tušar Franc, Vilman Janez in Klinar Lenart.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Aleksandrova c. 47

POVERJENISTVO: Ljubljana, Tyrševa 34
naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesecu

novembru 1937

Zakšek Marija, prevžitkarica, Rajhenburg
Jegovnik Apolonija, prevžitkarica, Sv. Janž p. Rečica ob Savinji
Rigler Janez, vžitkar, Praproče p. Ortenek
Lorger Anton, posestnik, Senovica
Ivanjek Antonija, zasebnica, Sitež
Sinič Ivan, šofer, Maribor
Vondrašek Julija, vdova davčnega upravitelja, Colje
Vrisk Neža, Ivenca p. Vojnik
Preve Rika, posestnica, Kranj
Pözl Vincenc, uradnik v pok., Maribor
Bratuš Marija, prevžitkarica, Grabe pošta Središče
Magdič Terezija, žena sprevodnika drž. žel., Maribor
Greifoner Martin, delavec, Zg. Breg p. Ptuj
Muškatelec Franc, posestnik, Drešinja vas
Strovs Ivan, vžitkar, Knezdol p. Trbovlje
Bračko Jurij, prevžitkar, Dragučeva p. Sv. Marjeta ob Pesnici
Puher Marija, žena drž. uradnika, Ljubljana
Kolar Andrej, posestnik, Podvinci
Erjavec Neža, prevžitkarica, Sv. Jernej, Muta
Hribarnik Jožefa, prevžitkarica, Pribova
Jeromel Antonija, delavka, Vuzenica
Schieker Ivan, žel. uradnik v pok., Maribor
Rotman Vincenc, posestnik, Maribor
Muršak Simon, vžitkar, Podvinci p. Ptuj
Pohar Jurij, zasebnik, Radeče
Koren Marija, posestnica, Jiršovel p. Sv. Urban pri Ptuj
Storman Marija, zasebnica, Breg p. Polzela
Lobnik Franc, žel. v pok., Ruše
Šantič Terezija, zasebnica, Rečica p. Bled
Koropec Agata, prevžitkarica, Sv. Jernej pri Ločah, Petelinek
Šahman Marija, zasebnica, Topolšica
Brodnjak Ana, viničarka, Hrastovec p. Zavrč
Fideršek Mihael, posestnik, Sesterže p. Majšperk
Jančič Rupert, zasebnik, Sv. Trojica v Slov. gor.
Kmetič Janez, posestnik, Kremberg p. Sv. Ana v Slov. gor.
Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča podpora v skupnem znesku

Din 347.940.—

Kdor še ni član »LJUDSKE SAMOPOMOČI«, naj zahteva brezobvezno in brezplačno pristopno izjavo.

Blagajniško načelstvo.

Naši na tujem

Žrtev krute borbe za obstanek

Eysden (Belgija), decembra.

V Leuthu je umrl 2. t. m. naš rojak Jožef Ambrož, zvest čitatelj »Domovine«. Pokojnik je bil po rodu iz Spitaliča pri Konjicah in je štel 57 let. Še mlad je šel l. 1904. v Leoben ter delal nekaj let tam, nato pa se preselil v Nemčijo, kjer si je poiskal svojo življenjsko tovarišico, s katero je preživel 29 let v zakonu. V svetovni vojni je moral tudi on pod avstrijsko orožje, a po vojni se je zopet vrnil v nemške rudnike.

Ob polomu nemške valute l. 1923. je prišel ob svoje prihranke. Preselil se je na Nizozemsko, kjer je delal več let, nato je prišel v Eysden in iznova začel varčevati. Ker je bil izučen v mesarskem poslu, se je lotil te obrti ter rudnik zapustil. Bogati mesarski tekmeči in velika najemina ga je ugonobila, da je znova obubožal.

V svoji borbi za življenjski obstanek je bil prisiljen spet pri rudniku iskati zaposlitev, katero pa je zavoljo svoje starosti dobil le z veliko težavo. Toda naporno delo mu je izsesalo vse moči. Pred dvema tednoma je legel in smrt ga je zdaj rešila vseh skrbi in trpljenja.

Pokojnik zapuša v domovini brata in sestro, tu pa vdovo brez vseh sredstev. Bil je šaljiv in prijeten tovariš v družbi, zato ga je vse rado imelo. Pevsko društvo »Zvon« iz Eysdena mu je za slovo zapelo pod vodstvom izseljenskega učitelja g. Stovička ob odprtem grobu »Vigred se povrne«. Krsta je bila vsa obložena z vencji. Vse življenje ga je spremljala zla usoda, ki ga je zdaj spravila v prerani grob. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu, njegovi vdovi pa naše sočalje!

J. K.

Iz kolonij ameriških rojakov

Cleveland, decembra.

V West Allisu so našli mrtvega Jožeta Kobuha. Zastrupil se je s plinom. Vse kaže, da si je končal življenje iz žalosti. Pred sedmimi leti mu je namreč umrla žena in pozneje je živel v hudih razmerah. Štel je 54 let. Doma je bil iz Gornjega grada, odkoder je prišel v Ameriko kot 17letni mladenič.

V Chistomu si je za končal življenje Franc Janežič, star 51 let. Šel je v gozd, kjer si je vtaknil v usta dinamitno patrono in jo zažgal, da mu je razneslo glavo. Vzrok samomora je bila menda bolezen. Janežič zapuša ženo, hčerko in šest sinov.

V Richmondu se je smrtonosno ponesrečil Anton Šuklje. S svojim bratrancom Janezom Bukljetom se je peljal z avtom z dela domov, pa se je avto med potjo pokvaril. Popravila sta ga in ko ga je bratranec že pogнал, je hotel Anton vstopiti, pa je izgubil ravnotežje in padel. Udaril je z glavo tako močno ob tla, da so mu počile žile v možganih in čez nekaj ur umrl. Rajniki je štel 53 let, doma je bil iz Trnovca pri Metliki, odkoder je prišel v Ameriko pred 35 leti.

V clevelandski bolnišnici je umrla Kristina Sparzerjeva, stara 26 let. Nekaj dni prej je bila na domači zabavi, kjer je videla svojega fanta z drugimi dekleti. To jo je tako potrla, da se je zastrupila. V bolnišnici so ji izprali želodec in jo poslali domov. Čez nekaj dni so jo pa našli doma spet nezavestno, znova zastrupljeno. Spet so jo oddali v bolnišnico, kjer je pa kmalu izdihnila.

V Clevelandu so umrli Jože Čermelj, star 49 let, doma iz Križa pri Ajdovščini, Frančiška Strausova, rojena Skofova, stara 72 let, doma iz Šmihela, Marija Lazarjeva, rojena Veharjeva, doma iz Podipe, Franc Robec, star 78 let, doma iz Sežane. Zadnji se je smrtonosno ponesrečil. Ponoči se je zbudil in šel

gledat k oknu, kaj pomeni ropot v hiši, pa je omahnil in padel skozi okno na dvorišče. Pobil se je tako, da mu ni bilo pomoči. Dlje sta umrla v Clevelandu Janez Kromar, star 37 let, rojen v Clevelandu, in Jože Ivančič, star 63 let, doma iz Kota pri Velikih Laščah.

V Rock Springsu je avto do smrti povozil Feliksa Remca. Pokojnik je štel 20 let. Rodil se je v Ameriki. Njegovega očeta je ubilo pred leti v rudniku.

V Pittsburgu je umrla Marija Lokarjeva, stara 70 let. Zadelo jo je kap.

V Oglesbyju je umrl Miha Soštarič, star 33 let, doma iz Velikega Podljudna pri Šmihelu. V Chicagu je umrl Janez Korošec, star 43 let, doma iz Čateža na Dolenjskem. V Indianopolisu se je obesil Janez Lampert, star 53 let, doma iz Brusnic pri Novem mestu. V Elyju si je končal življenje Anton Bolha. Že več let ga je razjedala paraliza in zadnje čase je bil nezmožen za vsako delo. V Jacksonu je umrl v bolnišnici Janez Mihelič. Podlegel je raku na želodcu. V Milwaukeeju je umrl Ignac Teršinar, star 76 let, doma iz Škocijana na Dolenjskem. V Ameriki je bival 47 let. V Evelethu je umrla Neža Praznik, stara 62 let. V Hudsonu je preminil Franc Rolič, star 55 let, doma iz Gornjega Zemena pri Lirski Bistrici. V Evelothu je izdihnila Marija Leničeva, rojena Modičeva, doma iz Travnika pri Loškem potoku. V Gilbertu je umrla Marija Krakerjeva, stara 45 let, rojena v Ameriki. V Prosserju je umrl Anton Smrekar, star 73 let. Zapustil je devet že odraslih otrok. V bolnišnici v Milwaukeeju je umrla Uršula Ralyjeva, rojena Lemovškova, stara 55 let, doma iz Orehovice pri št. Janžu.

V New Yorku sta se poročila Frančiška Verbič in Peter Lucian. V Milwaukeeju so se poročili Marijan Felicijan z Ano Fišerjevo, Franc Marinello s Katarino Zavernikovo, Anton Rožman s Heleno Sulkowsko in Bonie Williams z Lilijano Orešnikovo. Redek družinski jubilej je slavila pred dnevi znana družina Franca Laha v Milwaukeeju. Stara mati je praznovala 75letnico rojstva, njena hči Elizabeta 50letnico, vnukinja pa 25letnico.

V Cle Elumu je ubilo pri eksploziji v premogovniku 29letnega Josipa Černiča.

Iz Eschweilerja (Nemčija) nam pišejo: Dne 21. novembra smo imeli mesečno zborovanje, na katerem so se od nas poslovili prvi in drugi predsednik in blagajnik, ki jih bomo zelo pogrešali. Želimo jim obilo sreče in zdravja v naši lepi domovini, kamor se kot upokojenci vračajo na stara leta. S pomočjo Centralne zveze in izseljenskega komisarja g. Samca smo tudi letos obdarovali za Miklavževo našo mladino in sicer 12. t. m. Bila je prav prijetna prireditev. Za pomoč najboljša hvala g. Bolhi, generalnemu konzulu g. Pantiću in izseljenskem komisarju gospodu Samcu. — Naše društvo je zelo ponosno, da se zadnja leta tudi mladina z večjo ljubeznijo zanima za domovino, čeprav je v tujini rojena in osebno nekateri še ne poznajo Jugoslavije. — Vesel božič in srečno novo leto želimo vsem rojakom.

Iz Homberga-Hocheide (Nemčija) nam pišejo: Išče se Mlakar Alojzij, rojen l. 1889., poročen l. 1915. v New Yorku z Marijo Ravnikarjevo. V Ameriko se je preselil l. 1913. Doma je od Sv. Križa pri Litiji. Ako bi kdo kaj vedel o njem v Ameriki, naj sporoči njegovemu bratu v Nemčiji, Francu Mlakarju, Homberg-Hochheide, Kronenstrasse No. 18, Niederrhein — Deutschland.

Iz Nieuwenhagna (Holandska) nam pišejo: Jugoslovensko narodno društvo sv. Barbare je ob koncu preteklega meseca priredilo uspelo vinsko trgatavo. Trgačev je bilo okoli 600 šestih različnih narodnosti. Slovenci smo se udeležili prireditve v svojih slikovitih narodnih nošah. Dne 5. t. m. smo pa proslavili praznik zedinjenja in praznik društvene patrone sv. Barbare. Ob tej priliki sta nas obiskala tudi generalni konzul g. dr. Miličić in podkonzul g. dr. Logar iz Rotterdamu, kar je povzdignilo našo prireditev. Lepo jim hvala za obisk.

Žrebanje Vojne škode

Na 28. žrebanju dobitkov loterijske 2^{1/2} odstotne državne rente za vojno škodo, ki je bilo 2. in 6. t. m. v Beogradu, so bili izžrebani naslednji dobitki (prva številka označuje serijo, druga pa številko obveznice):

Dobitek 200.000 Din: 6054-79.

Dobitka po 100.000 Din: 7085-102; 8997-787.

Dobitki po 50.000 Din: 5286-880; 5375-183; 6616-887; 7951-987; 9131-976.

Dobitki po 20.000 Din: 5272-734; 5654-540; 5778-696; 5818-589; 6535-447; 6660-105; 7571-977; 7589-370; 7626-454; 8506-839; 8999-465; 9012-411; 9020-576; 9041-211; 9160-786.

Dobitki po 5.000 Din: 5140-643; 5212-272; 5223-108; 5361-849; 5469-50; 5552-360; 5559-539; 5611-380; 5655-441; 5667-459; 5792-671; 5827-505; 5863-953; 6008-501; 6089-198; 6252-146; 6321-56; 6480-192; 6532-136; 6573-274; 6576-729; 6579-926; 6624-185; 6666-494; 6714; 283; 6793-467; 6803-267; 6804-799; 6820-617; 6960-514; 7002-681; 7371-106; 7393-298; 7396-989; 7463-301; 7679-546; 7698-939; 8190-294; 8240-857; 8244-214; 8340-903; 8354-462; 8392-820; 8473-409; 8539-331; 8559-702; 8779-46; 8868-924; 8899-365; 9077-740; 9287-210.

Dobitki po 3.000 Din: 5034-827; 5037-706; 5066-316; 5071-217; 5077-127; 5126-784; 5194-426; 5196-848; 5241-694; 5253-618; 5292-555; 5305-286; 5313-859; 5320-423; 5351-665; 5374-702; 5418-398; 5605-475; 5834-750; 5867-541; 6027-639; 6041-695; 6125-179; 6138-267; 6141; 964; 6166-471; 6181-947; 6345-210; 6406-357; 6408-439; 6424-338; 6458-687; 6490-678; 6527-505; 6540-163; 6577-890; 6751-6; 6849-321; 6872-269; 6899-568; 6999-939; 7001-114; 7036-601; 7087-391; 7168-50; 7190-383; 7197-993; 7201-447; 7343-144; 7358-306; 7384-371; 7512-844; 7565-516; 7595-245; 7657-130; 7667-264; 7668-939; 7812-213; 7824-700; 7826-945; 7909-866; 7958-12; 8007-532; 8081-621; 8132-462; 8143-491; 8160-930; 8172-964; 8211-853; 8251-719; 8310-136; 8427-333; 8454-234; 8487-145; 8537-395; 8564-184; 8565-13; 8607-146; 8660-39; 8763-324; 8783-222; 8797-647; 8817-796; 8832-825; 8851-893; 8861-146; 9025-626; 9076-393; 9096-412; 9108-796; 9145-851; 9191-25; 9199-414; 9204-909; 9259-157; 9263-511; 9268-607; 9299-739; 9330-844.

KULTURA

Italijan: »Kopali smo v Rimu globoko, globoko in našli kose zarjavele žice. To je dokaz, da so že naši predniki stari Rimljani poznali brzojav.«

Francoz: »Mi smo pa kopali v Parizu globoko, globoko, pa nismo našli ničesar. To je dokaz, da so naši predniki poznali že brezžični brzojav...«

OPIS OSLA

Učitelj: »No, Mihec, opiši osla!«

Mihec (ne ve in vprašujoče gleda učitelja).

Učitelj: »Kaj me tako gledaš? Ali nisi še nikdar videl osla?«

PROFESORSKA

Profesor: »Za vraga, saj danes je moja poroka! Toda zdaj sem že prepozen, poroka je gotovo že končana!«

BOŽIČNA PRILOGA DOMOVINE.

Božična vejica siromakov

Za bednike prave ni svete noči,
na vejici ena le lučka gori.
Če kruha bi črnega dosti bilo,
veselo otroško bilo bi oko.

Ledena je soba in lačni so vsi,
le svečica ena na veji gori
in pesem le eno oči jim pojo:
Če kruha vsaj črnega kaj bi bilo...

Mirko Podgoršek

Kakor v pravljici...

Srečal jo je popoldne pred svetim večerom na promenadi. Bilo je v snežnem mezežu pred trgovino nekega zlatarja, kjer je kakor zamaknjena strmela v izložbeno okno. Bila je lepa in mlada, — in to mu je bilo dovolj. Odločen, da bo poskusil majhno pustolovščino, se ji je približal.

»Lepe reči so tu, ali ne gospodična?»

Bila je očitno še mlajša, kakor si je mislil. Kajti po prvem presenečenju je sledil nerazumljiv odgovor in nič tistega sekanja besed, ki je značilno za bolj ali manj izkušene ženske. Njene oči so zažarele od navdušenja in rekla mu je kakor človeku, ki mora prav isto čutiti kakor ona.

»Seveda, samo pogledjte si tistole zlato verižico z drobnimi členki!»

Nehote je pogledal njen vrat, ki je gledal, ves bel in nežen, iz cenenega krzna na njenem plašču.

»Prav dobro bi se vam res podajala...« je rekel.

»Da, tudi meni se zdi tako,« je rekla zamišljeno in hkratu otožno.

Tedaj je hitro vzkliknil: »Kupil vam jo bom.«

V tem trenutku je vendar dvignila glavo in pogledala presenečeno in nejasno moža v kožuhu, ki je imel že sive lase. To se ji je zdelo v redu in prav. Otročje se je nasmehnila in rekla pridrušeno:

»Zlato verižico?»

Kakor v sanjah je šla za njim v trgovino. »Ali jo bo gospodična obdržala kar na vratu?« je povprašal postrežljivi prodajalec in ji pomolil nakit. »Ne, ne, — zdajle pa ne — šele ko bom oblekla nedeljsko obleko ko jo bom dobila... Prišla je v zadrego in rdečica na njenem obrazu je splahnela šele takrat, ko sta stala spet na cesti. Verižico, zavito v svilen papir, je držala s plašno blaženostjo na prsih.

»Pa bi vendar rad videl, kako se vam podaja,« je dejal gospod. Približal se ji je in se pritisnil k njeni rami. Kar preveč pomenljivo. Njegovi pogledi so izzivali, toda njihova izzivalnost je kar izginila, ko je začutil, da dekletu niti ne slutiti in ne razume, kaj bi hotel. Nič slutega je strmela vanj. Razumela je pač, da bi rad nakit še enkrat videl in je premišljevala, kako naj bi to uredila. To ga je nekako ganilo.

»Če torej ne gre brez nedeljske obleke,« je rekel, »jo bova morala pač kupiti.«

Poklical je prvi taksi in jo potisnil vanj. Naslonil se je ob njo. Soferju je zaklical ime neke kavarne. Dekle je bilo tako presenečeno, da ni vedela ne kod ne kam. Zastoj je čakal na njen presenečen vzklík, na drget njenih drobnih ust, na drhtenje njenega glasu. Sedela je v kotu čisto tiho, kakor bi bila nekje daleč, samo v njenih očeh je odseval sladko in sanjavo čudež božiča.

Kmalu sta bila na cilju. Ko sta izstopila, jo je moral prijeti za roko, drugače bi bila padla. Zdelo se mu je, kakor bi bila pozabila resničnost. Skozi vrata jo je potisnil v modni salon. Z iskječim se in vsevednim pogledom mu je stopila lastnica v družbi dveh prodajalk naproti. Kaj želita? Jutrnjo obleko, popoldansko za čaj, večerno svečano toaleto? »Nedeljsko obleko!« je velel gospod.

Napetost je ponehala. Ena izmed gospodičen je izginila, da se je kmalu nato spet vrnila z najnovejšimi vzorci promenadnih oblek. Lastnica salonu je še zmerom poskušala srečo, da bi odločila kakšno najmodernejšo večerno obleko. Kakor dih tanko bla-

go, čipke, droben brokat vezen z orhidejami, dragoceno kožuhovino — vse kakor pravljice iz ženskega raja. Potem so prišle promenadne obleke. Gospod je opazoval svojo spremljevalko in čakal, da se bo zbudila. »Sanje...« je govoril njen dih, njene nič slutega oči, ko je stala negibno in ogledovala vse te krasote. Njen pogled je bil čisto izgubljen, njena usta napol odprta, neumna in lepa. Naposled se je zavedela, da mora nekaj reči. Z drhtečo roko, vsa zmedena, da se te sanje ne razprše v nič, se je dotaknila ene izmed oblek in rekla: »Ali smem tole pomeriti?«

»Seveda, seveda — gospod naj za trenutek počaka!«

»Ena izmed gospodičen je izginila z njo v kabino. Ko se je vrnila iz nje, vsa trda in nevajena nove obleke, je imela verižico okoli vrata. Takoj jo je opazil, ko ga je njen dekliski pogled zadel, kakor bi bil iskal tihega razumevanja. Obleko je morala pustiti kar na sebi. Skrbno je oblekla čez njo svoj stari plašč. Potem sta stopila na cesto. Tu se je globoko oddahnila in dvignila svoj razgreti obraz. Snežinke so rahlo padale nanj. Smehljala se je. Privijala se je k njemu, šepetala zmedene besede v zahvalo, toda te besede bi bile prav tako lahko namenjene daljnemu nebu, ki se je za oblaki bočilo nad njim, kakor njemu. Šepetala je:

»Božiček ste, ali ne? Danes sem ga srečala prvič v življenju... Njene govoreče oči so ga objemale, kakor bi bile gledale čudež.

V tem trenutku ni imel toliko poguma, da bi bil s svojimi željami ukradel temu pobožnemu obrazu vso zamaknjeno in srečo. Ni več upal, ni več mislil in ni več hotel ničesar. Hitro ji je dal roko v slovo in rekel skoraj nestržno: »Da, mala gospodična, božični možiček sem — in zdaj glejte, da greste takoj domov!«

Njeno plašno veselje, njeno otroško zaupanje in nezavedna nežnost so ga spremljali še tedaj, ko je že davno sedel v avtu in se vozil proti svoji vili. In okoli bledih krogel, kjer so se svetili žarometi, je gnal veter nekaj, kar je bilo kakor padajoče cvetje. Toda bil je sneg, ki je postajal čedalje gostejši ob tem tistem božičnem večeru.

Jože Blatnik.

Doživljaji mežnarja Jakca

Naslednja prigoda se ni primerila okrog božiča, marveč tamle pomladi v prelepi fari Svetega Lenarta. O Sv. Lenartu prepevajo, da ima sicer majčkeno faro, toda mnogo deklet. No, po takem pa ima kajpa tudi brhke in postavne žene, ki delajo vso čast zakramentu svetega zakona. Bilo je pa takole:

Nekoč po večernicah si je dal mežnar Jakec opravka v cerkvi. Bilo je treba očistiti svetnike, ki so si resnično želeli nekaj obnove za pomladni čas. Bili so in so še toplo oblečeni, lepo z zlatom pokriti, toda vse predebela plast prahu se jim je nabrala čez zimo. Pa je menil mežnar Jakec, da ne bo napačno, če jim tisto nepotrebno navlako prahu posname, saj so nastopili topli dnevi. Med tednom ni utegnil, grozno je vedno imel opravkov, kakor vsi dobri mežnarji, ki so povsod radi zraven, včasih še tam, kjer jih ni treba.

Povzpel se je na oltar, z veliko cunjjo je otepal in brisal prah. Pa je imel s seboj tudi

lično metlo, ki je svetnikom šla do živega in jih napravila zares lepe in snažne. Sam je bil v cerkvi, prevzela ga je tišina. Se se je dvigal vonj kadila, drobni beli oblaki so se izgubljali okrog večne luči in pod cerkvenim svod. Razmišljal je Jakec to in ono med delom, računal je krste in poroke in si je tiho prepeval stare cerkvene melodije.

Pa se je nagnil dan, približal se je večer, mežnarju pa se je tako prijetno zdelo v cerkvi, da kar ni dal cunje iz rok. Res, temeljito je opravljal svoj posel. In ko je tako bil ves zamišljen in ko je njegov sinko pod stolpom že potegnil za vrvo, da odzvojni Zdravo Marijo, je mežnar Jakec stopil z lestve, napravil križ čez svoj opravke, zadovoljen z dnem, kakor skoro še nikoli v svojem življenju. Potem je pokleknil in pristrčno izmolil večerno molitev Počasno je stopal proti izhodu. Čul je korake svojega sinu, ki je odzvonil in se brž odpravil proti mežnariji. Ko pa je mežnar Jakec prijel za kljuko glavnih

cerkvenih vrat, je presenečen obstal. Cerkev je bila zaklenjena.

»Lej ga!« je polglasno in ves začuden vzkliknil mežnar Jakec. »Ti poba ti, zdaj me je pa zaklenil v cerkev, da sem kakor miš v pasti.«

Premišljal je, ali naj stopi v zvonik pa zvpije naokrog, da ga bodo čuli po vsej vasi. Ne more. Ključ od kora, od koder prideš v zvonik, je bil pustil s svojo prazno suknjo vred doma. Do oken se ne more povzpeti s svojo majhno lestvijo. Zakristija je takisto zaklenjena — nič se ne da pomagati, ujetnik je. No, pa nič hudega zaradi tega. Če je že popoldne prebil pri svojih ljubih svetnikih, bo pa še noč. Zmrznil ne bo, ko je vendar že maj v deželi. Zgodaj se bo danilo, teh par nočnih uric pa že prebije na klopi ali v spovednici.

Da, v spovednici — to bo najbolje.

Lepo se je mežnar Jakec razmestil v prostorni spovednici. Lej, lej, še vsa sreča, da so gospod župnik imeli na kljuki svoj veliki havelok. Kupili so si ga bili pred tridesetimi leti, ko so prišli duše past k Sv. Lenartu. Kako zvesto jim je služil, zlasti v mrzlih zimskih jutrih! Nu, za kakšno svatovščino ali za obisk v mestu stari havelok res ni bil več, toda tu v spovednici je imenitno služil gospodu župniku.

Mežnar Jakec ni dosti pomišljal, takoj je smuknil v havelok. On, griza grizasta, je kar izginil v njem. Stisnil se je v kot spovednice, pritegnil noge, da je bil z glavo vred ves pogrtnjen. Da, kmalu mu je bilo kar toplo. Zadremal je, se spet prebudil, ker je bila klop vendarle trda, nekoliko se je bal ure duhov, pozorno je štel vse udarce v zvoniku. Skozi linico spovednice in skozi cerkveno okno je bilo videti zvezde na jasnem nebu, noč je bila krasna. Oh, si je mislil mežnar Jakec, v tako lepi majski noči pa duhovi že ne bodo rajali. Saj to je noč zaljubljenec, ne pa mrličev. Tako je naposled brezskrbno in trdno zaspal.

Spal je spal, dokler se ni spet zbudil, kako pa. Toda zbudil se ni sam. Neka žen-ka je pristopila k spovednici in mežnar Jakec se je komaj prav zavedel, kje je. Ojoj, kaj bo pa zdaj! Nič se ne da pomagati, treba je pač vztrajati in igrati vlogo spovednika. Pa ga

je malo prevzela tudi radovednost, kako se neki spovedujejo ženske. Prisloni je uho k linici, potuhnil je glavo v ovratnik haveloka, temno je še bilo v cerkvi, — ne, ženska ga ni mogla spoznati. Pač pa je mežnar Jakec natančno spoznal žensko. Bila je žena vaškega oštirja Klobase. Ti ženska, ti! Mežnar Jakec je že dolgo rad metal oči za njo, saj je vedel, kako je živahna in zdrava, zgovorna in šaljiva. Kakšne ti zna odrezavati svojim gostom! Tako, zdajle bomo pa čuli, kako je z njenimi grehi.

Mili Bog, že preneka čenčo je čul in prenesel mežnar Jakec. Saj pri njem so se zbirale in raznašale novice vse šentlenartske fare. Toda strastna radovednost ga še nikoli ni tako prevzemala, kakor to pot. Kar koleno mu je drgetalo. Poslušaj, poslušaj izpovedovanje brhke oštirke, pa mu na lepem uide vzklik začudenja ali česa že. O, neroda! Ožarica se prestane izpovedovati, pogleda natančneje, nato pa udari z roko po linici in reče glasno in srdito.

»Ti, duša kosmata, mežnarska! Saj si res ti! Se mi je zdelo, kar vohala sem te... No, čakaj, nemarnost mežnarska, takoj stopim h gospodu fajmoštru! To si boš pa zapomnil... Nabijem te, mrha!«

»Kaj kaj kaj... h gospodu fajmoštru?«

Mežnarju Jakecu se je sicer zapletal jezik, toda tole mu je pa vendarle šinilo v glavo in je odločno poudaril v odgovor:

»Ti k fajmoštru, jaz pa k tvojemu možu! ... Pa mu povem do pike, česa vsega si se izpovedovala in kaj o tebi vem... Ti ptica, ti!«

Oba sta umolknila, zavlada je tišina. Nikogar še ni bilo v cerkvi, prava sreča. A čule so se že stopinje, prihajale so najpobožnejše device Brž in brž je bilo treba sputati nevšečno zadevo s sveta.

Mežnar je smuknil iz haveloka in iz spovednice domov v mežnarijo Klobasica — kakor so ji pravili — pa je naglo izmolila pokoro in se takisto odpravila proti domu. Jezna je že bila, res. Toda — saj se je spovedala, ali ne? Od te dobe prejme mežnar Jakec vsako leto dobre kolone za spovedno molčečnost.

Davorin Ravtien

dar pride domov, si kupi domačijo in se oženi.

Petnajst let je tako sanjal. Sanjal je, in ni opazil, da njegove roke niso več tako močne, da mu slabe. Ni opazil, da mu časih klecnejo kolena, da mu postaja sapa težka, da se mu dostikrat pred očmi zamegli.

Sanjal je o domu in te sanje so bile tako strašno lepe, da nikoli ni mogel nanje pozabiti. Še v spanju ne. In potem ga je prišlo, da je vrgel kramp v kot. Mati mu je med tem že umrla. Dva brata je vzela vojna, tretji je hiral za ranami, četrti gospodaril. Že davno je imel denarja za lep dom.

Ladja se je vračala in ona z njo. Dom! Kaj mu prinese? Mir, ki ga je čakal in hrepenel po njem? Mir!

Doma je bil tujec. Malokdo ga je še poznal. Njegovo dekle je bilo že žena, mati. Dom podrtija.

»Se bratu bom pomagal,« si je dejal, ko je videl vse siromaštvo.

Šel je v banko.

Denar mi dajte! Petnajst let sem ga zbiral in vam ga pošiljal. Zdaj ga bom potreboval. Za svoj in za bratov dom,« jim je rekel.

Gospodje so bili prijazni:

»Velika vsota je. Štirinajst dni počakajte, da jo zberemo.«

»Da bi štirinajst dni čakal? Tega mi niste rekli, ko sem vam pošiljal čez morje svoj denar...«

»Ne gre drugače,« so rekli gospodje.

Razočaran je bil. Včeraj je šel mimo sosedove hiše. Povedali so mu, da je naprodaj, in lep kos zemlje okoli aN hribu so gozdovi, ki že komaj čakajo sekire. Cena ni visoka.

»Zvečer pojdem k sosedu,« si je rekel.

»Pomenim se z njim. Svoj dom bom imel. Nekaj gozda in zemlje odrinem bratu. Pa še nekaj tisočakov mu bom dal, da bo zlezal iz dolga.«

Zdaj pa bo moral čakati še kar štirinajst dni.

Štirinajst dni.

Veliko je to. Vsak dan se mu zdi dolg kakor leto.

In prišel je zadnji. Lahkih korakov je šel v mesto.

»Kam, stric?«

»I, po malo denarja grem.«

»Kam?«

»V banko.«

»V katero pa?«

Povedal mu je.

»Tja greste? Tako čudno se je posmejal njegov spremljevalec.

»No, ali je to kaj čudnega?« je nekam vznemirjeno vprašal.

»Tam pa ne boste nič dobili. Včeraj so razglasili konkurz. Deset odstotkov ponujajo.«

»Deset odstotkov? Ne, saj ni res, saj ni res. Poštenega denarja sem jim poslal. Tri sto tisočakov. Na slednjem je žulil, kri.«

»Nič ne pomaga. Tako je pač danes.«

Tako je pač danes. Čez nekaj mesecev je dobil trideset tisočakov. Nekaj je dal bratu, drugo je v obupu zapil.

Tako je pač danes.

Zdaj hodi od hiše do hiše in navija lajno. Čaka, da se odpre okno in da pade dinar na dvorišče ali pa še manj. Težkih korakov se skloni naprej in ga pobere. Potem odide, ukrivljenega hrbta, kakor bi ga vsako leto posebej tlačilo v tla.

Boris Rüteršič

Berač igra na lajno

Globoko pod mojim oknom je dvorišče. Na sredi rase kostanj. Zdaj je ves bel in črn, saj smo sredi zime. Pa se vsaj prilaga z vso mrtvo okolico, v ta mrtvi kraj, ki je od vseh strani obdan z zidovi in kamor strme okna kakor vodene oči. Poleti bode v oči s svojim zelenjem. Vreščanje otrok, ki se kepajo, je edini glas, ki daje dvorišču vsaj malo življenja. Časih začujem s tega ali onega okna hreščec klac. Za trenutek otroci umolknejo, da so potem še glasnejši.

Nekega dne pa se je zgodil čudež. Ko sem ležal v postelji in strmel v strop, sem iznenada začul z dvorišča nekaj novega. Stopil sem k oknu in zagledal berača, ki je stal pod kostanjem in navijal lajno. Tako čudna je bila njegova pesem, da me je kar bolela.

Zavil sem dinar v papir in mu ga vrgel. S težkimi koraki je stopil naprej, se oprl ob palico in ga pobral. Le malo jih je še prišlo za mojim. Hiša je ubožna. Potem je šel ukrivljenega hrbta, kakor bi ga slednje leto tiščalo v tla.

Pozabil sem že skoraj nanj, nekega dne pa se je vrnil. Takrat sem bil slučajno spodaj v veži. Hotel sem že iti mimo njega, toda ustavil se je in me tako čudno pogledal, kakor bi me bil hotel nekaj vprašati.

»Oče, danes pa zaigrajte kaj bolj veselega,« sem mu rekel v zadregi, ko nisem našel pomembnejše besede. »Ljudje ne marajo še žalostnih pesmi v žalostnih časih.«

Nekako se je hotel nasmejati, toda nasmeš se mu je spačil v žalosten režaj.

»Da bi vesele igral? Ne, ne morem,« je odkimal.

»Zakaj ne?«

»Kakršen je človek, takšne pesmi tudi igra.«

Obrnil se je in šel mimo mene, ne da bi bil čakal mojega odgovora.

★

Slučaj je nanesel, da sem zvedel njegovo zgodbo.

Pred dolgimi leti, ko je še vriskal in bil mlad, je moral iti od doma za kruhom. Posestvo je bilo za vso družino premajhno. Štiri mlajše brate je še imel. Vsi so morali jesti.

Takrat so ljudje še kar drveli v Ameriko. Denar je bil tam in kakor toliko drugih, je zapeljal tudi njega.

Nekoč ga je vzela noč. Dva dni nato je že gledal morje in čakal, kdaj ga odpelje ladja. Samo od matere se je poslovil. K dekletu ni šel. Preveč ga je bolelo srce.

Prišel je v Ameriko. Daleč na zapad ga je vlekla pot. Tam so mu dali kramp v roke. Kopal je od jutra do večera, do noči, garal, stradal. Domov je pošiljal, da ne bi stradali. Glavnica pa je šla v domovini v banko. Ka-

Obesila se je Andričeva mati

Sonce sije. Andričeva mati je trudna od hoje. Odložila je nedeljski robec in predpasnik. Zdaj sedi na skrini ob peči. S sten jo gledajo slike svetnikov in svetnic. Gleda jo dobro oko nebeškega očeta. Tam zunaj, pred oknom, letajo lastovke in čivkajo. Pod hribom šumi gozd. Ob njem se vije široka, bela cesta tja proti Murški Soboti. Tam se komaj vidno rišejo obrisi jagnjedov.

Zdi se ji, da še vedno sliši ropotanje vlaka. Koliko ur so sedeli tam in čakali. Tri sto ljudi je sedelo tam in čakalo s svojimi ko-

šarami, vilami, škafi in drugo ropotijo. Nekaj pijanih fantov se je krohotalo in skušalo peti. Prišel je palir in poslednjič klical imena. Vsi so bili tam. Tudi njena dva, Miško in Bara. Bara je zajokala, stisnila je preplašenega Jožka k sebi, Miško pa je kolovratil nekje med ljudmi. Tudi druge so jokale.

Dve solzi sta zdrknili po licih Andričeve matere. V kuhinji je rogovilil petletni Jožek. Stara je. Komaj hodi. Saj ji bodo tu in tam prišli pomagat svakovi, ko bo treba kositi pšenico ali brati krompir. Vsi tako delajo.

Mladi mora za kruhom v tujino, doma pa delajo stari, si pomagajo, kakor pač morejo. Če do pomladi njena dva ne prislužita dovolj, bodo ostali brez doma. Hiša bo šla za dolgove. In ona, stara, kakor je, bo morala prositi, hraniti se po hišah.

★

»Z Andriličovo materjo ni vse v redu«, pravi ljudje po vasi in včasih stopi ta ali ona žena gledat k njej, ji prinese mleka, kruha ali Jožku kos pogače. Saj vsi vedo, kaj jo tare. Saj vsakega med njimi tare isto — tega bolj, onega manj. Barica v Franciji, Miško v Nemčiji. Tudi naš. In naša... Naši trije... Saj vemo!

Andriličeva mati se vlačí od jutra do noči po teh ubogih dveh njivicah, kjer rase malo pšenice, malo koruze in malo krompirja. Za petami ji opleta Jožek in trga marjetice.

»Ne, hoditi od hiše do hiše in prositi... nikdar ne...« mrmra mati in gleda zbegano okrog sebe.

Prihajajo pisma. Iz Francije: Frank slabo stoji. Iz Nemčije: Ne vem, ali bom sploh kaj zaslužil...

Vlečejo se dnevi, tedni. Andriličeva mati se je postarala. Roke ji trepečejo, da komaj drži srp ali motiko. A treba je delati. Tudi nebo je kakor brez usmiljenja za uboge ljudi. Cele dneve lije iz oblakov in moči zemljo. Potem potoki naraščajo s hriba nad Mačkovci se je v trenutku razlila umazana rumena voda in odnesla s seboj snove pšenice, razkopala zemljo kjer je rasel krompir, in potrla koruzo. Ob bregovih so stokali ljudje in reševali, kar se je dalo še rešiti.

»Jutri bo pri Šebestčanu proščenje, Jožek. Šla bova na proščenje«, pravi mati in Jožek

se smeje. Počasi hodita drugega dne na proščenje. Ljudje ju dohitevajo, pozdravljajo, izprašujejo. Mati toži. Oba sta v tujini, seveda, ona pa sama doma. S tem malim.

»Nikamor ne grem, rajši se ubijem«, govori zmeden.

»Da, ubijem se! Bog mi bo odpustil ta greh...«

»Zmešalo se ji je«, šenečejo ženske.

»Mati, veseli bodite, saj nam tudi ni dosti boljše. Vsem nam je slabo«, ji prigovarjajo moški.

Ona jih ne posluša, gre naprej, opoteka se od slabosti. Včasih suho zakašlja, se oprime kake opore in se oddihuje. Tam pod šotorom se gnetejo otroci, fantje kupujejo dekletom srca iz lecta in sladkorčke. Koliko od teh bo šlo pomladi na tuje?

Malo mladih je na proščenju. Nekaj pijanih, poldoraslih fantov razgraja po vasi. Zbegana hodi med ljudmi Andriličeva mati in mrmra, kakor da bi molila: »Mene iz moje hiše... nikdar...«

★

Jutro sonce je pogledalo na hribe nad Soboto in pozlatilo zvonike cerkva po vrhovih. Vrata Andriličeve hiše so na stežaj odprta. V veži se gnetejo ljudje in vzklikajo: »Zmešalo se ji je, siroti!« Na posteljo sredi izbe so položili blede, mrtvo Andriličovo mater. Obesila se je bila. Na mizi so našli ljudje načeto pismo, ki ga je bila hotela napisati. Bari. Ni ga končala. Teza, kar jo je gnalo v smrt, ni mogla opisati. Ko so jo našli, je visela pod stropom suha, dolga, negibna, na zapečku je pa sedel Jožek in polglasno jokal.

Katarina Spur.

Z baklo ga je priklicala

Zvonovi so utihnili. Družine so zbrane po hišah, kamor se je nočjo naselila svetonočna skrivnost. Pod hrib iz mahovja se skriva hlev, v njem je naša zavetje družinica, ki ji začudeno druguje živina. V jaselcah leži Dete. Mati v blaženi zatopljenosti kliče kraj njega, rednik Jožef razmišlja o skrivnosti in prerokbah, ki so vodile njegovo ljudstvo in ga izpodbujale ter mu kazale pot. Od povsod hite pastirji, da se poklonijo Bogu-človeku, nobena meja jih ne ovira.

Utrujene roke počivajo, s srcem se je odlučila skorja in pesem se glasi v noč. To je pesem upanja, da je zdaj konec gorja in trpljenja, pesem, ki prižiga zvezde, pesem, ki utrinja luč sredi najhujše teme.

Razsvetljena okna toplo mežikajo v noč. Tudi v Korenovi bajti so razsvetljena, kakor da hoče ubožica Reza z njo pregnati vso tegobo, ki jo je z njo obdala mamliiva beseda o sreči iz ust človeka, kateremu je zapala v vročem navalu krvi svojo zorno mladost.

Jaslec ni pri Korenovih, samo papirnat prtiček naznačuje v kotu nad mizo kraj, kjer bi se sicer moral dvigati betlehemski hrib s hlevom in vso pisano družino. Izba je mrzla. Ob steni nasproti mizi stoji postelja, kraj postelje zibelka, a v zibelki spi dete.

Take so letos Rezine jaselce.

Rezo trese mráz. Ubožica šklepeče z zobmi, prav pri srcu jo zebe in še dušo samo ji pretresa hlad. Do predlanskim, ko je živel še oče, je bilo pri Korenovih lepo. Oče je hodil tesat po svetu. Po cele mesece, celo pol leta ga ni bilo domov; ko pa se je vrnil, je bil velik praznik v bajti. Mati se je tedaj vselej vidno pomladila in Rezi se je zdelo kakor velika noč. Očetove roke so bile žuljave in smolnate, v očeh pa je žarela sama topla ljubezen, ko je ženi in hčerki izročil pozdrave, ki jih je prinesel s seboj. Te svetlo ruto, oni svitek čipk ali kaj drugega, o čemer je slutil, da ju razveseli. Potlej so sedli za mizo, ki jo je za ta dan mati belo pogrnila kakor za svatbo, pa je vselej delal oče:

»Kako si spet zrasla, Reza! Saj si že cela deklina!«

Rezi je ugajala očetova hvala. Zardevala je in povešala oči, zlasti zadnje leto, ko je

oče kakor v šali omenil, da bo treba misliti na mlado moč pri bajti.

Takrat je bilo Rezi komaj devetnajst let in se je smejala očetovi poredni šegavosti. Ko sta ga potlej z materjo ob slovesu tisto lepo spremili na postajo v sosednjo faro sta obe jokali.

»Saj ne grem v grob«, je dejal, a se vendar ni več vrnil. Tam daleč nekje je lopnila orjaška hoja po njem, da ni nikoli več vstal.

Odtlej je mati venela in pešala, a Reza je slutila, da bo kmalu čisto sama na svetu. Zato se je kakor bršljan oklenila zagorelega graničarja, ki je prišel službovat v hribovsko vas. Bil je mlad in slok, pogledati pa je znal, da je Reza kar zadržela. Kadar pa sta govorila in ji je ob slovesu segel v roko, se ji je zavrtelo, tako ji je vzvalovila kri.

Tak je bil graničar Mato, ki je polagoma jel zahajati h Korenovim. Še preden je mati šla za očetom. Ko je slednjic Reza ostala sama, ni mogla več živeti brez njega. Kadar ga ni bilo dva dni, je drgetaje vpraševala srce in ljudi, ali se mu morda ni pripetila nesreča, ko pa ga je zopet zagledala, je jokala od veselja in ga rotila, naj se odreče nevarni službi in naj ostane pri njej in samo njen.

Mato jo je tolažil, pomlad je bila kakor čudovita pesem, v bajto se je pevaje naselila sreča in Reza je iz dneva v dan čakala trenutka, kdaj odloži Mato uniformo in za vedno ostane pri njej. Ko je na jesen vedno bolj začel opominjati čas, se je šele zdrznila.

»Kaj bo zdaj z nama, Mato?«

Mato je skomignil z rameni spregovoril nekaj hlastnih besedi in obmolnil. Ko pa je sneg pobelil vrt in plan, ga je zmanjkalo.

Rezi se je stemnilo pred očmi. Nikakor ni mogla verjeti in je v soizah in dvomih upala in čakala.

Prou koncu adventa je zajokalo dete na svet. Reza je še vedno upala, da pride Mato, in ni omehala prej, dokler pri krstu niso dali otroku očetovega imena.

»Saj se vrne«, je odklanjala strupena namigavanja, »samo toliko je šel, da vse uredi zastran službe.«

Ljudje so skomigavali z rameni, ženske so stikale glave, Reza pa je čakala in upala. Od žalosti in bolečin so se ji zožila lica, pod oči so legle višnjevo temne senčice, v srcu pa vendar ni ugasnila luč, ki jo je bila vžgala ljubezen.

»Nemara pride nočjo«, se tolaži Reza, ko potolaži dete in ga spet položi v zibelko. Za trenutek se motno ozre v kot.

»Ko bi bil on tukaj, bi skupaj postavila jaselce«, drgeče omagajoča misel. Mráz je vse hujši, samota skeleča, tišina v izbi kakor objem groba.

Reza napol leže, a se ne upa zaspati. Morda potrka Mato, pa bi ga niti ne slišala, če bi zdajle zaspala. V vročici se medejo misli kakor ledene rože na oknih. Oči se zapro, soba se razmakne in vse je tako čudovito, da je Reza vsa iz sebe. Odkod nenadoma taka tema? Ali ne kliče nekdo v gozdu? Res, to je Mato, ki kliče:

»Prižgi no, vendar luč, Reza, da najdem pot...«

Ali je sanjala? Ne, to je bil Mato...

Reza se zdrzne in plane kvišku. Omotična in zbegana si mane skeleče oči. Srce še vedno sliši glas, ki kliče po luči. Z vročino naglico plane, odpre vsa okna in kliče v noč:

»Samo malo potrpi, takoj bo svetlo.«

Z blazno naglico naloži sredi izbe trsak in zažge, da vezelo šine plamen od nizkega stropa. Iskre švigajo križem. Ne iskre, to so same svetle zvezde, ki bodo pokazale dragemu pot.

»Ali zdaj vidiš, Mato?«

Reza se suče okrog ognja, soba je polna dima in po stenah plešejo pošastne sence. Plamen se je prijel zibelke, otrok zaveka, a Reza se mu smehlja z vročičnimi očmi:

»Nič ne maraj, očka gre...«

V hipu plane k otroku. Obleka že gori na njej, ko ga vsega opečenega vzame v naročje in stisne na prs.

»Očka gre, moj mali.«

Zdaj — ali ni zaškrtnilo, ali se niso odprla vrata? Reza se vzravna. Od tal do stropa je visok, ko stoji pred njenim Matom. Le zakaj je tako daleč, da ga ne more obeti in mu pokazati sina?

»Mato?«

Skokoma plane k njemu in omahne. Z medlim krikom se zruši v plamenih otrok v njenem naročju je samo še ogorek. Tramovje poka in ognjeni jeziki silijo skozi streho in skozi odprta okna ližejo slamnato streho, ko zavabi zvon k polnočnici.

»Koliko bakel«, se čudijo hribovci, ki se po zmrzlem snegu trudijo proti fari. Ko pa pridejo na vas, je Korenova bajta samo še kup ožganih razvalin.

Ljudje so zbegani in splašeni.

»Božja kazen«, šušljajo stare ženske in se plaho križajo, proti jutru pa se pojavi na vasi izmučen človek. S trudnimi koraki se bliža Korenovi bajti in krikne, ko zagleda razvaline.

»Reza, duša moja.«

Ožgane kosti se ne ganejo, le izpod pepela še odjekne medlo prasketanje, kakor da se duša pokojne zahvaljuje za zvestobo.

Ivan Alb-ehť

Ciganka mu je prerokovala

Burja je žvižgala okoli oglov in nam s svojim pišem večala občutek ukodja, ko smo v prijetni družbi sedeli okoli tople peči in se pomenkovali. Marsikatera misel je bila spržena, marsikateri spomin oživiljen. Najbolj pa nas je pretresel čudovit dogodek, ki nam ga je ob splošni pozornosti pripovedoval bivši oficir iz svetovne vojne. Podajam ga po njegovem pripovedovanju:

Naša četa se je takrat ustavila kot bataljonska rezerva kake dobre pol ure hoda za prvo bojno črto v neki vasi, ki je ležala mrtva in napol razdrta od ruskega ognja. Kl se ni omejil samo na prvo bojno črto, ampak je tipal s svojimi izstrelki tudi daleč v zaledje. Pred nami, v prvih strelnih jarih, je tedaj besnela bojna vihra, kakor da se je bilo odprlo peklo. Zdaj pa zdaj je rusko to-

ničarstvo zarjovelu tudi proti nam v prvo zaledje in bljunilo na nas smrt. Skrili smo se pred tem strašnim ognjem v zaklone, ki smo si jih na hitro pripravili, skušaje si z njimi zavarovati naša bedna življenja, ki so čila takrat tako poceni. Vendar usoda ni mogla biti naklonjena vsem. Bilo je v teku dneva precej mrtvih, še več pa hudo ranjenih, ki so jih bolničarji stokajoče odnašali s pozorišča Srečneži, ki so bili le lahko ranjeni, ki so zadovoljno sami brez tuje pomoči odšepali v zaledje v smeri proti divizijski bolnišnici. Krčevito so hiteli svojo pot boječ se, da bi jih v zadnjem trenutku ne zajela smrt.

Sele proti večeru je ta bojna igra ponehala. Umolknilo je grmenje topov, prenehalo je regljanje strojnih pušk, le tu in tam je še odmevalo puškarjenje, dokler ni utihnil tudi poslednji strel iz puške in je zavladala splošna tišina.

Polagoma smo prilezli iz svojih zaklonov. Bili smo veseli, da smo ušli nevarnostim tega dne, čeprav nas je čakala naslednji dan nova nevarnost. Za drugo jutro je bil ukazani generalni napad in naša četa bo morala kot prva napasti dobro utrjeno rusko bojno črto. Ko je prišel vojni kurat in nam podelil generalno odvezo, so nas ti slovesni trenutki sicer nekoliko pretresli, toda ne za dolgo. Ko smo kot nato dobili obilno večerjo in nekaj požirkov prijetno ščegetajočega ruma, smo pozabili grozote, strah in skrbi in se porazdelili na manjše tovariške skupine, kjer sta nas kmalu zajeli prijetno kramljanje in veselo razpoloženje.

Stirje četni oficirji smo se zleknili na ravninico tik za neko zapuščeno hišo, katere notranje stanje je dalo sklepati na to, da so jo bili njeni prebivalci v vsej naglici zapustili, tako da niso bili utegnili kdo ve kaj odnesti.

Vsak izmed tovarišev je prispeval svojo zalogo vina, in tako je postalo naše razpoloženje najboljšo, ko se je pred nami naenkrat pojavila ciganka, ki je morala biti od sile podjetna, da se je prebrinila skoro tik pred fronto. Črna kakor zemlja in uvela, da ne bi mogel prešteti vseh njenih gub, je kazala vendar prijetne poteze. Luna je bila pravkar tedaj prisvetila skozi oblake in osvetlila nekam skrivnostni pojav. Na njeno prigovarjanje smo razgrnili oledo in polegli ob njej. Starka pa je začela napovedovati srečo govoreč o ljubezni, bogastvu, sijajni bodočnosti, veseli poroki, vplivnih dobrih zvezah, velikih dediščinah, dobitkih v loteriji. Dasi smo delali vsi videz, kakor da nas to vse skupaj ne gane, se je vendar posamezniku ob vsem tem obilju napovedane sreče razjasnil obraz in veselo se muzaje je vsak, ki mu je prerokovala srečo, spremljal cigankine kretnje in njene kakor potok prelivajoče se besede. Ko pa je prišel na vrsto najmlajši, praporščak Zdenko, je ciganki ob obrtnem premetavanju kart naekrat zastal jezik. Obotavlja se je pokazala na karto, ki je ležala pred praporščakom. Bila je pikova dama, ki je po mnenju galiških cigank pomenila gotovo smrt. Nekaj kakor groza nas je spreletelo. Smrtno blede, z melanholičnim usmevom na ustnih je zrl na zlovesčo podobo praporščak Zdenko.

Tedaj pa smo se zavedli in se zasmejali: »Vse skupaj je neumnost! Vrzi še enkrat in naj bosta ženitev in sreča!«

Ciganka je začela znova mešati karte in zdaj je priklenila nase tudi pozornost onih tovarišev, ki se prej niso brigali zanjo. A ko je nazadnje znova obležala pred nami zlohotna podoba smrti, nas je popadel gnev. Zagrozili smo ciganki. Toda praporščak Zdenko se je posiljeno zasmejal: »Pustite jo, saj mi usoda le prerokuje, ne pa ustvarja!« In ciganka mu je vrgla karte v tretje. Ko pa je z levico privzdignil umazani kupec kart, smo opazili, da mu je roka za spoznanje drhtela. Starka je metala karte in živahno migala z očmi, očitno v hudi zadregi in boječ se naših pesti, s katerimi smo ji bili zagrozili, če ne bo prinašala boljše usode. Vendar je pred nami nazadnje znova obležala le — pikova dama. Kaj je bilo to? Polastila se nas je osuplost. Ko smo se predramili iz otrplosti, ciganke ni bilo več med nami. Izginila je, kakor bi se bila vdrla v zemljo.

Naslednji dan nas je že ob treh spravilo pokoncu povelje za napad. Po zasnovanem napadalnem načrtu bi morali zasesti raztegnjeni rob gozdička in odtod po prvem znaku za generalni napad jurišati rusko dobro utrjeno pozicijo, ki se je dvigala oddaljena nekaj sto korakov od gozdnega roba na majhnem pobočju, s katerega so Rusi obvladovali vse ravno pred njimi se raztegajoče polje.

Po polurnem korakanju smo že tičali ob gozdnem robu, skriti med drevesi, mrki in nemi, pripravljeni, da vsak trenutek na povelje naskočimo. Vojaki s puškami ob nogah in ročnimi granatami za pasovi so v strnjeni vrsti zasedli svoja mesta. Vsak je zamišljeno strmel predse tehtaje svoje dosedanje življenje in skušaje si osvetliti prihodnost vsaj za naslednji dan. Ali bom še ostal živ? Ali pa bom nemara mrtev ali s hudo rano obležal kje tam na polju.

Bavil sem se z enakimi mislimi, ko se me je narahlo dotaknila roka praporščaka Zdenka. Vprašujoče sem zrl v njegov obraz, v katerem se je zrcalila prečuta noč. Pomolil mi je dve pismi s prošnjo, naj preskrbim njihov odpošiljatev. Presenetilo me je. Skušal sem odgnati moreče misli, toda praporščak je odmahnil: »Hvala ti, tovariš, za dobro mišljeno tolažbo. Ne misli, da me je potrl večerajšnji dogodek s ciganko, toda priznam ti, da imam že nekaj dni smrtno slutnje, ki se mi potrjujejo bede in v spanju in se ne dajo odgnati. Dobro vem: današnjega dneva ne bom preživel...«

Nenadno povelje je prekinilo najin nadaljnji razgovor in naju pognalo vsakega na čelo svojemu vodu. Zarjovelu so topovi, zregljale strojne puške s svojim smrtonosnim tak-tak-tak in kakor bevsakajoči psi so vmes drobile puške. Završale so nad nami veje, se cepile in padale zadete od izstrelkov na nas. Neuklonljivo povelje: »Naprej!« ki smo ga

od moža do moža vzdolž napadalne vrste kriknili, nas je pognalo tik na gozdni rob in kakor splašena jata ptic smo se spustili iz gozda po poljski ravnini proti ruskim jarkom.

Glasneje je postalo rjovenje topov, podvojilo se je peketanje strojnih in navadnih pušk, bojni trušč na vsej črti se je stopnjeval s strahotnimi eksplozijami šrapnelov in granat, ki so treskale in orale okoli nas. Po kakih desetih korakih od gozdnega roba pa sem se ozrl na levo po svojem vodnem tovarišu, praporščaku Zdenku. Se sem ga videl, kako je na čelu svojega voda planil iz gozdnega roba na polje. Skoraj istočasno pa sem po tresku šrapnela opazil, kako je zakrilil z rokami, se zavrtel in telebnil na zemljo. Toda vrvež me je kmalu pognal naprej. Posrečilo se nam je zavzeti rusko pozicijo, katero pa smo mogli držati le dobro uro, kajti silen ruski protinapad nas je preko polja, posejanega z mrličmi in ranjenci, pognal nazaj. Vendar se nam je napad ta dan posrečil še enkrat. Vdrl smo v ruske jarke, katerih pa tudi tokrat nismo mogli držati. Ponovni ruski napad nam je zadal velike izgube in nas je vrgel ne samo do gozdnega roba, ampak še daleč preko njega nazaj.

Ob mraku smo bili spet v vasici, kjer smo prejšnji večer čakali v rezervi. Izgube so bile ogromne, vendar nas je najbolj žalostila usoda praporščaka Zdenka, kateremu je bila s tako gotovostjo prerokovana smrt. Njegov četovodja, ki je šel v napadu tik za njim, nam je povedal, da ga je ubil šrapnel. S težkim srcem sem odposlal pismi.

Ko smo čez dva dni ponovili napad in naposled za trajno zavzeli ruske jarke, smo ugotovili, da so bili Rusi med tem pobrali vse mrtvece in ranjence, tako da praporščakovega trupla ni bilo mogoče več najti.

Mad.

Tiho maščevanje

Vlak hiti v noč. Vagoni so vsi polni, da se ljudje gnetejo kakor slaniki v sodu. Postaja. Nekaj ljudi izstopi, pa pridejo drugi namesto njih.

Zraven moža, ki je že morda starejši, pa je videti mlad, je slučajno ostal nezaseden prostor. Doslej so ga menda neke skrivne sile zakrivale, zdaj pa se je iznenada vnel zanj pravi boj. Nekdo je zakričal:

»Slišite, to je pa moje kurje oko! Pazite vendar!«

Piskajoč glas se je ujezil:

»Kdo se pa zaletava vame?«

In debeli gospod s piskajočim glasom že sedi kakor vreča moke.

Rdeča lica ima, z zlatom obrobljene naočnike, ostro izrezano brado, pogled pa kakor kakšen sofer. Pa ukrivljen nos tudi. Tak je, kakor stari turški generali na slikah. Noge hoče iztegniti predse, pa se zaleti v kolena mladostnega starca, napravi takoj skrajno uradek obraz in reče:

»He... vi... slišite!... Ali ne morete malo bolj paziti?«

Mladostni stavec pa molči in gleda nemo ogorek svoje smotke, ki ga že dolgo žuli, kakor bi se bil vdal v svojo usodo. Neprestano strmi skozi okno. Zaradi tega se debeluh še bolj ujezi. Zamahne z roko, da bi odgnal dim, ki mu sili v nos, odrine kadilca in se zadere:

»Vi ste pa tudi eden tistih, ki sede, kakor bi bili za dva plačali! Da, to je olika...«

Kadilec spet ne reče nič. Ljudje okoli njega se začudeno spogledujejo in nekdo se oglasi:

»Jaz takih besed ne bi tako mirno požrl, jaz že ne... Bi mu že posvetil, temu napihnjencu... Da...«

Možak z naočniki naguba zdaj čelo, povoha, kar zarije nosnice v zrak, pomahne še enkrat z roko, in de:

»To naj bodo smotke! Smrde kakor kugal. Tako gnilo slamo kadite drugič doma, ne pa v vlaku. Jaz se bom zadušil.«

Očitno je, da pričakuje zdaj ogorčen odgo-

vor. Toda nič. Napadeni kadilec molči. Molči kakor riba. Sedi, gleda, se smehlja in kači, občinstvo se pa začenja čedalje bolj čuditi. Tistega, ki se je že prej oglasil in izpodbujal kadilca, spet zasrbi jezik. Obrne se k svojemu sosedu, ki ima ušesa, da bi delala čast vsakemu četveronožcu, in mu šepne, da vsi slišijo:

»Tega pa ne razumem. Možak mora biti gluha. Da dopusti kaj takega, je le preveč čudno...«

»Morda je pa prismojen,« odvrne tiho njegov sosed.

Možiček, ki se stiska med njima, pokuka s svojimi živimi očmi iz gneče in se ojunati:

»Najbrž bo kaj takega. Jaz bi nesramnežu že davno primazal tako, da bi vse zvezde videl.«

Možak z naočniki je besen. Se bolj se opogumi, še bolj začne odrivati potrpežljivega soseda, spopada čaka in se že pripravlja nanj. Nič.

Naposled vstane. Prišla je postaja, ko mora izstopiti. Nalašč stopi mimo grede še kadilcu na čevelj. Nič.

Komaj je zunaj, že se zberejo vsi ljudje okoli kadilca in dolgočas se oglasi:

»Slišite, gospod... odkod pa ste? Ali ste prismuknjeni? Da dovolite kaj takega...«

Tedaj pa se kadilec neizmerno zadovoljno in srečno zasmeje. In reče:

»Ni se mi ljubilo, da bi se bil z njim pričkal. Rajši sem mu ves čas, ko se je stiskal k meni, vrtal z gorečo smotko luknje v suk-njič.«

DOKAZ

Urša: »Moj stari je prišel danes domov pijan kakor klada. V sobi se je kar oblečen vrgel na posteljo.«

Neža: »To pa vendar ni znamenje, da bi bil pijan. Morda je bil le slabe volje ali kaj drugega.«

Urša: »Kako bi se bil pa vrgel na posteljo tam, kjer postelje sploh ni bilo.«

Božič sirote

Nocoj pa v mejici
na vsaki vejici
srebrna lučica
svetlo gori.

Tam svečki dve bom vzel
in k jaslicam ju del:
prva za očka bo,
druga za mamico.

Moj oče v Afriki
prelil je svojo kri,
v solzah pa mamica
utonila je doma.

Iz jaslic Dete zdaj
ju bo spremilo v raj,
tam bosta zvezdici
kot lučke v mejici.

Ivan Albreht

Sneženka in Roža

Pravljica za naše najmlajše

V samotni hiši je stanovala siromašna vdova. Pred hišo je bil vrt, kjer sta rasli dve vrtnici. Ena je imela bele, druga rdeče cvetove. In vdova je imela dva otroka ki sta bila tema vrtnicama podobna. Dve deklici sta bili. Ena se je imenovala Sneženka, druga pa Roža. Bili sta tako delavni tako dobri in pridni, kakor je moreta dva otroka biti. Le da je bila Sneženka bolj tiha in bolj mirna kakor Roža. Pogosto sta sami hodili po gozdu in nabirali tam jagode. Nobena žival jima ni storila nič žalega. Vse so se jima krotko bližale. Zajec je jedel zelje iz njunih rok srna se je vsela ob njuni strani, jelen je poskakoval z njima in ptice so obselele na vešah in pele najlepše, kar so znale.

Nobena nesreča ju ni zadela. Če sta se v gozdu zamudili in ju je prehitela noč, sta legli v mah in zaspali. Mati pa je vedela, da se ji ni treba nič bati. Zjutraj sta vselej že s solncem prišli domov.

Nekoč, ko sta v gozdu zaspali in se ob jutri zarji prebudili, sta zagledali lepaga otroka v beli, lesketajoči se obleki, ki je sedel zraven njiju. Vstal je in ju prijazno pogledal, toda rekel ni nič, ampak je tiho zavil v goščavo. Ko sta se ozrli, sta opazili, da sta spali vsó noč tik ob prepadu in da bi bili prav gotovo padli vanj, če bi bili šli v temi le še nekaj korakov dalje. Mati jima je rekla, da je moral biti to angel, ki varuje dobre otroke.

Sneženka in Roža sta tako skrbeli za red in snago v materini koči, da je bilo lepo vanjo pogledati. Pozimi je Sneženka zažigala ogenj na ognjišču. Zvečer, kadar je snežilo, je mati vselej rekla: »Pojdi Sneženka, in zapri zapaht!« Potem so sedle k ognjišču. Mati si je nataknila naočnike in jima brala iz debele knjige. Sneženka in Roža pa sta poslušali. Zraven njiju je ležala ovčica in za njima je čepel bel golobček, ki je skrill glavo pod perot.

Nekega večera, ko so tako sedele za pečjo, je nekdo potrkal na vrata. Mati je rekla: »Hitro odri Roža! Neboš je kakšen popotnik ki prosí za prenočišče.«

Roža je šla in odrinila zapaht. Mislila je, da bo pred vrati star siromak. Toda bilo je nekaj drugega. Bil je — medved, ki je pomolil skozi vrata svojo debelo, črno glavo. Roža je zakričala, kar ji je grlo dalo in stekla nazaj k materi ob ognjišču.

Medved pa je začel med tem po človeško govoriti in je dejal »Ne bojte se me. Nič hudega vam nočem. Saj veste, zunaj je mraz,

da kar škriplje sneg. Kar trd sem od mraza in bi se rad pri vas malo ogrel.«

»Ubogi medved,« je rekla mati »No, kar lezi tu k ognju. Pazi samo, da si kožuha ne osmодиš.«

Pomirila je Sneženko in Rožo, ki sta se preplašeno stiskali k njej. Kmalu se nista več bali in sta začeli velikega medveda radovedno ogledovati.

»Otroka, iztebita mi sneg iz kožuha!« je poprosil kosmatinec.

Vzeli sta metlo in mu ometli sneg. Medved pa se je pretegnil ob ognju in začel zadovoljno gosti.

Ko je prišla ura počitka, je rekla mati medvedu:

»Kar ostani v božjem imenu pri ognjišču, da te vsaj zeblo ne bo.«

Ko se je zdanilo, sta deklici odprli vrata in odcinal je po snegu v gozd. Ves dan ga ni bilo na izpregled, zvečer pa se je spet vrnil. Tako je bilo potem vsó zimo. Otroka sta se z njim igrala. Tako so se ga vsi navadili, da niso šli spat, dokler ni potrkal na vrata kosmatij gost.

Ko je pomlad stopila sneg in je že vse ozelenelo, je dejal medved nekega dne Sneženki:

»Zdaj pa pojdem in me do zime ne bo več nazaj.«

»Kam pa, ljubi medved?« je vprašala Sneženka.

»V gozd moram iti in varovati svoje zaklade pred hudobnimi palčki. Pozimi, ko zemlja zamrzne, morajo ostati v t'eh in ne morejo priti na dan zdaj ko je solnce raztaljalo sneg in vse ogrelo, pa prilazejo iz zemlje, da povsod iščejo in kradejo. Kar jim pride pod roke in izgine v njihova podzemeljska skrivališča, je za zmerom izgubljeno.«

Sneženka je bila hudo žalostna. Ko je odprla vrata in je stopil medved čez prag, se je na kljuki nataknil in košček kože se mu je odrgnil. Sneženki se je zazdelo, kakor bi se bilo tam nekaj zlatega zasvetilo. Medved pa jo je naglo ubral dalje in je kmalu izginil med drevjem.

Čez nekaj dni je poslala mati deklici po dračje. Tedaj sta odkrili v gozdu mogočno drevo, ki je ležalo na tleh. Med travo pa je nekaj poskakovalo in sami nista vedeli, kaj. Ko sta prišli bliže, sta zagledali palčka s starim, uvelim obrazom in snežno belo brado ki je bila najmanj za laket dolga. Konec brade pa je tičal v razpoki drevesa in palček je poskakoval sem in tja kakor privezan psiček in

si ni vedel pomagati. S svojimi rdečimi, srepmi očmi je buljil v deklici in kričal: »Kaj stojita kakor dva lipova bogova in me gledata? Rajši pridita in mi pomagajta!«

»Kaj si pa delal, možiček mali?« je vprašala Roža.

»Ti neumna, radovedna gos!« je vzkliknil palček. »Drevo sem hotel preklati, da bi si napravil nekaj trsk za kuhanje. Če vzamem debele klade, se jed predolgo kuha in se mi voda prismodi. Saj veš, da le malo pojem, in ne kakor vi, požeruhi, ki pripravite toliko v želodec, da se kar davite! Že sem zabil zagozdo, in drevo bi bilo hitro čez pol, toda les je bil preveč gladek. Zagozda je zdrsnila iz razpoke, pa tako hitro, da nisem mogel več potegniti stran svoje lepe, bele brade. Zdaj tiči v razpoki in ne morem se rešiti. Ti, otrok neumni, pa se še norčuješ iz mene in režiš se. Fej, kako si le nemarna!«

Deklici sta mu hoteli pomagati, toda brade nista mogli rešiti, ker je bila preveč trdno ujeta v precepu.

»Čakaj, jaz pojdem po ljudi!« je vzkliknila Roža.

»Neumnica,« je zagodrnjal pritlikavec, »kdo bi takoj klical l'udi? Saj je že vaju preveč. Ali vama ne pride nič pametnejšega na misel?«

»Ne bodite tako nestroni!« je rekla Sneženka. »Vam bova že pomagali!«

Segla je v žep, vzela iz njega škarjice in odrezala konec brade.

Ko je palček začutil, da je rešen, je pograbil vrečico, ki je bila skrita med koreninami drevesa in polna zlata. Zagode! je:

»Grdebi grdi! Mojo lepo brado odstrižita. Fiso sta zaslužili, ne pa plačilo!«

Vrgel si je vrečo čez ramo in šel, ne da bi se bil za otrokoma ozrl.

Čez nekaj dni sta se šli Sneženka in Roža igrat k potoku. Tedaj pa sta iznenada opazili, da skače nekaj kobilici podobnega proti vodi. Šli sta bliže pogledat, kaj naj bi bilo, in takoj sta spoznali hudobnega pritlikavca.

»Kaj pa delaš?« je rekla Roža. »Saj menda ne misliš skočiti v vodo?«

»Takšen norec nisem,« je vzkliknil pritlikavec. »Ali ne vidita, da me misli ta vražja riba potegniti v potok?«

Palček je sedel ob vodi in lovil ribe. Nesreča je hotela, da se mu je brada ovila okoli vrvice s trnkom. Ko je kmalu nato prišla za vado velika riba, je bil palček preslaboten, da bi jo bil vrgel na kopno. Riba je bila močnejša in je vlekla palčka proti vodi. Sicer se je lovil za vse korenine in trave, toda neprestano je moral lezti proti vodi in je bil v veliki nevarnosti, da ga bo riba potegnila v tolmun. Dekletci sta komaj še prišli ob pravem času. Poskušali sta oprostiti palčkovo brado, toda vse je bilo zaman. Vrvice se je že preveč zapletla vanjo. Nič drugega jima ni ostalo kakor da sta moralj spet vzeti škarje in striči, da je palček izgubil iznova kos svoje dolge, sive brade. Ko je to videl, se je ujezil:

»Ali sta me morali spet tako popačiti? Ni dovolj, da sta me že zadnjič tako oskubli. Zdaj bom kmalu brez brade, če se še kdaj srečamo. Sram vaju bodi!«

Potem je pograbil vrečo biserov, ki jo je imel skrito med bičjem. Vrgel si jo je čez ramo in izginil za prvim kamnom.

Čez nekaj dni se je spet primerilo, da je poslala mati hčerki v mesto po sukaneč in šivanke. Pot ju je vodila čez pašnik, ki je bil posejan s skalami. Tedaj sta iznenada opazili veliko ptico, ki je plavala po zraku in kro-

žila nad njima. Čedalje večja je postajala, potem pa se je iznenada pognala proti tlom in planila za veliko skalo nedaleč od njiju. Takoj nato sta začuli prestrašen krik. Pohiteli sta k skali in s strahom opazili, da je orel pograbil njunega starega znanca, nehvaležnega palčka in ga hotel odnesti v višave. Dobra otroka sta ga še ujela za noge in ga tako dolgo vlekla k sebi, da se je orel naveličal borbe in izpustil svoj plen.

Ko se je palček opomogel od prvega strahu, je zaklical s svojim zadirčnim glasom: »Ali nista mogli lepše delati z menoj? Vso suknjico sta mi raztrgali, da so ostale same sunje. Kako sta neumni!»

Potem je vzel vrečo, polno draguljev, in hitro izginil pod skalo v svoje skrivališče.

Dekleti ki sta bili že vajeni njegove nehvaležnosti, sta šli dalje svojo pot v mesto. Ko sta se vračali po isti stezi domov, sta presenetili palčka na istem kraju pred izpraznjeno vrečo draguljev. Nehvaležnež ni mislil, da bi utegnil priti še kdo mimo ob tej pozni uri.

Večerno solnce je osvetljevalo lesketajoče se drago kamenje, ki se je svetilo v vseh mavričnih barvah. Otroka sta presenečena obstala in strme gledala to prelepo igro vseh barv.

»Kaj pa zijata?« se je ujezil palček in kri mu je zalila obraz. Sneženka in Roža sta se prestrašili. Roža je kriknila na pomoč. Tedaj pa se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Ko se je namreč z začetkom pomladi medved poslovil od prijaznega doma, ki mu je vso zimo dajal zavetje, je rekel dekletoma, naj ga pokličeta, če bosta kdaj potrebovali pomoči. Slišal ju bo in takoj pritekkel.

In zdaj ju je res čul in prišel. Izenada sta ga zagledali za sabo in ga z veseljem presenečenjem pozdravili. Palček pa je v tem trenutku planil kvišku in prebledel kakor zid. Začel se je ozirati, da bi kam pobegnil, toda spoznati je moral, da je do njegovega skrivališča predaleč in da ga ne bo mogel več doseči, ker je medved dosti preblizu.

Tedaj se je stresel in vzkliknil z drhtečim glasom:

»Ljubi gospod medved, prizanesite mi! Vse svoje zaklade vam dam. Pogledjte te svetle kamne, ki leže po tleh! Vzemite jih! Podažite mi življenje! Kaj boste z njim? Saj me še za dober grižljaj ni. Še v ustih me ne boste čutili. Vzemite rajši obe brezbožni dekleti, ki sta mladi in sočni, kar v božjem imenu ju pojejte!«

Medved pa se za palčkove besede ni zme-

nil. Udaril je s šapo hudobnega nehvaležneža, da je bil pri tisti priči mrtev.

Deklici sta hoteli zbežati, toda medved je zaklical za njima:

»Sneženka in Roža, ne bojta se me! Počakajta, da pojdem z vama.«

Res sta ga počakali, ko pa je prišel do njiju, je iznenada padla medvedja koža z njega, in pred njima je stal mlad gospod, ki je bil ves v zlato oblečen.

»Jaz sem kraljev sin,« je rekel »in brez-

božni pritlikavec, ki mi je kradel zaklade, me je preklel, da sem moral kot medved tekati po gozdu, dokler me ni njegova smrt rešila. Zdaj pa je dobil svojo zasluženo kazen!«

Sneženka se je poročila z njim, Roža pa z njegovim bratom. Razdelili so si velike zaklade, ki jih je bil hudobni pritlikavec znošil v svoje skrivališče. Stara mati je še dolgo živela pri svojih otrokih in živi še dandanes, če še ni umrla.

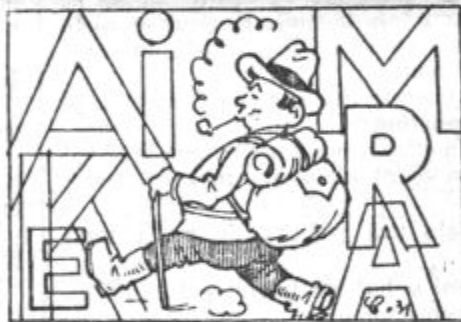
Ugankarski kot za bistro glavice

Kaj ima Mihec v vreči

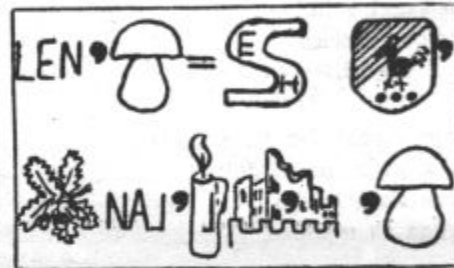
Če črno pobarvane dele izrežeš in prav sestaviš, se ti bo odkrila vsebina vreče.

Kam gre gospod Klobuštrin

Mož odhaja v tujino. Če hočeš vedeti kam, moraš črke pravilno sestaviti.

Trije rebusi

Imena tistih, ki bodo pravilno rešili vse nagrade, bomo objavili v prvi številki po novem letu.

Na majhnih zvezdah bi človek preskakoval hribe

Če rečemo, da tehta kakšen človek 76 kg, pomeni to, da ga privlačno moč zemlje vleče k sebi s silo 76 kg. Ali je privlačna sila tudi na drugih nebesnih telesih enaka? Ne, ker je odvisna od velikosti in gostote nebesnega telesa. Čim manjše je nebesno telo, tem manjša je njegova privlačna sila. Človek, ki tehta na zemlji 76 kg, bi tehtal na mesecu nekaj nad 12 kg, na Jupitru okoli 133 kg. Isti človek bi tehtal na soncu 2000 kg. Če bi pa ta človek s 76 kilogrami prišel na kako zvezdo, ki je med Marsom in Jupitrom, bi bil težak komaj 112 gramov. Na težo pa ne vpliva samo velikost nebesnega telesa, kakor

smo že rekli, ampak tudi gostota snovi, iz katere je sestavljeno to telo. Če bi imela zemlja tako gostoto, da bi bila po svoji teži enaka soncu, bi bil kilogram na zemlji težak 324.000 kg. Dekle, ki zdaj tehta 50 kilogramov, bi potem tehtalo 16.000 ton.

Če bi bilo mogoče zmanjšati privlačno silo, bi človek, ki na zemlji nese 50 kg, nosil na mesecu 300 kg, na nekaterih manjših planetih pa celo 34.000 kg. Na teh nebesnih telesih bi lahko preskočil največje cerkev in nosil ogromno težo. So tudi tako majhna nebesna telesa, da bi na njih zemski človek lahko preskakoval hribe.

Toplota iz vročih vrelcev bo grela hiše

Otok Island spada pod Dansko. V glavnem mestu Danske Kopenhagnu je bila pred kratkim vrtnarska razstava, na kateri je imel otok Island poseben oddelek. Središče tega je bila natančno po naravi narejena islandska pokrajina, kjer iz zemlje vroči ognjeniški

vrelci, iz katerih se dvigajo bele pare. Še bolj zanimivi pa so bili islandski vrtnarski pridelki, ki so spominjali na vrtnarske pridelke iz kake južne dežele. Dasi je Island tako daleč na severu, vendar rasto tamkaj čudovito lepe krizanteme, prekrasni nageljni

vsakovrstnih barv, paradižniki, grozdje in drugo. Vse to dandanes lahko Island na svojih negovanih vrtovih sam prideluje in je docela neodvisen od uvoza iz južnih dežel.

Seveda bi ne bilo mogoče, da bi vse to raslo tamkaj na mrzlem severu na prostem. Te rastline negujejo v toplih cvetličnjakih, katere ogrevajo s toploto iz naravnih vročih vrelcev.

Zdaj je vlada sklenila, da bodo v prihodnje tudi stanovanja ogrevali s to ognjeniško toploto. Ze delajo načrte, da bodo v glavno mesto Islanda Reykjavik napeljali po ceveh iz bližnje okolice vročo vodo, ki bo potem prebivalcem na razpolago. Ze od nekaj Islandke to naravno vročo vodo porabljajo za pranje. Ze pred nekaj leti so napeljali vročo vodo iz bližnjih vrelcev v nekatere bolnišnice, ki so kaka dva kilometra od vrelcev. Tudi nekaj šol že ogrevajo ti vrelci. Pri tem se je izkazalo, da je taka kurjava znatno cenejša kakor pa s premogom.

V Reykjaviku že kopljejo jarke za cevi, ki bodo dovajale vročo vodo v mesto. Cevi bodo obdali s posebno mešanico lesa in betona, da bo voda iz teh vrelcev prihajala v Reykjavik še vedno 90 stopinj vroča. Vsa naprava in njeno vzdrževanje bosta poceni.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

× Na svetu je 2116 milijonov ljudi. Nemški statistični urad objavlja najnovejše podatke o številu prebivalstva na zemlji, zbrane na podlagi zadnjih ljudskih štetij tako, da približno ustrežajo stanju iz lanskega leta. Na svetu je po teh podatkih 2116 milijonov ljudi. Azija šteje 1162 milijonov ali blizu 55%, Evropa jih ima 526 milijonov, Amerika 266, Afrika 151, Avstralija z Oceanijo pa 11 milijonov. Najgostejše naseljena je še vedno Evropa, kjer pride na en kv. km 46 prebivalcev, a vendar je še dovolj prostora, če pomislimo, da pride v Belgiji na en kv. km 273 prebivalcev, na Holandskem 250, v Angliji in severni Irski 194, v Nemčiji 144, v Italiji 138, na Češkem 138, na Moravskem 134. Mnogo redkeje so naseljeni drugi deli sveta. V Avstraliji in Oceaniji pride povprečno na en km² samo 1 prebivalec. Po številu prebivalcev so tri največje države Anglija, Kitajska in Rusija. Prva šteje 516 milijonov prebivalcev, druga 437.000.000, slednja pa nekaj nad 170.000.000.

× Za oficirko je imenovana. Na predlog francoskega kolonialnega ministrstva je bila te dni imenovana neka žena za oficirko v Tunisu. To je mlada Pierette Bidianova. Pred nekaj leti je odšla kot tipkarica v Tunis, kjer se je spoznala s poročnikom Henricom Brandstädterjem, ki je služil pri dro-medarskem bataljonu. Poročnik je upal, da bo premeščen v Pariz in da se bo lahko oženil. V tem pa je dobil nalogo, da odide v Sahara, v neko garnizijo, ki je 6000 km od Tunisa. Njegova zaročenka se je odločila, da mu sledi. Po silnih naporih je prišla v njegovo garnizijo. Brandstädter je zaprosil za ženitno dovoljenje, ki ga je tudi dobil, a hkratu so imenovali njegovo ženo za poročnico.

× Dolžina novih nemških avtomobilskih cest, ki so jih zgradili v zadnjih štirih letih, znaša 2026 km. 1600 km takih cest pa še gradijo in bodo prihodnje leto izročene prometu. Ko bodo končane te ceste, bo skupna dolžina znesla šele tretjino vsega cestnega omrežja, ki ga nameravajo zgraditi.

× Z dobljenimi stavami je poplačal dolgove. Nad trgovcem Urryjem Wattsonom iz Abingdona na Angleškem so pred dvema letoma razglasili konkurz. Zdaj pa je mož predlagal, naj bi konkurzni odlok razveljavili, kajti vse svoje dolgove je sam poravnal. Oxfordsko sodišče je njegovemu predlogu ugodilo, ko je ugotovilo, da mož res nima več dolgov. Najbolj zanimivo pa je to, da jih je plačal s tremi dobljenimi stavami, in sicer na neki nogometni tekmi, na neki konjski dirki in ob neki tretji priliki. Wattsonovi upniki so dobili svoj denar stoodstotno nazaj.

× Zakaj pijemo kavo z mlekom. Znano je, da črna kava človeku draži živce, da ne more spati. Vzrok temu je kofein. Neki švicarski zdravnik pa je ugotovil, da odvzame mleko kavi nekoliko tega kofeina. Že nekaj kapljic mleka ublaži delovanje kofeina.

× Kako hitro rastejo nohti in lasje. Američani so ugotovili, da zraste noht v 12 sekundah 0.04 mm, in sicer znaša rast podnevi 0.06 mm, ponoči pa 0.02 mm. Podobno je z lasmi. Podnevi zrastejo do 0.08 mm, ponoči pa 0.01 mm.

× Cepivo zoper slinavko in parkljevko. Francosko časopisje poroča iz Ekvadorja, da je neki tamkajšnji rojak iznašel cepivo zoper slinavko in parkljevko. S tem cepivom cepljena živina najmanj eno leto dni ne bo zbolela za to boleznijo.

× Kruh za rodovitnost žensk, ki ne morejo postati matere. Iz Angleške prihaja vest, ki bo tistim ženskam, ki ne morejo imeti otrok, vnila novega upanja. Londonski zdravnik dr. Lionel James Picton je imel namreč v obravnavi bolnico, ki je bila že mati deklice in ki bi rada imela tudi fanta. Pregled je ugotovil, da z drugim otrokom ne more več računati. Ker je bila zaradi tega zelo nesrečna, je poskušal dr. Picton nekaj novega. Kakor je znano, je vitamin E vitamin rodovitnosti. Če tega vitamina v hrani primanjkuje, povzroči to jalovost. Dr. Picton je v zvezi z zdravnico dr. Chickovo sestavil za bolnico posebno hrano. Ki je imela kot sestavni del »kruh za rodovitnost«,

kakor sta ga imenovala, ker je v njem mnogo vitaminov E. Uspeh je bil presenetljiv. Bolnica je res rodila. In sicer dečka, kakor si je bila želela. Ko so ljudje za ta uspeh zvedeli, se je obrnilo seveda mnogo žensk na dr. Pictona, tako da se je ta domenil s pekomo Williamom Mandevilleom, da je začel peči kruh rodovitnosti po njegovih navodilih. Ta kruh so začeli kmalu izvažati tudi v tujino.

× Uho bi si rad kupil. V Mehiki živi mlad zdravnik, ki je sicer bogat človek, pa mu vendarle manjka eno uho. Ker je pomanjkane uhlja za mladega in bogatega zdravnika nerodna zadeva, se je odločil, da od koga drugega kupi uhelj. Na vse načine si je že z oglasil prizadeval, da bi koga pridobil za tako kupčijo. Za en sam uhelj ponuja celih 400 funtov šterlingov. Čeprav je to precejšen znesek, vendar se možu doslej še ni posrečilo, da bi bil našel prodajalca. Zdaj je poslegla vmes policija, ki je take vrste oglase v listih prepovedala. Komaj pa je začela nastopati policija, je mož imel v rokah ponudbo 63 ubožnih slušateljcev medicine, ki bi bili pripravljeno dati si odrezati en uhelj za ta denar, da bi laže študirali. Kateri med njimi je bil tako srečen, tega ne vemo, pač pa bomo, da bodo morali tisti uhelj odrezati trije zdravniki in ga tudi trije kupcu priti. Zanimivo je tudi, kako je mož izgubil uhelj. Mehikanci so vročekrvni ljudje. Kadar se zabavajo, nihče ne ve, kaj se bo že v naslednjem trenutku zgodilo. Tako je tudi mladi zdravnik bil nekoč na neki rodovinski slavnosti, kjer so se veselili in zabavali. Zabava pa je bila tako živahna, da so se kmalu nekaj sporekli. Stric tega mladega moža je pograbil nož ter mladeniču odrezal uhelj.

× Ker je snedel preveč sladkorja, je umrl. Neki delavec v bližini Varšave je rekel svojim tovarišem, da lahko poje več kilogramov sladkorja hkratu. Tovariši so se z njim stavili, če poje tri in pol kilograma sladkorja, da mu dajo 60 zlotov. Delavec se je takoj lotil sladkorja. Dolgo časa se je mučil z njim in vmes popil ogromno množino vode. Še ni končal, ko se je onezavestil. Odpeljali so ga v bolnišnico in mu tam izprali želodec. Pa tudi to ni nič pomagalo. Ista ga dne je že umrl.

Ženski vestnik

Novosti letošnje zimske mode

Letošnja moda nam je prinesla spet kratka krila, obleke in plašče. Krila segajo do sredine meč, mlajše ženske jih pa lahko nosijo do pod kolen.

Plašči so zelo preprosto krojeni. Tesno se prilagajajo životu, ponajveč so brez pasu, zapeti na dva ali tri gumbce, s primerno velikimi žepi in okrašenimi s krznom. Velik krznen ovratnik pokriva reverje, pošitke ima na rokavih in okrog žepov, pa tudi spodnji rob plašča je obšit s krznom. Na ramah so plašči še vedno dobro podloženi z vatelinom, tako da vzdigujejo rame in da je ženska videti precej plečata. Temu primerno so podloženi tudi rokavi, v katere všijemo primerno trdo platno, ki drži rokava pokonci. Rokavi so v linah nagubani, proti komolcu se zožijo in so v zapetju ozki. K plašču je moderen tudi muf, ki je iz krzna iste vrste kakor na plašču.

Tudi kostum ženske zelo rade nosijo in je zelo v modi, ker je praktičen, posebno še za šport. Plašč pri hoji preveč ovira korak, a je tudi sicer pretežek za ramena, težko zložljiv in okoren. Kostum je pa tudi zelo praktičen za mesto, kratke sprehode in obiske. Naredi postavo ljubko in elegantno. Pri kostumu je jopica srednje dolga, v pasu se tesno prilagajajoča, za debelejšje osebe brez pasu, z našitimi žepi in zapenjajoča se skoro do vratu, z majhnim ovratnikom in velikimi reverji. Okrašena je s krznom, ramena so dobro podložena in rokavi kakor pri plaščih nagubani in proti zapetju zoženi. Kostum za

vsakdanjo rabo je iz finega blaga, a za bolj slavnostne prilike iz baržuna. Krilo h kostumu je ozko in ravno, dolgo do srede meč. Da krilo, ker je ozko, koraka ne ovira, so vsite gube ali pa je napravljen prerez.

H kostumu spada tudi bluz, ki je lahko iz navadnega blaga, svile ali pa pletena. Te bluze so tako raznolike in krasne, da žensko naredo mlado. Kostum, če je iz bolj temnega blaga, ga svetla bluz, bodisi rožasta ali enobarvna, poživiti in okrasiti, da ni treba drugega okrasa. Bluzo tudi lahko večkrat menjaš, jo opereš, zlikaš in je spet na videz nova. Če imaš več bluz, jih menjaj in ne bo se videlo, kakor da si vedno v isti obleki, čeprav nosiš samo en kostum.

Obleke, ki jih nosimo pod plaščem, so kaj preproste. Imajo razne našitke v obliki žepov na prsih in pod pasom. Ti žepki so obšiti z ozkimi boricami in so videti kakor vezeni. Na vratu sta le ozek izrez in majhen ozek ovratnik. Obleka je kar posuta z gumbi od vratu in še čez pas, ali pa ima celo vrsto gumbov po hrbtu, če se zapenja zadrž. Rame so istotako podložene kakor pri plaščih ali kostumih, le da so rokavi tričetrtinski. Krilo pri obleki je tudi ozko, spredaj z dvema gubama, ki sta zašiti malo čez kolena, dalje pa dobro zalikani in se pri hoji odpirata dajajoč prost korak.

Klobučki so majhni z navzgor obrnjenimi kraji, z majhno pentljico okrašeni in čepijo na vrhu glave. Takj klobučki so le za mlada dekleta, a starejšim ženskam ne pristajajo. Za starejše ženske so primernejši klobuki z navzdol obrnjenimi kraji. To jim daje bolj mladosten, hkratu pa tudi tisti resnobni izraz, ki se spodobi za ženske v bolj zrelih letih.

Kako naj se oblači debela ženska

Pri obleki naj pazi, da ni njena obleka preveč kričeča, da ima kolikor mogoče malo nakita in da je bolj preprosto narejena. Debela ženska naj ne nosi počez črtanih oblek, ker taka obleka jo naredi še debelejšo.

Zato naj bo previdna pri izbiri blaga. Četudi je črtasto ali rožnato blago moderno, naj si rajši izbere blago malo bolj temne barve in po dolgem črtasto, ker tako blago daje nekako večjo in vitkejšo postavu. Debela ženska ne bi smela imeti nikdar pasu na obleki, ker pas preveč poudarja bujne oblike.

Ženska, ki ima močno oprsje, kolke in vrat, naj se ne oblači v obleke s kakimi žepki na prsih ali okroglim izrezom pri vratu, širokim pasom in podobnim. Debela ženska naj ima vedno izrez okoli vratu v koničasti obliki in obleko narejeno v obliki jopice, ker to podaljša pas in je videti tedaj život bolj vitek. Tudi prekratko krilo dela žensko debelo, ker kratko krilo nekako zmanjšuje postavu, tako da je videti ženska bolj debela, kakor je.

Širokim, debelim obrazom tudi ne pristajajo majhni klobuki, ker klobuk brez krajev ali z majhnimi kraji napravlja obličje še debelejšje in širše. Tudi premizka štula klobuka dela žensko majhno in debelo, a previsoka štula spet poudari debelost obraza. Zato si izberite vedno bolj širokokrajni klobuk, da zožite obliko obraza. Tudi nogavic ali čevljev ne nosite v preveč živih barvah. Svetla barva nogavic ali čevljev podčrtava debelost noge, med tem ko je v temnih nogavicah videti noga vitkejša.

Ženska, ki ima močne roke, naj nosi ali dolge rokave preko zapetja ali pa kratke do komolca, ker rokavi, segajoči komaj do zapetja, dajejo roki debel in okoren videz.

Če imaš mrzle noge

Vedno se počutiš neugodno, če te zebe v noge. Če si zunaj na mrazu in te zebe, je to nekaj čisto naravnega. Če pa imaš mrzle noge v postelji in si jih ure in ure ne moreš segreti in od tega celo zaspati ne moreš, večkrat vzrok ta, da se kri po nogah prepočasno pretaka, da je kri slaba, da si pač slabor krvna in bi bilo potrebno kako zdravilo za okrepitev krvi.

Včas je pa tudi potegovana bolezen. Zato moriš vedno paziti, da bo prebava v redu, ker mrzle noge so tudi z nepravilno prebavo v zvezi. Kdor ima stalno mrzle noge, tak človek se tudi hitro prihladi, pa tudi druge bolezni se ga hitro lotijo. Zelo napačno mišljenje je, da te potem ne bo zeblo v noge, če obuješ dvoje ali troje nogavic. Nogavice nosimo samo zato, da telo ne oddaja ohranjenih izgublja svoje lastne toplote. Da pa nadlogo mrzlih nog odpraviš si pripravi vsak večer nožno kopel. Pripraviti si moraš toplo in mrzlo vodo. Taka kopel spravi kri spet v pravilni obtok, noge se segrejejo in neprijetni občutek izgine. Ko si noge skopala, jih zdrigni še z brisačo.

Zelo napačno pa je mnenje, da je dobro obleči v posteljo nogavice. Nogavice le ovirajo krvni obtok in je to sploh slaba razvada, spati v nogavicah. Če imaš mokro v čevljih tedaj se takoj, ko prideš domov, preobuj. Najboljša je, če si takoj tudi noge umiješ oblečeš sveže nogavice in suhe čevlje, pa se boš sama čudila prijetnemu občutku in toploti v nogah. Pa tudi prehlada se tako ni treba bati.

Razni vložki v čevljih sicer zadržijo mrz ali vlago, vendar nikakor ne grejejo. Copate, klobučevinasti čevlji noge le razvadijo. In če se razvadiš in si ves dan v copatah, te bo tudi v čevljih vedno v noge zeblo. Copate naj ti le služijo v toliko, da si zvečer odpočiješ trudne noge, če si čez dan veliko hodila v čevljih.

Za kuhinjo

Krompirjeva omeleta (za štiri osebe). Tri debele krompirje skuhaš olupiti in zreži na kocke. Zreži 20 dek slanina na kocke in slanino prepraži, da postane kakor steklena. Na slanino stresi krompir. Kar masti ni vpij krompir, jo odij. Osem jajc raztepni v štirih žlicah mleka, malo osoli in popopravi, zlij na krompir, zmešaj in nato stresi v vročo kozo, razravnaj v obliko omelete in speci kakor omeleto (krompirjevo testo razdeli na štiri dele tako da dobiš štiri omelete). Ko je omeleta po eni strani pečena, jo obrni in zapeci še po drugi strani, nato zvij in daj na mizo. Zraven daš solato ali kako omako.

Goveje meso z gorčico. 60 dek govejega mesa zreži na tenke koščke. Zrezano meso

deni v skledo. Na drobno zreži majhno čebulo, stlači tudi strok česna. Stresi na meso cepulo in česen, dodaj malo kumne, popra, soli in žlico moke. Vse skupaj z mesom dobro zmešaj. V kozo pa razbeli mast, stresi meso na mast in vse skupaj praži, da meso zarumeni. Nato dodaj žlico gorčice, žlico paradiznikove mezge, eno sesekljano sardelo in eno kisko kumarco (drobno zrezano). Premešaj in zalij z vodo, da dobiš gostljato omako. Meso naj v omaki vre do mehkega. Ko je meso že skoro mehko, dodaj eno kocko sladkorja in žlico kisa. Ko še malo povre, je meso gotovo. Zraven daš dušen riž in solato, če hočeš.

Čmoki iz slanine. 14 dek slanine zreži na kocke in prepraži, da postane slanina prozorna, nato daj na slanino eno drobno zrezano čebulo, žlico sesekljane zelene peteršilja in 28 dek na kocke narezanih žemelj, premešaj in postavi na stran za toliko časa, da žemlje popijejo vso mast. Pol ure, preden cmoke zakuhaš, pa polij po žemljah dva decilitra mleka, v katerem si raztepla tri jajca. Nato primešaj še dva decilitra moke. Vse skupaj dobro zmešaj in oblikuj z rokami (roke vedno moči z vodo, da se testo ne bo prijemalo rok) drobne cmoke, katere zakuhaj v slanim kropu. Vro naj četrt ure. Kuhane poberi v skledo in zabeli z ocvirki ali z mastjo, v kateri si zarumenila drobtine. Daš s kislim zeljem ali s kakšno omako na mizo.

Praktični nasveti

Da cvetlice v vazi ostanejo dalje časa sveže, dodaj vodi nekaj zrn soli. Sol prej v vodi dobro raztopi. Ko menjaš vodo cveticam, obriši vso gnilobo s stebel, po potrebi pa stebala še malo poreži. Tako bodo cvetlice dalje časa ostale v vazi lepe in sveže. Če hočeš, da boš ohranila cvetlice po več dni sveže, ne postavi jih takoj, ko jih prineseš domov, v preveč toplo sobo ali blizu peči, marveč na bolj hladen prostor, sicer kmalu zvenejo.

Posodo, v kateri kuhaš čaj, sčasoma porjavi in se ne da pomiti, pa tudi ne s peskom zribati. Če pa daš v posodo malo soli in vode in če to prevre, vzame sol vso barvo od čaja. Pa tudi skodelice, če so postale motne od čaja, zribaj s soljo in potem dobro pomij s toplo vodo.

Božični pozdravi

Veseli božič in srečno novo leto želijo sorodnikom, prijateljem in znancem:

Baljevac. Orožniška kaplarja Fertič Mirko (Dob pri Domžalah) in Rudar Alojz Urbanija (Vače pri Litiji).

Banja Luka. Slovenski fantje orožniki iz orožniške patrolne šole: Godec Lovk (Osica), Habjan Ivan (Trzin), Pintar Alojz (Škofja Loka), Jerot Anton (Sv. Lovrenc pri Mariboru), Vogrin Stefan (Nornjaci pri Murski Soboti), Lepej Anton (Polčane), Strukelj Pavle (Ljubljana), Gangl Vladimir (Vinje), Gregorič Jožef (Rakovnik), Razpet Anton (Podbrezje), Jenstrle Franc (Bled), Pelnjak Ivan (Ponikve), Pogledič Franc (Kočnik).

Banja Luka. Orožniški narednik Zgonc Matija s soprogo Rezika in hčerke Danico in Olgico.

Banja Luka. Slovenski fantje služeči pri topničarskem polku: Planinšek Franc (Zg. Sv. Kungota), Osojnik Karlo (Ruše), Kuhar Martin (Kostajnica), Koprivnik Franc (Nova cerkev pri Celju), Smrekar Anton (Litja), Hrovat Blaž (Rajhenburg), Grozina Franc (Straža), Gorenc Jožef (Križevci), Bobek Anton (Planina), Bavdek Leopold (Novo mesto), Lavrič Ivan (Kočevje), Andošek Ivan (Rbnič), Povhe Alojz (Sv. Duh).

Beograd. Orožniki Slovenci v službi pri velopodpovedniku: narednik Kemperle Ciril (Kranj), podnarednika Trstenjak Ivan (Štrigova pri Ljutomeru) in Artiček Karlo (Slivnica), kaplarji: Kukovec Matija (Ptuj), Krašovec Ignac (Kostanjevica), Cveto Janez (Dobova pri Brezicah), Jančič Ernest (Lavorje), Urbanč Franc (Kriška vas) in Topo-

lenjak Maksimiljan (Žirovnica pri Javorniku).

Beograd. Orožniški podnaredniki Zajšek Anton (Ptuj), Kranjc Feliks (Ptuj) in Mihovec Ivan (Ljubljana), orožniški kaplarji Dolšak Konrad in Janič Ernest (Slovenska Bistrica), Bahorič Rudolf (Metlika).

Beograd. Nežka Glad (Banja Loka).

Beograd. Orožniški podnarednik Ivan Trstenjak (Grobno vnik pri Štrigovi).

Beograd. Fanika in Dominik Koderman (Hotič pri Vačah).

Bled. Orožniški podnarednik Medvešek Ludvik z rodbino.

Čerevič. Orožniški kaplarji: Kavčič Pavle (Žiri), službujoč v Sremu, Kavčič Ivan (Žiri), službujoč v Bosni, in Rettel Karel (Žiri), službujoč v Liki.

Djakovica. Slovenski fantje pri pehotnem polku: Mezgec Feliks (Pesnica), kaplar Kuzmič Mihael (Videnci), redovi Hanžel Martin (Mala Nedelja), Kovačič Ivan (Polenšak), Ozmeč Tomaž (Križevci), Jerenec Franc (Sv. Marjeta pri Ptuj), Berlič Franc (Sv. Peter pri Mariboru), Rihter Franc (Sv. Lovrenc na Pohorju), Kampos Alojz (Podplat), Frumen Istvan (Krupljivnik), Gašperič Viktor (Vurberg), Puhfing Josip (Sp. Poljskava), Jug Stefan (Serdica), Gerjek Stefan (Poznanovci), Žiško Karel (Čepinci), Kuhar Franc (Tišina), Kolednik Janez (Brezovec), Merc Konrad (Soviče), Karol Franc (Brezovec), Repovsek Gustav (Ruše).

Dragačevo-Kaona. Orožniška narednika Zabavnik Jožef (Praprotno) in Podlionič Andrej s soprogo Francko in hčerko Zlatice-Štefice (Rateče).

Dušanovo - Prizren. Orožniški kaplarji: Maticič Matija (Ivanje selo pri Rakeku), Zihnerl Franc (Planina pri Rakeku), Trobej Si-meon (St. Janž pri Dravogradu), Poznič Janez (Bratislavci pri Ptuj), Centa Jožef (Velike Lašče), Zalar Franc (Borovnica) in Mirt Jožef (Sevnica ob Savi).

Hrtkovci. Orožniški podnarednik Letič Ignac (Sv. Vid pri Ptuj) in orožnika Borštnar Stanko (Zavine pri Zagorju) in Lovšin Ludvik (Ribnica pri Kočevju).

Jajce. Orožniški podnarednik Majar Ferdinand (Fram) in orožniški kaplar Germek Ivan (Ponikva ob južni železnici).

Karlobag. Zvonko in Marija Lagoja z otrokoma Frančiško in Ernestom in starim očkom Gašperjem Regitnikom.

Kastav pri Sušaku. Orožniški narednik Alojz Spolenak s soprogo Antonijo, hčerko Ankico in sestrično Lenko.

Kičevo. Slovenski fantje pri pehotnem polku: Hojnik Ciril in Ritonja Franček (Sv. Tomaž pri Ormožu), Bokan Ludvik (Dolič), Imenšek Gustav (Kostrievnica), Jus Anton (Zetale), Simonič Vinko (Sv. Trojica) in Podgoršek Franc.

Klanjec. Orožniški narednik Kmetec Franc, žena Cilka in hčerka Marica.

Kopaonik-Raška. Henrik. Ana in Martin Tacer, Andrej in Ivan Strnad (Pilštanj), Ivan Perc (Prevorje), Henrik Belak (Pilštanj), Josip Knez (Krmelj), Rudolf Sajevec (Zagorje ob Savi), Ivan in Štefka Prosenik (Sevnica), Ivan, Franc in Stefan Cirar (Litija), Ivan in Ana Serbec (Rajhenburg), Ferdinand in Pepina Viderman (Kočevje), Martin Centrih (Zagorje).

Kostolac. Anton, Marija, Ivan in Janez Obrez, Karel Gračner, Jakob in Marija Pušnik (Sv. Lenart), Karel Kolarič (Rajhenburg), Anton Jančič (Sv. Lenart), Ivan Kranjc (Velenje), Edi Kuhar, Anton Vrzelač, Ciril Obu (Velenje).

Kriva Palanka. Orožniški kaplar Vejin Trstenjak (Grobno vnik pri Štrigovi).

Kruševac. Orožniški kaplarji: Pavel Maček (Prevorje), Kožuh Alojz (Dramlje), Zelenik Jožef (Sv. Urban pri Ptuj) in Juteršek Jožef (Rečica pri Laškem).

Kulina. Orožniški kaplar Martin Krumpak, Rakek. Družina podpreglednika finančne kontrole Tacerja Antona.

Raška. Jožko Vinder.

Rtanj. Leopold Brvar in Ivan Brvar (St. Gotard), Franc in Lojze Obreza (Brezje), Franc Zakšek, Martin Jelenko in Maks Abram (Rajhenburg), Miha Zupanc (Zabukovje), Anton Lavrič (Čemšenik), Anton Zore (Trbovlje), Franc Perko (Ločica), Martin Vihar (Velenje), Jože Klopčič (Ržiše), Ivan Kos (Reštanj).

Sremska Kamenica. Gojenci orožniške patrolne šole, orožniški kaplarji: Mohorko Maks (Ptujška gora), Petelinšek Dominik (Vojnik), Založnik Rudolf (Frankolovo), Butja Janez (Podlipovca), Kramar Izidor (St. Jernej na Dolenskem), Korošec Franc (Rakitna pri Borovnici), Cvelbar Anton (St. Jernej na Dolenskem), Godec Ivan (Poljčane), Lapornik Adolf (Laško).

Stojnik-Sopot. Orožniški kaplar Janko Gramc.

Split. Orožniški podoficirji in kaplarji, služeči pri primorskem orožniškem polku: Baumgartner Anton, Paušer Franc, Podlipec Alojz, Zupan Janez, Flajnik Jakob, Jakl Anton, Kocbek Friderik, Pilko Zorislav, Maze Maks, Šetina Janez, Blejč Anton, Popit Franc, Alegro Albin, Stonič Viljem, Kuhar Franc, Pezdirc Matija, Škrabar Janez in Vogler Maks.

Šid. Družina Medvedčeva.

Štip. Slovenski fantje pri pekarski četni narednik Sisernik Ernest (Žerjav), kaplarji: Jež Franc (Vodice), Mulec Leopold (Gornje Jezero), Mejavšek Karol (Voličina), redovi: Brojan Anton (Loka pri Kamniku), Slovnik Josip (Šiška), Gladek Ludvik (Fužina pri Škofji Loki), Ožbold Ivan (Beževica), Lipovec Rafael (Želmlje), Mihelič Franc (Staro Apno), Marinšek Edi (Radomlje), Novak Ivan (Mirna peč), Petek Anton (Kamniška Bistrica), Sušteršič Alojz (Zagradec), Dolenc Maks (Volče), Bogataj Franc (Rakitna), Bizilj Ivan

(Ljubljana), Tihel Albin (Tacen), Zevnik Anton (Gornja Pirošica), Martinčič Anton (Paradiž pri Krškem), Končar Anton (Vrh pri Liji), Dolar Ludvik (Zalec), Irman Jožef (Veliki vrh pri Gornjem gradu), Gros Alojz (Višnja gora), Goričar Alojz (Kolarica) in Skufca Franc (Mleševo).

Vladimirovo. Orožniška podnarednika s soprograma: Julij in Režika Klepec ter Andrej in Pavlina Vrtnik.

Zagreb. Slovenski fantje podoficirske šole »Kraljice Marije: kaplarji Geister Reinhold (Rajhenburg), Kristan Karlo (Ponkirca), Rahtev Janez (Šoštanj), Puhan Alojz (Bukovnica), Bedrač Janez (Hajdina), Simonič Rudolf (Križevci). Zemljak Franc (Gornja Radgona, Petrnal Mirko (Dolenja Dobrava), Gros Anton (Novo mesto), Pirnat Jožef (Višnja gora), Povh Friderik (Ljubljana), Gunčar Stanislav (Krško), Kramar Ivan (Ig), Pavlin Mirko (Maribor).

★
Judendorf - Seegraben (Avstrija). Anton in Marija Kopmaier, Andrej in Marija Feigl, Liza Godec, Franc in Frančiška Fidler, Ivan in hči Dragica Kelhar, Alojz in Treza Kelhar, Jurij in Pavla Gorenak, Marija Lesar, Andrej in Neža Bučar. Anton in Treza Hudoles, Franc in Ana Zupanc, Miha in Lojza Naveršnik, Ivan in Kati Petrovič, Stefan in Roza Vogrič, Jožef in Magdalena Gošer, Avgust in Justo Gutovnik, Matija in Amalija Pečar.

Judendorf pri Leibnu (Avstrija). Marija in Konrad Schuster.

Gnigl-Salzburg (Avstrija). Roza Vogel.

★
Klanxbüll (Nemčija). Pahernik Franc in

Kreps Pavel (Svečina pri Mariboru).

Dortmund - Mengede (Nemčija). Jakob in Marija Rebernak (Konjice in Naklo).

Rothenklemp (Nemčija). Andrej Sprach (Podlehnik pri Ptujju).

Vietzen (Nemčija). Franc in Alojz Korošec, Barica Puhan, Viktor Križanič in Frančiška Korošec.

Dortmund-Eving (Nemčija). Knez Franc in Vincenc, Polješak Miha, Fric in Franc, Dolenc Ivan, Grabner Franc, Zagorc Valentin, Drobne Anton, Schniesa Fridrih, Anteršič Jakob, Kokalj Ivan, Gutovnik Pavel, Mramor Jožef, Župet Ignac, Poglajen Ivan, Regul Ivan, Šinkovic Franc, Zupan Martin, Mazi Ivan, Ladiha Alojz, Guminik Miha, Homšek Ivan in Goršek Leopoldina.

Pretzien (Nemčija). Abraham Ernest (Šalovci) in Irim Ludvik (Kuzma).

Grabow (Nemčija). Ciril Macun in Jožef Dijak (Stročja vas).

Pansin (Nemčija). Jakob Letič (Pobrežje pri Ptujju), Avgust Novak (Runeč), Štruel Janez in Jožko Šumenjak (Sv. Marjeta pri Ptujju).

Buer-Hassel (Nemčija). Jugoslovensko narodno društvo: Jezeršek Franc (Nova Oslica), Šuler Marko (Pišce), Korun Mihael (Trnava), Stergar Anton (Rudnik), Seničar Franc (Blanca), Hribar Matevž (Podgrča), Klun Ivan (Brezje), Marks Jožef, Heršlin Rudolf, oKrun Julij in Viktor, Jezeršek Franc in Rudolf, Stergar Rudolf. Jugoslovensko narodno žensko društvo: Marija Jezeršek, Barbara Šuler, Marija Korun, Tončka Stergar, Neža Seničar, Marija Keršlin, Eliza Heinel, Marija Sprejč, Uršula Rozman, Katarina Hribar in Elza Marks.

Dorstfeld (Nemčija). Članice Jugoslovenskega ženskega društva v Dorstfeldu pri Dortmundu.

Homborg-Hochheide (Nemčija). Vdove: Brenko, Bahar, Klenovšek, Kos, Kovačič, Mohar, Urbič in Vidmar; rodbine Breznikar Andrej, Breznikar Josip, Belak Mihael, Borštnar Anton, Čebin Franc, Flis Andrej, Hriberšek Fran, Kink Fran, Kališnik Rudolf, Knez Anton, Keržišnik Anton, Klembas Josip, Kukman Franc, Kovač Valentin, Maidič Josip, Maidič Fran, Mohorič Ivan, Martini Avgust, Malovrh Ignac, Mlakar Franc, Oblak Franc, Prejel Niko, Praznik Ivan, Roglič Martin, Šivak Alojz, Tevih Ivan Verbe Franc in Bajda Stefan.

Daber (Nemčija). Franc Jurkovič (Turjanec), Karel Korošec (Hrastje-Mota) in Marica Puhan (Rihtarovci).

Essen (Nemčija). Jugoslovensko narodno društvo: Skerlovnik Jože, Pulutnik Anton, Grahli Avgust in Franc, Lorber Franc, Hostnik Matija, Obrol Anton, Podbevšek Ivo, Benet Franc, Bastjančič Anton, Marn Anton, Kuga Franc in Ivan, Lorgor Florijan in Florijan Friderik, Sterman Friderik in Jeras Franc. Jugoslovensko narodno žensko društvo: Hauptman Alojzija, Sladič Rozalija, Skerlovnik Ana, Ravnikar Julijana, Pernuš Ivana s hčerko Ivano, Helena Kuga, Drobeš Ana, Bočko Francka, Emrih Roza, Kuhl Alojzija, Obrol Eliza, Pelko Marija, Dohr Neža, Plahutnik Angela, Marn Marija in Jožefa, Valter Milka, Verharen Ana, Theis Marija, Ceklan Ana, Stegeman Ana, Puhutnik Ana.

★
Foncegrive (Francija). Jakob Ješelnik, Valentin, Josip in Franc Cimprič, Jakob in Franjo Žagar in Josip Turk.

Brienne le Chateau (Francija). Elizabeta Nedl (Babinci), Ivana Čeh (Globočki vrh), Janez Kosi (Cven), Katarina, Marija in Stefan Hozjan (Odranci).

Poncet (Francija). Inkret Jožef v imenu vseh Jugoslovenov, ki so zaposleni v tukajšnjih gozdovih.

Bischheim (Francija). Čarni Peter in Verona (Kukeč).

Freyming (Francija). Blaž in Mici Mergole (Škocijan na Dolenjskem), Ivan in Tinca Strnad (Dobro polje na Dolenjskem).

L'hermitte par Sezanne (Francija). Knaus Franc in Anton, Debeljak Jakob in Zbačnik Franc.

Isbergues (Francija). Poberžnik Anton (Št. Janž pri Dravogradu) in Amalija (Trbonje pri Vuzenici) z otroki Ludvikom, Justino in Lidijo.

Guesnain (Francija). Rodbina Franc, Jožefina in Dragotin Janko. Dragotin Janko je bil na tekmi harmonikarjev v Parizu nagrajen in je prejel zlato medaljo.

Branges (Francija) Kar Franc.

Chemnot (Francija). Stanko Grof (Ljutomer), Roza Fartek, Marija Fartek, Anton Kočar (Doliči v Prekmurju).

Champeaux (Francija). Franc in Alojz Hiti, Alojz Šraj in Ludvik Turšič.

L'Epine aux Bois (Francija). Josip Košir, Alojz Košir (Retje - Loški potok), Anton Oražem, Ivan Samsa in Anton Anzelec (Mali log - Loški potok).

Chumery (Francija). Balek Jožef, Kuronja Tomaž in žena (Maranovci), Maršič Ivan in žena, Madžar Pale, Feher Gregor (Čentiba), Kuhar Fran in žena, Buček Stefan (Krajna), Horvat Ludvik in žena (Gederovci), Sapač Franc (Dankovci), Janbor Iren (Sv. Jurij in Medmurju).

Baux St. Croix (Francija). Feliks in Anton Janežič in Ignac Glac (Podpreska pri Dragi).

Vicoigne-Raismes (Francija). Peter in Angela Bostič, Slavko in Alojzija Kruč, Valentin in Režika Drogenik, Alojz in Julka Strajnar, Ivan in Klarica Povše, Janko in Mill Vozelj, Ivan Koncilja, Ivan Perčič, Avgust Hlastan, Alojz Vozelj in Franc Lambergar.

Bois de Duis Sivry Courty (Francija). Filip in Franjo Knavs in Anton Pantar (Novi kot), Filip in Marija Pantar (Prezid).

Contencou (Francija). Slovenci, zaposleni v francoskih gozdovih: Franc Bavec (Snožnik pri Ložu), Ivan Ovsec (Kozaršče pri Ložu), Ivan Šumrada (Podcerkev pri Ložu), Jožef Palčič (Kozaršče pri Ložu), Franc Žnidaršič (Podcerkev pri Ložu), Jakob Mahne (Goričice pri Grahovem), Anton Intihar (Bločice pri Grahovem), Anton Jožef (Lipsenj pri Grahovem), Jože Segar (Lipsenj pri Grahovem), Jože Urbika (Podgora pri Ložu) in Franc Špeh (Podgora pri Ložu).

Magni (Francija). Družina Scek.

Montmedy (Francija). Jožef Vogrinec (Ska-kovci).

Allier (Francija). Josip in Anica Cvar, Ivan in Alojz Cvar, Anton Ožbolt I., Ivan Šega, Anton in Ivka Šega, Franjo in Ljubica Pavlin, Anton Ožbolt II., Šandor Pavlin (Prezid), Josip Malnar, Ivan Gasparič (Mali log).

Fontainebleau (Francija). Anton Knaus (Novi kot), Anton Miklič (Stari kot), Ivan

Jenko (Prezid), Josip Levec (Viševak) Alojz Zakrajšek (Mramorovo), Milan Pajnič (Gorovo) in Ivan Žnidaršič z ženo (Kezmanke).

Forges les Eaux (Francija). Ivan Kotnik in Anton Antončič (Vrh), Franc Avsec (Pudob), Franc Marolt (Bloška polica), Franc Urbič in Alojzij Joželj (Lipsenj pri Grahovem).

Senlis (Francija). Banko Janez (Dankovci) in Wolf Karel (Žizki).

Tucquegnieux (Francija). Jugoslovensko podporno društvo: Radič Jože (Sevnica), Zorko Franc in Marija (Brezje), Zvegljič Zorke (Pečje pri Sevnici), Skoberne Franc, Trefalt Franc (Zabukovje pri Sevnici), Krofel Franc, Jug Ivan, Kranjc Rok, Soln Alojz in Elizabeta, Abram Leopold, Gracer Alojz (Rajhenburg), Seršen Franc (Blanca), Senegačnik Jože in Julijana, Grebenc Mirko, Grad Peter (Trbovlje), Peterlin Franc, Žohar Alojz (Hrastnik), Hentak Jože (Ptuj), Bezgovšek Miha (Laško), Levak Jože, Cerjak Ivan (Brezice), Divjak Ivan in Marija (Sv. Lenart pri Mariboru), Anžlovar France in Frančiška (Št. Vid na Dolenjskem), Selšek Franc, Kos Anton, Repovš Anton (Št. Janž na Dolenjskem), Rak Tomo (Bela krajina), Jazbec Miha (Sevnica), Tomc Rudolf, Fajfar (Sevnica), Klobučar Ivan (Mirna), Bajda Dominik (Radeče), Mlakar Franc (Trbovlje), Bauman Karel (Sevnica), Zorko Anton (Trbovlje), Štrus Ivan, Belec Ivan (Kum), Lipužič Franc in Marija (Trbovlje).

★
Krnov (Češkoslovaška). Anton Cetinski (Rajšele).

★
Waterschei (Belgija). Ivan Novak, Ivan Kocjan, Alojz Žnidaršič z ženo Stanko Paš, Jožef Mergole z ženo (Bučka), Ivan Smodič (Trbovlje), Anton Matjaž (Šmarje pri Jelšah), Ignac Murko (Podplat), Viktor Bezenšek (Trbovlje).

Fontaine l'Eveque (Belgija). Novak Martin (Raka pri Krškem), Tomažin Marija in Adolf s sinom Ivanom in hčerko Mimiko (Raka pri Krškem), Pečovnik Ivan (Mežica), Pečovnik Martin (Javorje pri Črni) Gračner Ferdinand (Hrastnik), Falsova Avgust z družino (Mežica), Ivčič Ivan z družino in Goren Fran in Pepca (Raka pri Krškem).

★
Nieuwenhagen (Holandska). Janez Žnidarič (Brezovo pri Raki), Alojz in Jožef Rot (Sv. Duh pri Krškem), Franc Herle (Hrastnik), Jožef Celjč (Novo mesto), Karel Teršič (Šmarje pri Jelšah), Jožef Korbar (Dol pri Hrastniku), Anton Gračnar (Planina pri Sevnici), Ivan Pezdevšek (Hrastnik), Jožef Videc (Št. Rupert pri Laškem), Josip Malenšek (Št. Janž pri Mokronogu), Vincenc in Hubert Marčič (Trbovlje).

★
Brooklyn (Zedinjene države). Pavle Kovač (Begunje na Gorenjskem).

★
Buenos Aires (Argentina). Peter Cerar (Zeje pri Sv. Trojici), Ivan Sivec (Rakitna pri Borovnici), Karel Kocjan, Ivan Bartolj (Leopold Šetina (Dolnja Straža pri Novem mestu).

Listnica uredništva

Bačkova. S hranilnimi knjižicami ni pomagano. Zavarovalnine nimamo uvedene. Sotrudništvo dobro došlo! Samo prosimo, da pišete kratko! Poština ni prosta.

Božični pozdravi. Takih pozdravov ki smo jih prejeli od rojakov v naših krajih, sploh nikdar ne priobčujemo. Dalje nismo mogli objaviti nekaj imen, ki so bila tako nerazločno napisana, da jih ni bilo mogoče prebrati. Seveda tudi nismo priobčili pozdravov, kjer so dopisniki pozabili zapisati kraje svojega bivanja.

Kulina. V Ljubljani ne izhaja noben nemški list, pač pa v Mariboru dnevnik »Mariborer Zeitung«.

Tucquegnieux. Take knjige nimamo! **Belo brdo.** Glede zaposlitve v Belgiji se morate obrniti na kakšen belgijski konzulat.

Za smeh in kratek čas

Razkrinkana sila hotelskega vratarja Melhijorja

Poglejte ga, kako stoji!
vsak siten gost se ga boji.
Ko Melhijor pa sukno sleče,
pred njim več nihče ne trepeče.
Vratar še suknič odloži,
zda; revše pred teboj stoji.
A ko se spravlja spat možak,
razjokal bi nad njim se vsak.

V SOLI

Učitelj: »Kdo je Kolumb?«
Tonček: »Kolumb je bil ... je bil ... ptič.«
Učitelj: »Osel kako moreš blekniti tako neumnost.«
Tonček: »Saj, saj ste nam včeraj pripovedovali o Kolumbovem jajcu!«

ZE SPI

Gašper (pride zvečer k prijatelju Mihi, ki pa je že v postelji): »Miha, ali spiš?«
Miha: »Ne!«
Gašper: »No, potem mi pa posodi 100 dinarjev!«
Miha: »Že spim!«

ZANESLJIVA SLUŽKINJA

Služkinja: »Gospa, jaz moram od vas, ker nimate več zaupanja v mene!«
Gospa: »Zakaj ne? Saj sem celo ključ od omarice z mojim nakitom pustila prosto na mizi!«
Služkinja: »Že, že, toda ključ ne odpre...!«

PRIZNANJE

A: »Čudim se, da se nikdar ne spomniš stotaka, ki sem ti ga lani posodil!«
B: »O večkrat se spomnim. To je eden izmed mojih najlepših spominov!«

NAGRADA ZA PRIDNOST

Mati: »Lepo je to, Mihec, da si bil ves čas tako priden. Kaj želiš za nagrado?«
Mihec: »Da bi smel zdajle nabiti soseda-vega Tončka...«

EDINI IZHOD

»Micka«, pravi gospodinja svoji služkinji, »vi ste ta mesec razbili posode za 600 dinarjev. To je več, kakor znaša vaša mesečna plača. Kaj naj napravimo z vami?«
Micka: »Plačo mi boste morali zvišati!«

PAMETNA REŠITEV

Zena: »Lovro, že spet greš v gostilno! Mar ne bi rajši malo mislil na bodočnost?«
Mož: »Na to lahko mislim tudi v gostilni!«

KDOR DRUGIM JAMO KOPLJE

Mlada žena: »Ali se še spominjaš, kako si me še pred meseci nagovarjal, naj vzamem v zakon tvojega prijatelja Gašperja, nazadnje si me pa sam vzel?«
Mož: »Veš, kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade!«

ŠKOTSKI DOVTIP

Dva Škota se srečata in prvi reče: »Ali si že slišal najnovejši dovtip?«
»Se ne. Kakšen pa je?«
»Če mi daš desetico, pa ti ga povem,« pravi prvi.
»To je pa res dober dovtip,« se zasmije drugi.

V TRGOVINI S ČEVLJI

Trgovec s čevlji: »Katero številko želite?«
Dama: »Moja številka je prav za prav 35, vendar se mi zdi udobnejša za mojo nogo 36...«
Trgovec: »To se pravi, da potrebujete številko 37...«

PREHITRO.

A: »Vaša nevesta pa zelo slabo sliši.«
B: »Res je. Ko sem jo prosil za roko, sem moral tako glasno tuliti, da so prišli vsi sosede in mi čestitali, preden je rekla da!«

VEČERNA ZABAVA

Trgovec je zamudil v majhnem mestu vlak in bi moral tam prenočiti. Brez smotra je taval po cestah in je slednjič vprašal nekega meščana: »Kdaj se pa začne gledališče?«
»Gledališče? Saj ga nimamo!«
»Kje pa je kak kino?«
»Ga tudi nimamo!«
»Kaj se človek pri vas ne more nikjer zvečer zabavati?«
»O, pač. Pojdite na postajo in glejte kako premikajo tovarne valone!«

ZAKONCA

Mož: »Kaj se to na tvoji glavi imenuje klobuk?«
Žena: »Ali se tisto pod tvojim klobukom imenuje glava?«

URADNI

Uradnik: »Koliko ljudi je v vaši niši?«
Klobuštrin: »Nobenega, ker so vsi zuna!«
Uradnik: »No, že prav. Toda koliko jih je, recimo, spalo zadnjo noč v vaši hiši?«
Klobuštrin: »Nobeden, ker je moja ženo bolel zob...«

PREPIR

Zenska (v prvem nadstropju): »To je neramno, vaš pes je vso noč lajal...«
Moški (v 2. nadstropju): »Vi pa ste ves dan igrali na klavir...«

NERAZUMLJIVO

Prvi: »Veš, vso noč sem prekrokal in sem prišel domov šele ob šestih.«
Drugi: »Kaj ti je pa rekla žena?«
Prvi: »Saj je nimam.«
Drugi: »Za hudiča, zakaj pa potem sploh hodiš tako pozno domov!«

PRED SODNIKOM

Sodnik: »Ko ste tožilca osmerjali z vsemi mogočimi psovskami, ste ga še pretepli. Zakaj ste to storili?«
Melhijor: »Ker je tožilec gluhi in psovki ni slišal!«

RAZUMLJIVO

Veliki: »Zdi se mi, da je začelo deževati.«
Mali: »Meni se pa nič ne zdi.«
Veliki: »Seveda, ker do tebe dež še ni prišel...«

SUPUJ DOMAČE PROIZVODE

Sodnik: »Kaj morete navesti za olajševalno okolnost?«
Tat: »Kradel sem vedno le domače proizvode...«

ZAKAJ, ZATO

Sinko: »Očka, zakaj so na oknih v bankah rešetke?«
Oče: »Zato, da se ravnatelji bank privadijo nanje za primer, da jih zaprejo...«

IZ SOVRAŠTVA

Pankracij: »Zakaj se ne smeješ? Saj so šale, ki jih pripoveduje Servacij, zelo smešne in duhovite!«
Bonifacij: »Ne morem videti tega človeka. Smejal se bom, ko bom šel domov.«

UBOGI MOŽ

Mož: »Spet, me že tako glisno zmerjaš, vsaj hkratu ne stepaj zofe, da si ne bodo sosede mislili bog ve kaj...«

SAM NAJBOLJE VE

Izak Roženkranc je padel v vodo in dal svojemu rešitelju dva dinarja nagrade. Vsi gledalci so začeli godrnjati. Izak pa je rekel: »Kaj godrnjate; saj vendar človek sam najbolje ve, koliko je vreden!«

TOBAK

Vrtnar: »Ta roža tu je tobak v polnem cvetu.«
Meščanka: »A kdaj dozori v cigare?«

SVOBODA

A: »Šest tednov si presedel v ječi. Ali se ti je kaj tožilo po ženi?«
B: »Bodij no pameten, v zaporu ima človek vsaj malo svobode!«

Radio Ljubljana

od 26. decembra do 2. januarja.

Nedelja, 26. decembra: 8.00: Citraški trio »Vesna« (Ivan Kosi, Vilko Skok, Rudolf Matzele), vmes plošče. 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). 10.00: Magistrji igrajo. 11.00: Otroška ura: Božične pravljice in pesmi (Vinko Bitenc). 11.30: Koncert (sodelovala bosta Jože Gostič, član zagrebške opere in radijski orkester). 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila. 13.20: Za pravo zabavo in nekaj za ples (plošče). 16.00: Pavla Paternost: Potica, veseli prizori (izvajali bodo člani radijske družine. 16.40: Vojaška godba (plošče). 17.00: Kmetijska ura: Ob koncu leta (Ludvik Puš). 17.20: Poročila o tržnih cenah. 17.30: Kmečki trio in pevski jazz-kvartet, vmes kratak prenos z razstave kanarčkov na liceju in plošče z Udovičevu in Lovšetovo. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Smučarska društva in smučarska zveza (predavanje Jugoslovanske zimsko sportne zveze, Ljubljana). 19.50: Gallusovi zbori (plošče). 20.10: Ljudski običaji na Stefanovo (Boris Oreš). 20.30: Veseli večer (sodelovali bodo Fantie na vasi, kvartet sest. Stritarjevih, Veseli bratci in plošče). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 27. decembra: 12.00: Operetni napevi (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00:

Čas, spored, obvestila 13.20: Zdaj pa po domače (plošče). 14.15: Vreme, borza. 18.00: Zdravstvena ura: Naravna obramba (dr. Breclj). 18.20: Ravel: Valček (plošče). 18.40: Umetnostni spomeniki (dr. Rajko Ložar). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Zima v pianinah (prof. Lipovšek, Ljubljana). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Tamburaški orkester. 20.30: Kunz igra šlagerje (klavir z ritmično spremljavo, plošče). 20.40: Pesmi in operne speve bo pel Roman Petrovič. 21.20: Citraške točke (plošče). 21.30: Tamburaški orkester. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emona«.

Torek, 28. decembra: 12.00: Solistične točke lahke glasbe (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.15: Vreme, borza. 18.00: Klarinet so'o (Leonard Kocjančič, pri klavirju Kuštrin). 18.40: Problemi demokracije (dr. Gosar, vseučiliški profesor). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Gaj v Srbiji in o Srbiji (dr. Ivan Nevestić). 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Koncert (sodelovala bosta brata Goloba na harmoniki in radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Audran: Mascotto (skrajšana opereta v treh dejanjih; plošče).

Sreda, 29. decembra: 12.00: Razni pevski zbori (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.20: Vesel opoldanski koncert (radijski orkester). 14.15: Vreme, borza. 18.00: Mladinska ura: Božične kolode in igre pri Slovencih (izvajali bodo člani radij. igral. družine, razlagal in vodil bo profesor Niko Kuret). 18.40: O javnih zgradbah v okviru javnih del v dravski banovini (inž. Herman Hus). 19.30: Nacionalna ura: Vprašanje domačega filma (Marko Fotez, Zagreb). 19.50: Šah. 20.00: Koncert lahke glasbe (radijski orkester). 21.00: Prenos iz Turina: Sinfonični koncert. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Nadaljevanje sinfoničnega koncerta iz Turina.

Četrtek, 30. decembra: 12.00: Poskočni napevi, veseli odmevi (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.20: Vesel opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.15: Vreme, borza. 18.00: Pester spored (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. 19.50: Zabavni koticček. 20.00: Večer lahke glasbe (sodelovali bodo Akademski pevski kvintet Vilko Skok s citrami in plošče). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Petek, 31. decembra: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.20: In nekaj za vse (plošče). 14.15: Vreme, borza. 18.00: Zvonjenje. 18.05: Radijski šramel. 18.25: Prenos iz frančiškanske cerkve: Zahvalna pesem. 18.35: Radijski šramel. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Plošče. 20.00: Valo Bratina: Mili gost, vesela igrice (igrali bodo člani gledališča v Ljubljani). 20.45: Kmečki trio (vmesne sbeve bo pela Štefka Korenčanova s spremljevanjem Kmečkega tria). 21.30: Silvestrovanje ljubljanske radijske postaje v dvorani Uniona.

Sobota, 1. januarja: 8.40: Verski govor (škof dr. Gregorij Rožman). 9.00: Čas, spored. 9.05: Kvartet pozavn. 9.30: Čajkovski: Trlec, suite (plošče). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.00: Otroška ura: »Porcelan«, igrice po Andersenu (izvajala bo skupina Vide Juvanove, članice gledališča v Ljubljani). 11.30: Koncert (sodelovala bosta Fanika Brandlova in radijski orkester). 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.20: Brez odmorov brez besed. 16.00: Nastop litijskih fantov in koncert godbe »Sloge«. 17.40: Harmonikarji (plošče). 18.00: Adamičevi fantje igrajo plesno glasbo. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Radijski program. 20.00: Zunanja politika (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Prvi večer muzikantskih komedijantov. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

V knjigah je, kar milijoni iščejo!

Vi vsi, ki v težkih bojih za obstanek in v velikih skrbeh ne morete poslati svojih misli v čudoviti svet fantazije, se boste ob čitanju velezanimivih knjig iz „Jutra“ knjižnice vsaj za kratek čas umirili in odpočili.

Na razpolago so naslednje knjige po globoko znižanih cenah:

1. Jean de la Hire: Lucifer, fantastični roman v šestih delih. 1924. 273 str. 2. Maurice Leblanc: Tigrovi zobje. Iz francoščine prevel F. J-o. 1924. 217 str. 3. Veridicus: Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 1924. 187 str. 4. James Oliver Corwood: Onkraj pragozda. Roman. 1925. 129 str. 5. Gustave le Rouge: Misterija. Roman. 1925. 177 str. 1926. 320 str. 6. Oskar Hubicki: Roman zadnjega cesarja Habsburžana. 1926. 320 str. 7. Jack London: Roman treh src. 1926. 433 str. 8. Oevre Richter Frich: Rdeča megla. Roman. 1926. 108. 9. Rene la Bruyere: Hektorjev meč. Roman. 1926. 80 str. 10. Zevacco: Papežinja Fausta: Roman. 1927. 194 str 11. J. O. Corwood: Lov za ženo. Roman. 1927. 194 str	12. E. G. Selige.—Brat: Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslovena. 1927. 291 str. 13. Philips Oppenheim: Milijonar brez denarja. Roman. 1927. 92 str. 14. Zane Grey: Železna cesta. Roman. 1929. 219 str. 15. Stanley Weyman: Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. 1928. 233 str. 16. Sinclair—Gluck: Zlati panter. Roman 1928. 17. Michael Zevacco: V krempljih inkvizicije. Zgodovinski roman. 1929. 462 str. 18. Marcel Priollet: Seržant Diavolo. Roman. 1929. 344 str. 19. Emerson Hough: Možje. Roman. 1930. 210 str. 20. Donald Keynohoe: Gusar v oblakih. Letalski roman. 1930. 130 str. 21. Artur Bernede: Belfegor. Pustolovski roman. 1930. 22. Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani. 23. Melik: Do Bitolja in Ohrida. 24. Frank Heller: Blagajna velikega vojvode.

POSAMEZNE KNJIGE:

Broširane Din 8.—

Vezane Din 16.—

Izbira poljubna

SKUPINA 5 KNJIG:

Broširane Din 35.—

Vezane Din 65.—

Izbira poljubna

SKUPINA 10 KNJIG:

Broširane Din 65.—

Vezane Din 125.—

Izbira poljubna

Nadalje nudimo našo pestro, poljudno znanstveno in zabavno tedensko revijo »Zivljenje in svet« v zvezkih, za kompletne knjige od prve do šeste po Din 20.— za knjigo ter francoščino za samouke po Din 30.— V navedenih cenah je vpošteta že poština, tako da naročniki knjig ne bodo imeli nobenih drugih izdatkov. Knjige bomo takoj odpošiljali, seveda le onim, ki bodo obenem z naročilom nakazali tudi denar.

Mladini za mal denar poln koš veselja za Božič

Za mladino so na razpolago sledeče knjige s številnimi slikami, ki prinesejo otrokom poln koš veselja in radosti:

25. Prigode porednega Bobija, 26. Sinko Debelinko, 27. Prigode gospoda Kozamurnika, 28. Janko in Stanko, 29. Skok, Cmok in Jokica, 30. Bratec Branko in sestra Mica,	31. Sambo in Joko, 32. Osel gospoda Kozamurnika, 33. Vrtismrček in Šilonoska, 34. Popkina, 35. Jelarjevi čuvaji.

Posamezna knjižica stane Din 10.—

Pri odjemu 5 knjig Din 40.—

Pri odjemu vseh 11 knjig Din 90.—

„Tarzan“, 2 knjigi, I. in II. del, stane sedaj samo Din 30.—

Cenjene naročnike knjig prosimo, da točno izpolnijo naročilnice, zlasti naj točno vpišejo številke knjig, ki jih naročijo, in jasno čitljiv naslov. Važno je, da obenem, ko nam bodo vposlali naročilnice, še tudi nakažejo po pošti odpadajoči iznos, da bomo mogli knjige hitro in točno razpošiljati. Naročilnice je v kuverti poslati na naslov: Upravništvo »Jutra« v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

Vse knjige se dobijo tudi v Tiskovni zadrugi, v Ljubljani, Selenburgova ul. 8.

Upravništvu „JUTRA“

v Ljubljani

Podpisani naročam sledeče knjige:

(navedite samo številke knjig)

Din

Vam obenem nakašem po poštni položnici na pošt. št. račun v Ljubljani št. 11842.

Knjige pošljite na naslov:

Knjižne nagrade imamo za Vas!

ZASTONJ dobite lepo knjigo, ki si jo lahko sami izberete. Preberite razpis, ki je v prvi številki ženskega časopisa »Žena in dom« in ki jo dobite brezplačno na ogled. Pišite upravi »Žena in dom«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 8/D.

PO SVATBI.

Stric se je oženil. Jožek je smel biti na svatbi. Po gostiji je vprašal strica: »Striček, ali imate tudi vi že otroke?«

»Ne, otroci pridejo šele po svatbi,« je menil striček.

»Dobro, torej pridem spet jutri vprašati,« je rekel Jožek.

DOBRA KUPČIJA.

Pesnik: »S svojo zadnjo pesmijo sem se ves mesec preživljal.«

Prijatelj: »Ali si jo za toliko prodal?«

Pesnik: »Tisto ne, ampak urednik me je vrgel po stopnicah in mi je moral tisoč dinarjev plačati za bolečine!«

SIROMAK.

Gospodar: »Včeraj ste imeli berglje, danes pa hodite brez njih.«

Berač: »Oh, gospod, tako sem siromašen, da jih moram večkrat pustiti doma, da se prehitro ne obrabijo.«

Mali oglasi

SVINJSKE KOŽE

Jajca, maslo vedno prodajate ter vse potrebščine stalno kupujete v Senčarjevih trgovinah, Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova.

ZDRAVSTVENE IN POUČNE KNJIGE

Kako se obvarujem vseh bolezni 18 din, Kako se žena obvaruje spočetja nosečnosti 32 din, Zdravje spolnega življenja 18 din, Veliki vsevedež 28 din, Knjiga dostojnega vedenja 25 din, Največji spisovnik ljubavnih pisem 28 din, Sanjska knjiga 32 din, Najboljša kuharica 45 din, Razprodaja po povzetju diskretno omotano »Sarko«, Ljubljana, Gosposvetska 13.

OPOZORILO GOZDNIM DELAVCEM

ki želijo iti v Francijo. Potrebno je večje število dobrih delavcev za podiranje hrastovega in borovega gozda, izdelovanje železniških pragov, cepljenje dog, žganje oglja. Delavci, ki se zanimajo za to, naj takoj javijo ime, kraj, dan in leto rojstva, naslov in poklic. Reflektiram samo na sposobne delavce. Pišite po slovensko na: Inkret Joseph, chef bucheron, Poncet-la-Ville par Pandy (Indre), La France.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

in srečno novo leto želi vsem svojim domačim, prijateljem in znancem, posebno pa fantom in dekletom markovske fare Franc Terplan, trg. vajence, Dolnja Prekopa na Dolenjskem.

FOTO »ELSA« V LJUTOMERU

strokovni fotoateljé in fotografska trgovina. Zaloga aparatov Agfa, filmov, plošč in drugega fotografskega materiala. Povečanje in izdelovanje vseh amaterskih del.

HRANILNO KNJIZICO

Mestne hranilnice v Ljutomeru, 10 — 15.000 dinarjev, takoj kupim. Cenjene ponudbe na upravo »Domovine« pod šifro »Mestna«.

REGENTIN

pletilni stroj poceni proda Medvešek Jakob, Smiklavž, Ljubečna pri Celju.

PO VAŠI ŽELJI

si zares poceni dobro blago, novo in staro, nabavite v dobro znani manufakturi Grajske starinarne, Vetrinjska 10, Maribor.

JESEN — ZIMA — OSTANKI

mariborskih tekstilnih tovarn, pristinobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija R z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo. Paket serija T z vsebino 4 m čisto volnena blaga za žensko obleko v najmodernejših vzorcih. Pri naročilu prosim navedite barvo. Vsak paket Din 128.— Reklamni paket serija K, vsebina 20—25 m boljšega flanela za moško, žensko in otročje perilo v najlepši sestavi, paket Din 136. Dalje specialni paket »Original Kosmos D« z vsebino 17—21 m la' barhentov za ženske obleke, bluze, in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko moško in otročje perilo za izjemno ceno Din 150. Paket serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: Z št. 1 Din 130.—; Z št. 2 Din 160.—; Z št. 3 Din 250.—; zadnji I.a kamgarn. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Pišite še danes obče znani, stari, solidni razpošiljalnici »Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. — Nešteto priznanj zadovoljnosti odjemalcev na razpolago!

Vsem v mesecu decembru kupljenim paketom priložim majhno božično darilo!

VSEM KOLESARJEM

naznanjam, da sem odprl mehanično delavnico v Račah št. 70. Izdelovanje novih koles po naročilu, popraviljanje starih, emajliranje, ponikljevanje, kromanje itd. Na zalogi imam nova kolesa nemškega proizvoda od 465 din ter razne dele po najnižji ceni. Zahtevajte cenik za leto 1938. Ivan Magdalenec, trgovec, Jožef Roje, mehanik, Rače.

POSESTVO

z gostilno in trafiko ob banovinski cesti blizu postaje, naprodaj. Katarina Šener, Poljčane.

HRANILNE KNJIZICE

tudi podeželske 3% obveznice za likvidacijo kmečkih dolgov, vrednostne papirje, stalno kupujem po najvišji ceni in takojšnjemu izplačilu. Izposlujem vse bančne in blagovne posle, nakup in prodajo premičnin in nepremičnin: blago, hiše, vile, parcele itd. — AL. PLANINŠEK, trg. ag. za bančne posle, Ljubljana, Beethovnova ul. 14/I. Telefon 35-10.

Brezplačen pouk v igranju!

klavirske harmonike od Din 480. Zahtevajte brezplačen katalog!

MEINEL & HEROLD — MARIBOR ŠT. 104

TRAJNO EKZISTENCO IN SAMOSTOJNOST

dosežete, ako prevzamete skladišče blaga. Starost, poklic in prebivališče ne igra vloge. Delo je lahko, prijetno, po navodilih centralne, primerno za mesto in deželo (tudi kot postranski zaslužek!) Brez rizika! Mesečni zaslužek do Din 4000 in več! Dopisovanje tudi v slovenščini Obširna, brezplačna pojasnila dobite pod št. 1051, Postfach 123, Basel 5, Švica. (Frankirajte pravilno!)

KREPITE ŽIVCE

krepite organizem in znova boste energični in sposobni za delo. Ka-le-fluid (ekstrakt iz žlez zdravih živali) regulira izochevalno delo vseh žlez, krepi organizem in vravnotežuje živčevje, tako da človek ponovno postane aktiven v življenju in sposoben za delo. — Brezplačno detajlna literatura. Zahtevajte na naslov: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković. Ka-le-fluid se prodaja v lekarnah. S. br. 10537/33

NAJVEČJA IZBIRA IN VENDAR NAJCENEJŠI NAKUPI!

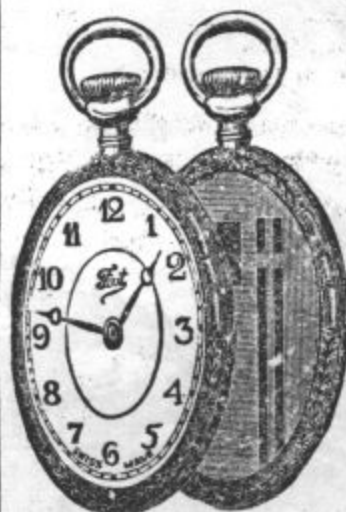
Prepričajte se sami, oglejte si brez vsake obveze mojo zalogo vsakovrstnega blaga. Na ta način si prihranite mnogo denarja in časa, ker ne precenjujem blaga Zahvaljujem se vsem cenj odjemalcem za dosedanjo naklonjenost ter s priporočilom za nadaljno zaupanje želim vsem vesele božične praznike in srečno novo leto! Ivan Medic, trgovec, Novo mesto.

NOVI MODELI

Zimske suknje, nepremočljive Hubertus plašče, obleke, perilo i.t.d. prodajamo še vedno z znatnim popustom

PRESKER — Sv. Petra cesta

NOVOST! SAMO DIN 49.50

št. 62.300 Anker-ura Pravi švicar stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov 6 letno garancije

Din 49.50

št. 62.301 ista s svetilnimi kazalci in številnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik. B ga vam pošlje najonj in poštne prosto

H. SUTTNER

Ljubljana 6

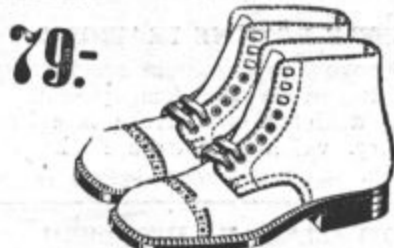
Lastna protokulturna tovarna ur v švic.

Oglašujte v »Domovini«

Za Božič si vsa h želi novih čevljev...

Topli otroški čevljički, izdelani iz finega usnja, toplo podloženi in obšiti z fino kožuvinno.

Trpežni in močni, toda lahki visoki čevlji za dečke iz rujavega boksa z močnim usnjenim podplatom.

Mlade dame in dekleta potrebujejo take močne in udobne čevljičke, ki dajejo njihovi mladosti še več dražesti. Izdelani so iz finega boksa v rjavi barvi z okrasom iz semiša na zadrgo.

Elegantne damske snežke z okrasom — ki se zapenjajo na dva gumba.

Elegantni damski solni iz finega laka in s solidnim okrasom. Vaša noga bo v teh čevljih izgledala dovršeno elegantno.

V teh čevljih vam bodo noge kot v peči. Izdelani so iz toplega sukna in obšiti z usjem.

Galose so potrebne vsakemu človeku. — Varujejo Vas, ženo in otroke vlage in prehlada. Moške din 39.—, ženske 29.— din, otroške din 19.— in 25.—.

»NAS PONOS«. Elegantni na rom šivani lakasti čevlji za gospode. — bolj prikladni. Fina izdelava in soliden okras jamčijo za njihovo. Za ples ob smokincu in fraku so elegantno.

Lej, moski čevlji, izdelan iz finega govejega boksa, z močnim usnjenim podplatom — šivan na rom. Praktičen za vsako priliko.

